

Commissie voor Financiën en Projecten

Kenmerk/Referentie: 17.0611/III.1.2/WK/ha
Datum: 27 april 2017
Betreft: **Commissie voor Financiën en Projecten**
Contact: Waltraud Knoor
Doorkiesnummer.: 02821 – 7930- 14

Geachte heer/mevrouw,

Namens de voorzitter van de Commissie voor Financiën en Projecten, dhr. Burgemeester Thomas Ahls, nodigen wij u uit voor de 35ste vergadering van de Commissie voor Financiën en Projecten.

op 11 Mai 2017 om 14.00 uur in het Euregio-Forum, Emmericher Str. 24 te Kleve.

U ontvangt hierbij de agenda van de vergadering en een toelichting daarop.

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke at the bottom, likely representing the name J.P.M. Kamps.

drs. J.P.M. Kamps / secretaris

AGENDA

Punt 1 **Begroeting en Opening**

Punt 2 **Verslag van de vergadering d.d. 03.November 2016**
(bijlage)

Punt 3 **Stand van zaken Actieteam GEA**
(bijlage)

Punt 4 **INTERREG V A Deutschland-Nederland:**

- a) Verslag uit de stuurgroepen december 2016 en maart 2017
- b) Stand van zaken INTERREG V A (bijlage)
- c) Nieuwe regionale projectvoorstellen (bijlagen)
 - 1) Het verhaal van oorlog en vrijheid zonder grenzen
 - 2) Blik over de grens
 - 3) Demokratieschiff

Punt 5 **Financiën**
Jaarafsluiting 2016

Punt 6 **Mededelingen/Rondvraag**

- a) Stand van zaken windmolens Reichswald
- b) Grensoverschrijdend openbaar vervoer (treinverbinding Arnhem-Emmerich-Düsseldorf)
- c) Euregio-Wegwijzer
- d) Uitslag Tweede Kamer verkiezingen Nederland
- e) Stand van zaken Euregionale (bijlage)
- f) Grensoverschrijdende inzet ambulance

Punt 7 **Sluiting**

**Verslag van de vergadering
van de commissie financiën en projecten
op 3 november 2016 in het Euregioforum van de Euregio Rijn-Waal**

Aa n we zi g	Zie presentielijst
P U NT 1	<p>Begroeting en opening De voorzitter, de heer Thomas Ahls, begroet de aanwezigen en opent de vergadering. De heer Ahls verzoekt om een wijziging van de agenda, dat wil zeggen, om punt 3.2.g Project „Arbeidsmarkt in de grensregio's“ als eerste te behandelen. De heer Ahls stelt de gewijzigde agenda vast.</p>
P U NT 2	<p>Goedkeuring van het verslag van de vergadering op 21 april 2016 Het verslag wordt ongewijzigd unaniem vastgesteld.</p>
P U NT 3	<p>INTERREG V A Deutschland-Nederland</p>
3. 1	<p>Stand van zaken INTERREG V A</p> <p>De heer Zoete, RPM ERW, schetst de stand van zaken rond INTERREG V A. Hij schetst de kanttekeningen van de commissie in de vergadering van 21 april 2016 bij de projecten Digitrans, Cleanenergy Crossing, E-Bus 2020, Rheinland.Xperience en Qualifikation in Waldarbeit. Met alle kanttekeningen is in het vervolg van de goedkeuringsprocedure rekening gehouden.</p> <p style="margin-left: 40px;">a. Verslag uit de stuurgroepvergaderingen in juni 2016 en september 2016</p> <p style="margin-left: 80px;">De heer Zoete doet verslag van de resultaten van de laatste twee stuurgroepvergaderingen.</p> <p style="margin-left: 40px;">b. Strategische initiatieven in voorbereiding</p> <p style="margin-left: 80px;">De heer Zoete licht het overzicht kort toe en deelt mede dat er verschillende projecten in voorbereiding zijn. Het valt op dit moment nog niet te voorzien of het in alle gevallen tot goedkeuring komt.</p> <p style="margin-left: 80px;">De gemeente Arnhem vraagt hoeveel middelen er op programmaniveau voor strategische initiatieven zijn gereserveerd. De heer Zoete legt uit dat 95% van de middelen is gereserveerd, incl. alle reserveringen voor de projecten die zich in de goedkeuringsprocedure bevinden.</p> <p style="margin-left: 80px;">Er zijn geen andere kanttekeningen bij dit punt.</p> <p><u>Besluit:</u> Kennisneming</p>
3. 2. g.	<p>Presentatie van het projectvoorstel „Arbeidsmarkt in de grensregio's D-NL“ door de heer Johan van der Valk</p> <p>De voorzitter nodigt de heer Van der Valk uit om het projectvoorstel aan de commissie te</p>

	<p>presenteren.</p> <p>De voorzitter dankt voor de uiteenzettingen en deelt mede dat de commissie in deze vergadering een advies zal uitspreken. De projectdrager wordt hierover door de secretaris op de hoogte gesteld.</p> <p>De provincie Gelderland vraagt welke weg de projectdrager wil bewandelen om de meerwaarde van de statistische resultaten structureel bekend te maken. De projectdrager legt uit dat de gegevens met elkaar worden afgestemd en dat er regelmatig bijeenkomsten met de stakeholders plaatsvinden. Bovendien zijn er continue updates gepland. De projectpartner geeft bovendien aan dat de informatie aan alle partijen beschikbaar wordt gesteld: Euregio's, GrensInfoPunten, Benelux, provincies enz. De indicatoren worden aan alle partijen in dezelfde vorm aangeleverd, om ervoor te zorgen dat de gegevens vergelijkbaar zijn. Als voorbeeld wordt de statistische samenwerking in Euregio Saar-Lor-Lux genoemd.</p> <p>Stadt Duisburg merkt op dat de vergelijking van statistieken „internationaal“ een zeer gecompliceerde aangelegenheid vormt, omdat er vaak alleen maar „appels met peren“ kunnen worden vergeleken. De projectdrager geeft aan dat de vergelijkingen worden afgestemd met Büro Eurostadt, het CBS, het Landesamt für Statistik Niedersachsen en IT.NRW.</p> <p><u>Standpuntbepaling:</u></p> <p>Mevrouw de Ruiters licht de bevindingen van de commissie voor grensoverschrijdende verstandhouding toe. De maatregelen die ertoe dienen de duurzaamheid na afloop van de projectlooptijd te garanderen, moeten in de aanvraag worden geconcretiseerd.</p> <p>Na kort overleg komt de commissie tot het besluit dat er aan dit project met inachtneming van de kanttekeningen van de commissie voor grensoverschrijdende verstandhouding een positief advies kan worden verleend.</p> <p><u>Besluit:</u></p> <p>Het project met een unaniem positief advies en met inachtneming van het hierboven genoemde punt aan de Euregierraad doorsturen.</p>
<p>3. 2. a</p>	<p>Presentatie van het projectvoorstel „XTC-RFID“ door de heer dr. Martin Papelewski en de heer dr. Reef</p> <p>De voorzitter nodigt de heer dr. Martin Papelewski en de heer dr. Reef uit om het projectvoorstel aan de commissie te presenteren. De leadpartner licht het projectvoorstel toe.</p> <p>De voorzitter dankt voor de uiteenzettingen en deelt mede dat de commissie in deze vergadering een advies zal uitspreken. De projectdrager wordt hierover door de secretaris op de hoogte gesteld.</p> <p><u>Standpuntbepaling:</u></p> <p>De commissie komt tot het besluit dat er aan dit project een positief advies kan worden verleend.</p> <p>De heer Kochs licht de bevindingen van de commissie voor economische aangelegenheden toe.</p> <p>De commissie financiën en projecten heeft over dit project intensief overleg gevoerd en komt tot de conclusie dat er aan het project een positief advies kan worden verleend.</p>

	<p><u>Besluit:</u> Het project met een unaniem positief advies aan de Euregioraad doorsturen.</p>
<p>3. 2. b</p>	<p>Presentatie van het projectvoorstel „Interregional Automated Transport IAT-Crossing“ door de heer dr. Martijn Bruil</p> <p>De voorzitter nodigt de heer dr. Martijn Bruil uit om het projectvoorstel aan de commissie te presenteren. De leadpartner licht het projectvoorstel toe.</p> <p>De voorzitter dankt voor de uiteenzettingen en deelt mede dat de commissie in deze vergadering een advies zal uitspreken. De projectdrager wordt hierover door de secretaris op de hoogte gesteld.</p> <p><u>Standpuntbepaling:</u> De heer Kochs licht de bevindingen van de commissie voor economische aangelegenheden toe.</p> <p>Na kort overleg komt de commissie tot het besluit dat er aan dit project een positief advies kan worden verleend.</p> <p><u>Besluit:</u> Het project met een unaniem positief advies aan de Euregioraad doorsturen.</p>
<p>3. 2. c</p>	<p>Presentatie van het projectvoorstel „Regional Skills“ door de heer Paul Schellekens en de heer dr. Ulrich Rauter</p> <p>De voorzitter nodigt de heren Paul Schellekens en dr. Ulrich Rauter uit om het projectvoorstel aan de commissie te presenteren. De leadpartner licht het projectvoorstel toe.</p> <p>De heer Bosveld (gemeente Arnhem) vraagt of er contact is met de Regio FoodValley. De projectdrager beantwoordt deze vraag bevestigend. Dit contact is er inderdaad en betreft ook de provincie Gelderland bij het project.</p> <p>De voorzitter dankt voor de uiteenzettingen en deelt mede dat de commissie in deze vergadering een advies zal uitspreken. De projectdrager wordt hierover door de secretaris op de hoogte gesteld.</p> <p><u>Standpuntbepaling:</u></p> <p>De heer Kochs licht de bevindingen van de commissie voor economische aangelegenheden toe.</p> <p>De volgende kanttekeningen zijn afkomstig van de commissie voor economische aangelegenheden en dienen hier te worden meegenomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het project moet op een bredere basis worden gevestigd (bijv. door directe betrokkenheid van de HAS, Agrifood-Capital, Regio Food Valley en het Agentur für Arbeit); - bij de kostenbegroting en het financieringsplan moeten bijdragen van ondernemingen worden betrokken; - de competentiestructuur bij de projectpartners moet met het oog op de omgang met vluchtelingen in acht worden genomen. <p><u>Besluit:</u> De commissie financiën en projecten sluit zich aan bij de kanttekeningen van de commissie voor economische aangelegenheden en besluit het project met een in principe positief advies</p>

	<p>en met inachtneming van de kanttekeningen dat</p> <ul style="list-style-type: none"> - het project op een bredere basis moet worden gevestigd (bijv. door directe betrokkenheid van de HAS, Agrifood-Capital, Regio Food Valley en het Agentur für Arbeit); - bij de kostenbegroting en het financieringsplan bijdragen van ondernemingen moeten worden betrokken; - de competentiestructuur bij de projectpartners met het oog op de omgang met vluchtelingen in acht moet worden genomen; <p>aan de Euregioraad door te sturen.</p>
<p>3. 2. d</p>	<p>Presentatie van het projectvoorstel „Nachbarsprache und Buurcultuur“ door de heer Willems, de heer Schröder, mevrouw Boonen, mevrouw Frank en mevrouw Jentges</p> <p>De voorzitter nodigt de hierboven genoemde dames en heren uit om het projectvoorstel aan de commissie te presenteren.</p> <p>De voorzitter dankt voor de uiteenzettingen en deelt mede dat de commissie in deze vergadering een advies zal uitspreken. De projectdrager wordt hierover door de secretaris op de hoogte gesteld.</p> <p>Door Stadt Goch wordt opgemerkt dat de eigen bijdrage van de scholen met totale kosten ten bedrage van EUR 200.000 zeer hoog is. De vraag wordt gesteld of de partnerscholen al vaststaan en hoe de scholen de financiering gaan opbrengen.</p> <p>De aanvrager legt uit dat tot nu toe alleen de scholen vastliggen die in de startfase bij het project zijn betrokken. De financiering van de eigen bijdrage is zeer uiteenlopend geregeld.</p> <p><u>Standpuntbepaling:</u></p> <p>Mevrouw de Ruiters licht de bevindingen van de commissie voor grensoverschrijdende verstandhouding toe. De volgende kanttekeningen zijn afkomstig van de commissie voor grensoverschrijdende verstandhouding en dienen hier te worden meegenomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het project is zeer belangrijk voor de regio, in het bijzonder met het oog op de erkenning van diploma's en onderwijsbevoegdheden. De maatregelen ter waarborging van de duurzaamheid (onder meer bestendiging en verbreding) na afloop van het project moeten in de aanvraag worden geconcretiseerd. - Het project heeft mogelijk meer effect wanneer actief contact wordt gezocht met de Nederlandse en Duitse onderwijsministeries om te komen tot een wederzijdse erkenning van diploma's en onderwijsbevoegdheden. <p><u>Besluit:</u></p> <p>Na kort overleg komt de commissie tot de slotsom dat het project met een positief advies, doch met de volgende kanttekeningen naar de Euregioraad kan worden doorgezonden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het project is zeer belangrijk voor de regio, in het bijzonder met het oog op de erkenning van diploma's en onderwijsbevoegdheden. De maatregelen ter waarborging van de duurzaamheid (onder meer bestendiging en verbreding) na afloop van het project moeten in de aanvraag worden geconcretiseerd. - Het project heeft mogelijk meer effect wanneer actief contact wordt gezocht met de

	Nederlandse en Duitse onderwijsministeries om te komen tot een wederzijdse erkenning van diploma's en onderwijsbevoegdheden.
3.2.e	<p>Presentatie van het projectvoorstel „Auf den Spuren der Oranier“ door mevrouw Sandra Duits en mevrouw Lianne Niemeijer</p> <p>De voorzitter nodigt de dames uit om het projectvoorstel aan de commissie te presenteren.</p> <p>De voorzitter dankt voor de uiteenzettingen en deelt mede dat de commissie in deze vergadering een advies zal uitspreken. De projectdrager wordt hierover door de secretaris op de hoogte gesteld.</p> <p><u>Standpuntbepaling:</u> Mevrouw de Ruiters licht de bevindingen van de commissie voor grensoverschrijdende verstandhouding toe. De commissie voor grensoverschrijdende verstandhouding heeft uitsluitend positief gereageerd</p> <p>Na kort overleg komt de commissie tot het besluit dat er aan de Euregiaraad een positieve stellingname voor dit project kan worden geadviseerd.</p> <p><u>Besluit:</u> Het project wordt met een unaniem positief advies aan de Euregiaraad doorgezonden.</p>
3.2.f	<p>Presentatie van het projectvoorstel „The Green en the Blue Rhine Alliance“ door de heren Frank Zanderink en Jeroen van Herk</p> <p>De voorzitter nodigt de heren uit om het projectvoorstel aan de commissie te presenteren.</p> <p>De heer Bosveld merkt op dat bij dit project zeer veel partners zijn betrokken. Hij vraagt hoe een project met zoveel partners gestructureerd kan worden georganiseerd. De leadpartner geeft aan dat een hoofdpartner het project beheert. Er vinden regelmatig meetings plaats waarin werkafspraken worden vastgelegd. De inhoudelijke leiding ligt bij ARK en de financiële leiding ligt bij een Duitse partner, die al uitgebreide ervaring met Interreg heeft.</p> <p>De voorzitter dankt voor de uiteenzettingen en deelt mede dat de commissie in deze vergadering een advies zal uitspreken. De projectdrager wordt hierover door de secretaris op de hoogte gesteld.</p> <p><u>Standpuntbepaling:</u> Mevrouw de Ruiters licht de bevindingen van de commissie voor grensoverschrijdende verstandhouding toe. De commissie voor grensoverschrijdende verstandhouding heeft de volgende kanttekeningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De maatregelen ter institutionalisering van de samenwerking tussen de verschillende instanties en organisaties aan beide kanten van de grens na de projectlooptijd moeten in de aanvraag worden geconcretiseerd. - In het kader van het project vinden zeer veel evenementen plaats. Dit punt moet nog een keer kritisch worden getoetst, met name met het oog op de kosten. - Een overlapping met Life+-projecten moet worden voorkomen. - De aanvrager wordt geadviseerd na te gaan of de Deutsche Bundesstiftung Umwelt (DBU) in Osnabrück misschien een relevante projectpartner kan/wil zijn. <p><u>Besluit:</u> Na kort overleg komt de commissie tot de slotsom dat het project met een positief advies, doch met de volgende kanttekeningen naar de Euregiaraad kan worden doorgezonden:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - De maatregelen ter institutionalisering van de samenwerking tussen de verschillende instanties en organisaties aan beide kanten van de grens na de projectlooptijd moeten in de aanvraag worden geconcretiseerd. - In het kader van het project vinden zeer veel evenementen plaats. Dit punt moet nog een keer kritisch worden getoetst, met name met het oog op de kosten. - Een overlapping met Life+-projecten moet worden voorkomen. - De aanvrager wordt geadviseerd na te gaan of de Deutsche Bundesstiftung Umwelt (DBU) in Osnabrück misschien een relevante projectpartner kan/wil zijn.
P U N T 4	<p>Begroting 2017</p> <p>De begroting 2017 is opgesteld met inachtneming van de begrotingsprincipes volgens het NKF. Rekening houdend met alle kosten en opbrengsten ontstaat er een gewoon positief bedrijfsresultaat van € 9429,--.</p> <p>De heer Bosveld van de gemeente Arnhem geeft aan dat het positief is dat de begroting ook dit jaar in balans is. Hij begrijpt natuurlijk dat de begroting onder Duitse wetgeving valt en dientengevolge zeer technisch is vormgegeven. Om een beter begrip te kunnen ontwikkelen vraagt hij of het niet mogelijk is het stuk voor de begroting uitvoeriger vorm te geven, zodat in een oogopslag duidelijk is welke activiteiten de Euregio Rijn-Waal met welk financieel volume uitvoert. Mevrouw Knoor zegt dit toe voor de komende raadsvergadering.</p> <p>Besluit: Kennisneming</p>
P U N T 6	<p>Mededelingen/rondvraag</p> <p>De voorzitter wijst resumerend op de toegezonden stukken over dit punt.</p> <p>De heer Kochs schetst de stand van zaken bij het „Platform voor raadsleden“ en de aanbesteding voor de Euregionale. Alle commissieleden uiten zich positief over de deelname aan de Euregionalen.</p>
P U N T 6	<p>Sluiting</p> <p>Omdat er verder geen vragen zijn, sluit de voorzitter onder dankzegging aan de deelnemers om 16:45 uur de vergadering.</p>

Kleve, 14 november 2016

W. Knoor
Ambtelijk secretaris

Stand van zaken Actieteam Grensoverschrijdende Economie en Arbeid

De Nederlandse grens met België en Duitsland is meer dan duizend kilometer lang. In de grensregio's liggen zeven provincies en meer dan honderd gemeenten waar bijna zes miljoen Nederlanders werken, ondernemen of studeren. Voor hen liggen er ook allerlei kansen net over de grens. Die kansen worden nu niet of onvoldoende benut. De economie en arbeidsmarkt in de grensregio's functioneren daardoor minder goed dan in andere Nederlandse regio's. In de grensgebieden is de arbeidsparticipatie dan ook relatief lager en de werkloosheid hoger.

Daarom heeft Nederland eind 2015 het Actieteam Grensoverschrijdende Economie en Arbeid opgericht. In het actieteam werken bestuurders en professionals van grensgemeenten, -provincies, de Vereniging Nederlandse Gemeenten, Euregio's, MKB-Nederland en de Rijksoverheid nauw met elkaar samen. De Euregio Rijn-Waal is namens alle Euregio's in het Actieteam vertegenwoordigd.

De belangrijkste doelen van het actieteam zijn het vergroten van het bewustzijn van kansen en mogelijkheden net over de grens. En het zoveel mogelijk wegnemen van grensbelemmeringen. Op welke manier dat gebeurt, is door het actieteam vastgelegd in een rapport en actieagenda (zie bijlage).

Voor de Euregio's zijn met name de actiepunten 1, 2, 3, 4, 5, 6 (informatievoorziening), 7, 10, 12 (Arbeidsbemiddeling), 15 (buurtaal en cultuur), 26 (diploma-erkenning), 28 en 29 (stages en leerwerkplekken), 30 (bereikbaarheid) en 36 (ondernemerschap) van belang.

De resultaten van het Actieteam Grensoverschrijdende Economie en Arbeid zijn op maandag 30 januari 2017 officieel gepresenteerd tijdens de conferentie 'Grenzen slechten, regio's verbinden, mensen bewegen' in Nijmegen. Bij deze conferentie waren circa 300 bestuurders, professionals en ondernemers uit de grensregio aanwezig.

Inmiddels is er op enkele punten al voortgang geboekt. Zo is de gezamenlijke website van de grensinfopunten (www.grenzinfo.eu) sinds medio april online en heeft SZW een eerste startbijeenkomst voor de evaluatie van de huidige informatiestructuur gehouden. Ook zijn er door BZK gesprekken met Nordrhein-Westfalen, Niedersachsen en Vlaanderen gevoerd om de buurlanden bij de uitvoering van de actiepunten te betrekken.

Om de uitvoering van de actieagenda te borgen heeft het kabinet op verzoek van de kamer besloten om het Actieteam nog een jaar langer in functie te laten zijn. Nog voor de zomer vindt er een technische briefing van de Tweede Kamer over het Actieteam plaats, waarbij ook ingegaan wordt op een structurele borging van het onderwerp.

Besluitvoorstel:

Bespreking en kennisname

INTERREG V A – Actuele stand van zaken

Verslag uit de stuurgroepen december 2016 en maart 2017

De projectontwikkeling zowel voor projecten binnen de bovenregionale Strategische Initiatieven Agribusiness & Food, HTSM, Energie-CO2, Health & LifeSciences en Logistiek alsook voor de regionale projecten in Prioriteit 1 en 2 vindt reeds actief plaats.

Regionaal Budget

- In de vergadering van de INTERREG-Stuurgroep Euregio Rijn-Waal van 21-12-2016 zijn de volgende regionale projecten ten laste van het regionale budget van prioriteit 2 goedgekeurd:
 - Rheijland.Xperiences (kosten € 1.759.354,00; EU-middelen € 879.677,00)
 - Nachbarsprache & Buurcultuur (kosten € 3.419.995,80; EU-middelen € 1.709.997,80)
 - In het spoor van de Oranjes / Auf dem Spuren der Oranier (kosten € 184.889,08; EU-middelen € 92.444,54)

Deze projecten werden door de commissies reeds positief geadviseerd; deze adviezen zijn door de Euregioraad overgenomen.

- In de vergadering van de INTERREG-Stuurgroep Euregio Rijn-Waal van 16-03-2017 werd het volgende regionale project ten laste van het regionale budget van prioriteit 2 goedgekeurd:
 - Arbeitsmarkt in Grenzregionen D-NL (Kosten € 527.795,70; EU-middelen € 263.897,85)

Dit project werd door de commissies reeds positief geadviseerd; deze adviezen zijn door de Euregioraad overgenomen.

- Het project Regional Skills Labs dat eveneens op 2 november 2016 aan de Commissie voor Economische Aangelegenheden werd voorgelegd, kon nog niet door de INTERREG-stuurgroep worden goedgekeurd.

Bovenregionaal Budget

Strategische Initiatieven zijn grote innovatieve bedrijfsgerichte projecten. Vanwege hun vaak complexe karakter worden deze projecten op hun innovatieve waarde getoetst in het zgn. Innovatie-overleg waarbij indien nodig ook externe expertise wordt ingewonnen. De definitieve besluitvorming vindt plaats in de INTERREG VA stuurgroep van de Euregio Rijn-Waal.

In de vergadering van de INTERREG-Stuurgroep Euregio Rijn-Waal van 21-12-2016 werden de volgende bovenregionale Strategische Initiatieven ten laste van het bovenregionale budget van prioriteit 1 goedgekeurd:

- Cleantech Energy Crossing (osten € 4.855.807,30; EU-middelen € 2.427.903,65)
- IAT – Interregional Automated Transport (kosten € 8.466.591,13; EU-middelen € 3.784.191,84)
- XTC-ID (osten € 3.569.579,25; EU-middelen € 1.784.789,63)
- DigiPro (kosten € 9.975.980,00; EU-middelen € 4.987.991,00)

Deze projecten werden door de commissies reeds positief geadviseerd; deze adviezen zijn door de Euregioraad overgenomen.

Deze Strategische Initiatieven werden door het INTERREG Innovatie Overleg positief geadviseerd; deze adviezen werden door de INTERREG VA stuurgroep Euregio Rijn-Waal overgenomen.

- Inmiddels zijn ook in de stuurgroepen van de andere Duits-Nederlandse Euregio's meerdere projecten van de Strategische Initiatieven goedgekeurd, waaraan ook partners uit de Euregio Rijn-Waal deelnemen.

Besluitvoorstel:

Bespreking en ter kennisneming

Projectoverzicht INTERREG VA

Het bijgevoegde projectoverzicht INTERREG VA bevat een overzicht van alle goedgekeurde projecten en projectconcepten die bij het Regionale Programmamanagement bij de Euregio Rijn-Waal zijn ingediend. Tevens is er een overzicht met projectbeschrijvingen per prioriteit bijgevoegd.

Van het budget voor Strategische Initiatieven (bovenregionaal INTERREG budget € 104 Mio.) in prioriteit 1 (Economie & Technologie) zijn op totaal programmaniveau inmiddels 92,5 % van de middelen in projecten vastgelegd. Via de Euregio Rijn-Waal zijn hiervoor tot nu toe 9 projecten met een totaal volume van € 34,7 milj. aan INTERREG-middelen goedgekeurd. Ca. 34% van de middelen voor Strategische Initiatieven komen daarom direct ten goede aan projecten uit de Euregio Rijn-Waal. Voor nieuwe bovenregionale projecten zijn nog INTERREG-middelen ter hoogte van € 2,1 milj. beschikbaar.

In de Overige Sectoren (regionaal INTERREG budget € 8,9 milj.) in prioriteit 1 (Economie & Technologie) zijn inmiddels ca. 2% van de middelen in projecten vastgelegd. Hier werd tot nu toe maar 1 project goedgekeurd. Voor nieuwe regionale projecten is nog een INTERREG-budget ter hoogte van € 8,8 milj. beschikbaar.

In prioriteit 2 (maatschappelijke thema's) zijn inmiddels 74% van de regionale middelen (INTERREG budget € 20,8 milj.) in 14 projecten vastgelegd. Voor nieuwe regionale projecten is nog een INTERREG-budget ter hoogte van € 5,4 milj. beschikbaar.

In totaal is er op dit moment nog een INTERREG-budget ter hoogte van ca. € 14,1 milj. voor regionale ERW-projecten en ca. € 2,1 milj. voor bovenregionale projecten beschikbaar.

Het tempo van de committering van middelen in het huidige INTERREG VA programma is duidelijk hoger dan het in het vorige INTERREG IVA programma; deze situatie geldt voor alle 4 Euregio's in het INTERREG-programma.

Besluitvoorstel:

Bespreking en ter kennisneming

Übersicht Projektideen und -konzepte INTERREG Deutschland-Niederland

Prio	Strategische Initiative	Projektname	Kurzbeschreibung Projekt	Lead Partner	RPM	Budget	EFRE-Förderung	Status
I	AgriFood	Food-ProTecTs (Voedselveiligheid & technologie)	<p>Combinatieproject met vooraf geformeerde clusters, o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling nieuwe systemen voor dier-behandeling als alternatief voor antibiotica. • Nieuwe fluids-technology controle systemen voor dier-gezondheid. • Ontwikkeling nieuwe real-time sensor technologie voor kwaliteits- en veiligheids-bewaking in de vlees-industrie • Ontwikkeling nieuwe technologie en tools voor recycling en upcycling van bio-massa producten uit de levensmiddelen-keten. • Bijscholing MKB food-experts. <p>Kombinationsprojekt mit vorab gebildeten Clustern, u.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Entwicklung neuer Systeme zur Tierbehandlung als Alternative für den Einsatz von Antibiotika. • Neue fluid-technology Kontrollsysteme für die Tiergesundheit. • Entwicklung neuer real-time Sensortechnologie zur Qualitäts- und Sicherheitsüberwachung in der Fleischindustrie • Entwicklung neuer Technologie und Werkzeuge für das Recycling und Upcycling von Biomasse- Produkten aus der Lebensmittelkette. • Fort- und Weiterbildung von KMU food-experts. 	GIQS e.V.	ERW	9.984.334,89 €	4.992.167,45 €	Genehmigt durch LA
I	HTSM	ROCKET (Regional Collaboration on Key Enabling Technologies)	<p>Combinatieproject.</p> <p>Stimulering nieuwe hoogwaardige technologische producten (Composites, lightweight materials, MEMS, sensors, Microfluidics, Photonics).</p> <ul style="list-style-type: none"> • MKB-subsidieregeling feasibility studie • MKB-subsidieregeling product-clusters technologische ontwikkeling <p>Kombinationsprojekt.</p> <p>Förderung neuer hochwertiger technologischer Produkte (Composites, lightweight Materials, MEMS, Sensoren, Microfluidics, Photonics).</p> <ul style="list-style-type: none"> • KMU-Förderregelung Machbarkeitsstudie • KMU-Förderregelung Produkt-cluster technologische Entwicklung 	Oost NV	ERW	9.994.868,76 €	4.997.434,38 €	Genehmigt durch LA
I	HTSM	Druide (Druckbare RFID-Tags für Massenmärkte)	<p>Cluster van technologiebedrijven en kenniscentra welke gezamenlijk innovatieve systemen ontwikkelen voor drukbare RFID-tags voor massaproductie.</p> <p>Cluster von Technologie-Unternehmen und Forschungseinrichtungen, die gemeinsam innovative Systeme für Druckbare RFID-Tags für Massenmärkte entwickeln möchten.</p>	ID4US GmbH	ERW	4.969.806,50 €	2.484.903,25 €	Genehmigt durch LA
I		Internationaal Netwerkbureau	<p>Intergemeentelijk servicepunt voor grensoverschrijdend-actief MKB.</p> <p>Interkommunaler Servicepunkt für grenzüberschreitend Aktive KMU's.</p>	Gemeente Oude IJsselstreek	ERW	234.744,20 €	116.674,20 €	Genehmigt durch LA

Übersicht Projektideen und -konzepte INTERREG Deutschland-Niederland

I		Crossborder Incubator Accelerator	Internationaliserings- en co-creatie-programma voor jonge internationaal georiënteerde bedrijven gevestigd in incubator-centra bij en rondom de kenniscentra in het grensgebied. Internationaliserings- und co-Entwicklungs-Programm für junge international orientierte Unternehmen sesshaft in Inkubator-Centern, in und rund um die Institutionen im Grenzgebiet.	ERW/Oost NV	ERW	- €	- €	Idee/Grobkonzept
I	HTSM	Internet of Agriculture	Regionaal LoRa (Low Range) sensor netwerk. Regionales LoRa (Low Range) Sensornetzwerk	MCC	ERW	1.200.000,00 €	600.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I	AgriFood	Nextgarden	Ontwikkelen van grensoverschrijdende MKB partnerships in de levensmiddelenketen (groeten en fruit) op het gebied van marktgestuurde productinnovaties, marketing, verkoop en logistiek. Entwicklung grenzüberschreitender KMU-Partnerschaften in der Lebensmittelkette (Gemüse- und Obstanbau) im Bereich marktgesteuerter Produktinnovationen, Marketing, Verkauf und Logistik.	Gemeente Lingewaard	ERW	- €	- €	Idee/Grobkonzept
I		GAME2GAMES	Netwerkontwikkeling en uitwisseling en co-creatie van nieuwe producten binnen de sector van interactieve games. Netwerkontwikkeling, Austausch und Co-Entwicklung von neuen Produkten innerhalb des Bereiches für interaktive Games.	u.a. Games Bundesverband e.v.	ERW	1.000.000,00 €	500.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I	LS&Health	Aktiv aus dem Stimmungstief	Bevordering van een actieve levensstijl door innovatieve oplossingen in sport, voeding en gezondheidszorg. Förderung eines aktiven Lebensstils durch innovative Lösungen in Sport, Ernährung und im Gesundheitswesen.	Sport & Technology	ERW	2.000.000,00 €	1.000.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I	LS&Health	Heathy Additives	Bevordering van een actieve/gezonde levensstijl door innovatieve oplossingen in voeding . Förderung eines aktiven/gesunden Lebensstils durch innovative Lösungen in Ernährung.	Radboud UMC	ERW	1.300.000,00 €	650.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I	Energie	Ecovat		?	ERW	1.500.000,00 €	750.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I	Energie	Waterstof		?	ERW	1.600.000,00 €	800.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I	Logistik	Automatic Couriers	Ontwikkeling zelfrijdende koerierrobot. Entwicklung selbstfahrende Kurierroboter.	Telerail	ERW	1.000.000,00 €	500.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I	HTSM	Alfred	Terminal Front-end 5. Generation Mobil-Funk	IMST GmbH	ERW	3.000.000,00 €	1.500.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I	Logistik	Transport Tür zu Tür	Innovatieve keten van huis tot huis personenvervoer. Innovative Kette Haus zu Haus Personentransport.	Crossing Bridges	ERW	1.000.000,00 €	500.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I	Energie	NEND	Innovatieproject met MKB product-clusters rondom duurzame energie. Innovationsprojekt mit KMU Produkt-Clustern rundum nachhaltige und erneuerbare Energie.	Power2Nijmegen	ERW	3.000.000,00 €	1.500.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I		The Next Stage	Ondersteuning innovatieve jonge bedrijven. Förderung innovatieve Jungunternehmen.	KplusV	ERW	1.800.000,00 €	900.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I	Energie	Smart Future	Ontwikkeling van nieuwe energie-managementsystemen. Entwicklung neuartige Energie-Managementsysteme.	?	ERW	1.400.000,00 €	700.000,00 €	Idee/Grobkonzept

Übersicht Projektideen und -konzepte INTERREG Deutschland-Niederland

I		Industrial Desgin	Aktiviteitenprogramma ter stimulering van samenwerking, netwerkontwikkeling en uitwisseling binnen de creatieve sector (MKB) ter versterking van de creatieve economie. Aktivitätenprogramm zur Förderung der Zusammenarbeit, Netzwerkentwicklung und Austausch innerhalb des Kreativsektors (KMU) zur Stärkung der Kreativwirtschaft.	?	ERW	800.000,00 €	400.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I	Energie	Skeiron	Skeiron ontwikkelt binnen dit INTERREG project met partners een hoog efficiënte vliegende windturbine. Skeiron combineert vliegtuig-, windturbine,- en kabel-technologie tot een kleine vliegende windturbine. Skeiron ontwikkelt innerhalb dieses INTERREG Projekts mit Partnern eine hoch-effiziente fliegende Windturbine. Skeiron kombiniert Flugzeug-, Windturbine- und Kabel-Technologie in einer kleinen fliegenden Windturbine.	Qconcepts D&E BV	ERW	1.245.500,00 €	622.750,00 €	zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	LS&Health	Neuregio 2.0	Ontwikkeling van systemen voor o.a. vroegherkenning van neurofysiologische storingen (o.a. implanteerbare RGB-LED lichtbronnen, Spectroscopische biosensoren, Smart Bioimaging Cams, implanteerbare fluorrecentiemicroscop). Systementwicklung zur Früherkennung von neurophysiologischen Störungen (u.a. implantierbare RGB-LED Lichtquellen, Spektroskopische biosensoren, Smart Bioimaging Kameras, implantierbare Fluoreszenzmikroskope).	Hochschule Rhein-Waal	ERW	1.000.000,00 €	500.000,00 €	zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	LS&Health	Nanosense 2.0	In dit project worden innovaties ontwikkeld die berusten op het – via een volledig nieuwe methode – aanbrengen van peptiden op sensoren, de bio-nanosensor technologie en het koppelen daarvan aan software. Het te ontwikkelen systeem is geschikt voor vroegtijdige opsporing, preventie en detectie van bijvoorbeeld kankercellen en ziektekiemen, zoals multiresistente bacteriën, virussen en antibiotica residuen in vloeistoffen. IO negatief. In diesem Projekt werden mehrere Innovationen entwickelt, die auf der Anwendung von Peptiden auf Sensoren (mittels eines völlig neuen Methodes), eine sogenannte Bio-Nano-Sensor-Technologie in Kombination mit zu entwickelnder Software. Das neu entwickelte System ist geeignet für die Früherkennung, Prävention und Erkennung von beispielsweise Krebszellen, und Pathogenen, einschließlich multiresistenter Bakterien, Viren und Antibiotikarückständen in Flüssigkeiten. IO Negativ.	CBMR Scientific BV	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	Logistik	Acces	Co-creatie van innovatieve transnational transport strategien in de grensregio in relatie tot 2 TEN-T CNC's North Sea-Baltic Corridor en Rhine-Alpine Corridor. Entwicklung innovativer transnationaler Transportstrategien in der Grenzregion unter Berücksichtigung der 2 TEN-T- CNC's North Sea-Baltic Corridor und Rhine-Alpine Corridor.	Provinz Gelderland	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv

Übersicht Projektideen und -konzepte INTERREG Deutschland-Niederland

I		MKB Digitrans	Ontwikkeling van de digitale transformatie in midden en kleinbedrijf MKB in het werkgebied van de Euregio Rijn Waal en EUREGIO in de grensregio's van Nederland en Duitsland. Deels verwerkt in SI Digipro. Entwicklung der digitalen Veränderungsprozesse im Mittelstand im Arbeitsgebiet der Euregio Rhein-Waal und der EUREGIO. Teilweise verarbeitet in SI Digipro.	Provincie Gelderland	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	AgriFood	Improvement	Bevordering van de innovatie in de tuinbouwtoelevering in de Euregio Rijn Waal door ontwikkeling en inpassing van technologieën voor een duurzaam management van gewas, ziekten en plagen, onkruid en water in de moderne pot- en containerteelt (buiten). Erarbeitung eines innovativen Systems von Produkten und Dienstleistungen für ein nachhaltiges Management von Krankheiten, Schädlingen, Unkräutern und Wasser in moderner Produktion von Topf- und Containerpflanzen (Freiland).	DLO/WUR	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	AgriFood	BioRaft-ND	Cluster van technologiebedrijven en launching customers ontwikkeld een mobiele installatie voor maaien en raffineren van gras en andere gewassen. Het door de raffinage verkregen eiwit kan in de levensmiddel en voer-industrie worden ingezet ter vervanging van soja. Cluster von Technologie-Unternehmen und Launching Customers entwickelt ein mobile Mäh- und Raffinerie-Einheit für Gras und andere Gewächse. Das durch die Raffinierung gewonnene Eiweiß kann in der Lebensmittel- und Futterindustrie als Sojaersatz eingesetzt werden.	Waterschap Aa en Maas	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	AgriFood	Wijnbouw grensregio	(door)Ontwikkeling van de wijnbouw in het grensgebied Gelderland/Kreis Kleve middels een (virtueel) NL/D wijnbouw-kenniscentrum. (Vanaf 01.01.2016 is wijnbouw toegestaan in de Kreis Kleve) (Weiter-)Entwicklung des Weinanbaus im Grenzgebiet Gelderland/Kreis Kleve mittels eines (virtuellen NL/D Kompetenzzentrums – Weinbau (ab dem 01.01.2016 ist Weinbau im Kreis Kleve erlaubt).	De Colonjes BV	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	Energie	Healthy and Energy efficient Lighting for hospitals	Cluster van technologiebedrijven ontwikkeld intelligent verlichtingssysteem voor ziekenhuizen enerzijds gericht op energiebesparing en anderzijds gericht op het beïnvloeden van het bioritme van patiënten. Cluster von Technologie-Unternehmen entwickelt ein intelligentes Beleuchtungssystem für Krankenhäuser einerseits mit dem Ziel der Energieeinsparung und andererseits zur Beeinflussung des Biorythmus der Patienten.	ISIS GMBH,	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	Energie	Energie Effizienz E-Bike	Cluster van technologiebedrijven en kenniscentra welke gezamenlijk innovatieve systemen ontwikkelen voor betere energie-efficiency voor E-Bikes. Cluster von Technologie-Unternehmen und Forschungseinrichtungen, die gemeinsam innovative Systeme für die verbesserte Energie-Effizienz bei E-Bikes entwickeln möchten.	Hochschule Rhein-Waal	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv

Übersicht Projektideen und -konzepte INTERREG Deutschland-Niederland

I	Energie	Transitiemodel duurzame energie	Onderzoek transitiemodel voor duurzame energie (o.a. Smart grids/power making, Co2-reductie) Studie Transitionsmodell für nachhaltige Energie (u.a. Smart Grids/Energie-Abgleich, CO2-Reduzierung)	MEA	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	HTSM	I-Lab. Bridging Science to Business	Combinatie-project. • Stimuleren (begeleiding, advies, financiering) startups, spin-off's en jonge bedrijven inzake nieuwe hoogwaardige technologische producten. • Technologische kennistransfer naar MKB. • Bevordering technologisch ondernemerschap. Kombinationsprojekt. • Fördern (Begleitung, Beratung, Finanzierung) von Startups, Spin-off's und junge Unternehmen in Sachen neuer hochwertiger technologischer Produkte. • Technologische Wissenstransfer zu den KMU. • Förderung technologischen Unternehmertums.	Euregio Rijn-Waal Hochschule Rhein-Waal	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	HTSM	Dijk van de toekomst	Cluster van technologiebedrijven, kennisbedrijven en Launching customers werkt samen aan ontwikkeling, bouw en praktijktest van nieuwe technologische systemen voor bewaking/monitoring en alternatieve benutting van dijken. Cluster von Technologieunternehmen und Launching Customers arbeitet gemeinsam an der Entwicklung, Bau und Praxistest neuer technologischer Systeme zur Bewachung /Monitoring und alternativer Nutzung von Deichen.	Universiteit Nijmegen	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	HTSM	High –Efficiency Si-based Tandem Photovoltaic technology	Cluster van technologiebedrijven en kenniscentra welke gezamenlijk innovatieve zonnecel-systemen ontwikkelen. Cluster von Technologie-Unternehmen und Forschungseinrichtungen, die gemeinsam innovative Solarzellen-Systeme entwickeln.	Radboud Universiteit	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	HTSM	SAIL-PRO – Safe and Amplified Industrial Laser Processing	Nu onderdeel van project Rocket. Jetzt Bestandteil Projekt Rocket.	Uni DUE	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	HTSM	Kingdom (Cluster Diamond)	Cluster van technologiebedrijven en kenniscentra welke gezamenlijk sensor-gebaseerde innovatieve systemen ontwikkelen voor het meten van 'non-invasively blood glucose levels' bij diabetes voor zowel de patiëntenmarkt als de professionele markt. Cluster von Technologie-Unternehmen und Forschungseinrichtungen, die gemeinsam innovative Systeme zur Messung von 'non-invasively blood glucose levels' bei Diabetis sowohl für den Patientenmarkt als auch für den professionellen Handel entwickeln.	2M Engineering	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I		E-Laad	Grensoverschrijdend slim laden voor elektrische auto's Grenzüberschreitendes Intelligentes Landen für Elektroautos	Stichting E-Laand-NL	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	HTSM	Gar-Go-Boat	Ontwikkeling nieuw amfibisch transportmiddel voor door-to-door goederentransport. Entwicklung neuer amphibischer Transportmittel für Door-to-Door Gütertransport.	De Jong Scheepsservice BV	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv

Übersicht Projektideen und -konzepte INTERREG Deutschland-Niederland

I	HTSM	Printerreg	Ontwikkeling van nieuwe materialen voor RFID antennesystemen bij 3D-Printing. Entwicklung neuer Materialien für 3D-gedruckte RFID-Antennensysteme.	RF Frontend	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
---	------	------------	---	-------------	-----	--	--	--------------------------------

Prio	Projektname	Kurzbeschreibung Projekt	Lead Partner	RPM	Budget	EFRE-Förderung	Status
II	Plug-In	Aktivitätenprogramm gerichtet auf die Verstärkung des Unternehmens von jungen Künstlern und Kuratoren und auf die Förderung des kreativen Potenzials von Unternehmern. Aktivitätenprogramm zur Stärkung unternehmerischen Engagements junger Künstler und Kuratoren und dem Ziel der Förderung des Kreativpotenzials von Unternehmern.	Stadt Hamminkeln	ERW	778.364,42 €	389.182,21 €	Genehmigt durch LA
II	Rahmenprojekkt Prio. 2	Kaderprojekt bevorderung grensoverschrijdende samenwerking Rahmenprojekt Förderung grenzüberschreitender Zusammenarbeit	Euregio Rhein-Waal	ERW	4.633.328,00 €	2.316.664,00 €	Genehmigt durch LA
II	Zorg verbindt	Cluserprojekt bevordering grensoverschrijdende gezondheidszorg Clusterprojekt Förderung grenzüberschreitender Gesundheitsversorgung	Euregio Rhein-Waal	ERW	4.640.682,04 €	2.320.341,02 €	Genehmigt durch LA
II	Ler(n)ende Euregio doet het!	Bevordering grensoverschrijdend beroepsonderwijs Förderung grenzüberschreitender Berufsausbildung	ROC Nijmegen	ERW	4.754.387,00 €	2.377.193,50 €	Genehmigt durch LA
II	KRAKE: Krachtige Kernen/ Starke Dörfer	Bovenregionaal activiteitenprogramma stimulering leefbaarheid op het platteland en in kleinen kernen. Gebaseerd op 11 deelclusters met elke een eigen thematiek en een eigen regionale verankering. Überregionales Aktivitätenprogramm Förderung Wohn- und Lebensqualität im ländlichen Raum und sog. kleiner Kerne. Ausgangspunkt sind elf Teilcluster mit jeweils eines eigenen Themas und einer eigenen regionalen Verankerung.	Hogeschool Arnhem Nijmegen	ERW	3.769.701,98 €	1.884.850,99 €	Genehmigt durch LA
II	Grenzen bewegen	Bijscholingsprogramma voor werkzoekenden voor de arbeidsmarkt in het buurland. Qualifizierungsprogramm für Arbeitssuchenden für den Arbeitsmarkt in jeweiligen Nachbarland.	Theodor Brauer-Haus	ERW	788.035,00 €	394.017,50 €	Genehmigt durch LA
II	Grensinfopunkt	Informatie- en service punt voor grensbewoners en grenspendelaars. Informations- und Servicepunkt für Grenzbewohner und Grenzpendler	Euregio Rhein-Waal	ERW	1.911.236	955.618,02 €	Genehmigt durch LA
II	Qualifizierung Waldarbeit	Stimulering van de mobiliteit van kleine bosbouw dienstverlenende bedrijven door implemenatie van nieuwe bijscholingsstandards. Förderung der Mobilität von kleinen forstwirtschaftlichen Dienstleistungsunternehmen durch Implementierung grenzübergreifender Qualifizierungsstandards.	Landesbetrieb Walt und Holz NRW	ERW	429.499,31 €	214.749,65 €	Genehmigt durch LA
II	Ein Blick auf heute und damals / Zicht op heden en verleden	Versterking toeristische potentieel grensoverschrijdend natuurgebied Bergherbos en Eltenberg door betere kennis van natuur, cultuur, geschiedenis en landschap en door betere ontsluiting/infrastructuur. Erhöhung des touristischen Potenzials von Bergherbos und Eltenberg durch verbesserte Erkenntnis von Natur, Kultur, Geschichte und Landschaft und eine verbesserte Erschliessung/Infrastruktur der Gegend.	Gemeente Montferland	ERW	2.222.586,00 €	1.111.293,00 €	Genehmigt durch LA

II	Dynamic Borders	Interlokaal ontwikkelingsprogramma van grensgemeenten inzake o.a. oprichting NL/D agro-business-platform, oprichting NL/D stagebureau. Interlokales Entwicklungsprogramm von Grenzcommunen mit als Ziel u.a. Einrichtung NL/D Agro-Business-Platforrm, NL/D Praktikumsbüro.	Gemeinde Weeze	ERW	726.831,50 €	363.415,75 €	Genehmigt durch LA
II	Rheijn.Land.Experience	Samenwerkingsprogramma van NL/D erfgoedinstellingen en musea. Kooperationsprogramm NL/D Museen.	Coop. Gelders Erfgoed	ERW	1.759.354,00 €	879.677,00 €	Genehmigt durch LA
II	Nachbarsprache / Buurcultuur	Uitwisselingsprogramma en ontwikkeling van tools voor scholieren en docenten t.b.v. voortgezet onderwijs in de taal- en cultuur van het buurland. Austausch- und Entwicklungsprogramm von Tools für Schüler und Dozenten (weiterführenden Schulen) zwecks Unterricht in Sprachen und Kultur des Nachbarlandes.	Universiteit Nijmegen	ERW	3.419.995,80 €	1.709.997,80 €	Genehmigt durch LA
II	In het spoor van de Oranjes	Grensoverschrijdende fietsroute Apeldoorn-'s-Heerenberg-Kleve-Moers met het koningshuis Oranje-Nassau als verbindend thema. Grenzüberschreitende Fahrradrouten (Apeldoorn-'s-Heerenberg-Kleve-Moers) mit den verbindende Thema - Königshaus Oranje-Nassau.	Gemeente Montferland	ERW	184.889,08 €	92.444,54 €	Genehmigt durch LA
II	Arbeitsmarkt in Grenregionen NL-D	Duurzame data-infrastructuur voor overheden inzake de ontwikkeling van de arbeidsmarkt in de NL_grensregio. Dauerhafte Dateninfrastruktur für Behörden zur Entwicklung des Arbeitsmarktes in der NL-D Grenzregion.	IT.NRW	ERW	527.795,70 €	263.897,85 €	Genehmigt durch LA
II	Het verhaal van Oorlog en vrijheid	Museaal-programma rondom de thema's vrede en vrijheid in verbinding met de 2e Wereldoorlog. Museumsprogramm rund um die Themen Frieden und Freiheit in Verbindung mit dem 2. Weltkrieg.	Bevrijdingsmuseum	ERW	1.596.283,51 €	798.141,75 €	Antrag/ausgearbeitetes Konzept
II	The Green & Blue Rhine Alliance	Versterking en ontwikkeling van watergebonden rivier-habitats en eco-corridors voor o.a. vissen en otters langs de Rijn. Verstärkung und Entwicklung des wassergebundenen Flußhabitats und Eco-Corridors für u.a. <u>Fische und Otter entlang des Rheins.</u>	Stichting Ark Natuurontwikk.	ERW	3.545.380,81 €	1.772.690,40 €	Antrag/ausgearbeitetes Konzept
II	Demokratischeschiff	Faciliteiten voor een duurzaam educatief jeugdprogramma rondom de thema's vrede, vrijheid en democratie in verbinding met Europa. Fazilitäten für ein nachhaltiges edukatives Jugendprogramm rund um die Themen Frieden, Freiheit und Demokratie in Verbindung mit Europa.	Gemeente Wageningen	ERW	3.183.212,00 €	1.250.000,00 €	Antrag/ausgearbeitetes Konzept
II	Hallo Europa / Blick über die Grenze	Programma/campagne rondom de thema's Europa en grensregio. Programm/Kampagne rund um die Themen Europa und Grenzregion.	Provincie Gelderland	ERW	1.831.000,00 €	915.500,00 €	Idee/Grobkonzept
II	Gezonde lucht aan Rijn en Waal	De steden Nijmegen, Arnhem, Duisburg, Düsseldorf willen in gezamenlijkheid werken aan gezonde lucht en leren van elkaar. Ze willen ondanks verschillen in wetten en beleid per land toch tot reductiedoelstellingen en bijbehorende aanpakken komen die richtinggevend moeten worden voor lokaal en regionaal beleid gericht op terugdringen van uitstoot van roet en NOx/NO2 (en passant ook van PM10). Die Städte Nijmegen, Arnhem, Duisburg und Düsseldorf möchten gemeinsam am Thema Luftreinhaltung arbeiten und voneinander lernen. Trotz der unterschiedlichen nationalen Gesetzgebungen und Politiken möchte man die Reduzierungszielsetzungen und die dazugehörigen Vorgehensweisen erarbeiten, die für die lokale und regionale Umweltpolitik richtungsweisend sein soll, um den Ausstoß von Ruß und NOx/NO2 zu verringern (beiläufig	Gemeente Nijmegen	ERW	- €	- €	Idee/Grobkonzept
II	Fruitboomlint; Sterke Verbinding , Groene g	Klimaatbevordering/biodiversiteit in gemeenten Förderung kommunaler Klimaschutz/Biodiversität	Stichting ECNC	ERW	- €	- €	Idee/Grobkonzept
II	Hanzesteden	Programma/campagne rondom de thema's Europa en grensregio. Programm/Kampagne rund um die Themen Europa und Grenzregion.	RBT KAN	ERW	2.300.000,00 €	1.150.000,00 €	Idee/Grobkonzept

II	Liberation Trail Aachen-Arnhem	Ontwikkeling grensoverschrijdende fietsroute Aachen-Arnhem rondsom het thema W.O. 2 44-45. Entwicklung grenzüberschreitender Fahrradroute zu das Themen "2. Weltkrieg 44-45.	RBT KAN	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	City Food Gardens	Ontwikkeling van stedelijke foodgardens als drager nieuwe sociale communityes. Entwicklung von Städtische Foodgardens als Trägern von neue Soziale Communityes.	Stichting Landwaard	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Die Dorfmacher	Stimulering leefbaarheid op het platteland en in kleinen kernen op basis van nieuwe methoden. Förderung Wohn- und Lebensqualität im ländlichen Raum und sog. kleiner Kerne auf der Grundlage neuer Methoden.	Hochschule Rhein-Waal	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Mint –LAB on Tours	Aktiviteitenprogramma met jeugd en scholen op kastelen met als doel jongeren te interesseren voor wiskunde, natuurkunde en techniek Aktivitätenprogramm mit Jugendlichen und Schulen auf Schlössern mit dem Ziel, Jugendliche für Mathematik, Naturwissenschaften und Technik zu interessieren.	Förderverein Biotechnologie NRW	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Jeugdzorg			ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Samenwerking NL/D politie Flughafen Weeze			ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Actief over de grens Regionaal	Regionaal activiteitenprogramma ter bestrijding van de jeugdwerkosheid. Regionales Aktivätenprogramm zur Bekämpfung von Jugendarbeitslosigkeit.		ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	School IT 2	Vervolgprojekt School IT Folgeprojekt School-IT	Universität Duisburg-Essen	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	BPASS Euregio	(organisatorische) Maatregelen ter versterking van het grensgebied als regio zonder barrieres (voor gehandicapten) (organisatorische) Maßnahmen zur Stärkung des Grenzgebietes als Region ohne Barrieren (für Menschen mit Behinderungen und Einschränkungen)	Eukoba	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Aquakultur zur Flächen-einsparung		LWK	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Blended Learning Agrarservice		LWK	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Q-Koorts	NL/D onderzoek naar de effecten van inenting tegen Q-koorts en naar wat de invloed is van herhaalde vaccinatie NI/D Studie zu den Effekten von Impfungen gegen Q-Fieber und zu den Einflüssen wiederholter Impfungen.	Innatos Laboraties	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Community Breaking Barieers, 70 jaar vrijheid		Stichting Breaking Bariers	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Berufe mit Perspektive für junge Türkinnen und Türken	Aktiviteitenprogramma ter versterking van de arbeidsmarkt-participatie van Duitse en Nederlandse jongeren van Turkse afkomst. Aktivitätenprogramm zur Stärkung der Teilhabe am Arbeitsmarkt deutscher und niederländischer Jugendlicher türkischer Abstammung.	VIA e.V	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Afstemming (logistieke) arbeidsmarkt in grensgebied	Studie en activiteitenprogramma gericht op het opheffen van fricties op de arbeidsmarkt voor de logistieke sector in het grensgebied. Studien- und Aktivitätenprogramm mit dem Ziel Hindernisse auf dem Arbeitsmarkt für Logistiksektor abzubauen.		ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Baumschulproduktion		LWK	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	In die Mitte der Gesellschaft	In scholing/vorming investeren, armoede bestrijden; versterking van de participatie-kansen en –mogelijkheden van kinderen, jongeren en hun ouders. Armut bekämpfen; Stärkung der Teilhabechancen und -Möglichkeiten von Kindern, Jugendlichen und deren Eltern.	Esta Bildungswerk	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	ISOS	Gezamenlijke NL/D ontwikkeling van een opleiding tot sportverenigings-ondersteuner. Gemeinsame NL/D Entwicklung eines Ausbildungscurriculums – "(Sport)Vereinsassistentz"	Hogeschool Arnhem-Nijmegen	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv

II	Poortpassage	NL stations worden binnenkort volledig afgesloten; men kan enkel nog naar binnen of naar buiten met een NS OV-Card. Voor passagiers met een Duits reisprodukt zijn aanpassingen nodig; NL en D spoorbedrijven willen hiertoe een pilot in Arnhem. NL Bahnhöfe werden in Kürze vollständig abgeschlossen; man kann diese dann nur noch mit einer OV-Karte betreten oder verlassen. Für Reisende mit einem deutschen Reiseprodukt sind Anpassungen erforderlich; NL und D Bahnunternehmen möchten hierfür ein Pilotprojekt in Arnhem entwickeln.	NS	ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Wasserschutz	Rampenbestrijding extreem hoogwater. Katastrophenschutz extrem Wasserstände	Kreis Wesel/Gelderse Cie.	ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Ökonomische Effekte und potenzielle kooperativer Sportstättenentwicklung	Bundeling en analyse van data aangaande economische effecten en het synergie-potentieel van sport in het grensgebied en een leveren van een basis voor de planning van sportsteden en sportaanbod door gemeenten en sportaanbieders. Sammlung und Analyse von Daten über Wirtschaftseffekte und Synergiepotenziale des Sports im Grenzgebiet und eine notwendige Grundlage für die Sportstätten- und Sportangebotsplanung von Kommunen und Sportanbietern.	Hogeschool Arnhem-Nijmegen	ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Euregioschool	Nu onderdeel project Nachbarsprache. Jetzt Bestandteil Projekt Nachbarsprache.	Euregio Reaalschule	ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv

INTERREG V A – Nieuwe regionale projectvoorstellen

De volgende projectvoorstellen zijn inmiddels zo ver uitgewerkt dat ze aan de Commissie voor Financiën en Projecten ter bespreking kunnen worden voorgelegd:

1. Het verhaal van oorlog en vrijheid zonder grenzen
2. Blik over de Grens
3. Demokratieschiff

Per project zijn een korte notitie en het projectconcept bijgevoegd.

De initiatiefnemers van de projecten zijn uitgenodigd om hun projectvoorstel toe te lichten. De aanwezige commissieleden hebben tijdens de vergadering de gelegenheid om vragen te stellen aan de projectaanvragers.

Vervolgens worden de projecten in afwezigheid van de aanvragers besproken en wordt er per project een standpuntbepaling voor de Euregioraad geformuleerd.

De besluitvorming over de projecten vindt plaats in de INTERREG VA-stuurgroep.

Besluitvoorstel:

Bespreking en standpuntbepaling

INTERREG VA

Het verhaal van oorlog en vrijheid zonder grenzen - Die Geschichte von Krieg und Frieden ohne Grenzen

Doel van het grensoverschrijdende project is in samenwerking met Nederlandse en Duitse projectpartners een geheel nieuw multiperspectief, bilateraal platform te creëren waarin de gezamenlijke Duits-Nederlandse geschiedenis vanaf 1914 tot het heden opnieuw wordt gedefinieerd en gepresenteerd. Het project bestaat uit vier onderdelen:

- In het Shared History Research Lab zullen gerenommeerde historici, museumdeskundigen en educatoren uit beide landen op zoek gaan naar onze (vaak verborgen) gezamenlijke geschiedenis en de presentatie ervan. Met name de onderwerpen oorlog, vrijheid, democratie en mensenrechten en het naoorlogse legaat van de Europese samenwerking staan centraal. Deze aanpak is binnen Europa uniek en moet leiden tot een grensoverschrijdend geschiedenis-narratief voor de huidige en toekomstige generaties. Via een website, een educatief seminar, symposia en diverse werk- en klankbordgroepen zal de informatie van en over het Shared History Lab gedeeld en verspreid worden.
- In Shared History on Tour zal het historische narratief dat in het Lab is ontwikkeld worden vormgegeven in een modulaire reizende expositie. Deze reizende tentoonstelling zal op minstens vier Duitse locaties en drie Nederlandse locaties aan het publiek worden gepresenteerd. Daarnaast zullen delen ervan in de permanente expositie van het Preußen Museum in Wesel worden opgenomen.
- De resultaten van het Lab zullen in Shared History Presented op duurzame wijze gepresenteerd worden. In dit onderdeel zal de verhaallijn die in het Lab ontwikkeld is ingebed worden in de permanente expositie van het Bevrijdingsmuseum in Groesbeek. De duurzaamheid van dit project wordt verder gewaarborgd door de opname van een aantal delen van de reizende tentoonstelling in de permanente expositie van het Preußen Museum in Wesel.
- De algehele projectplanning en-coördinatie evenals de financiële aansturing en project PR worden verzorgd in het projectonderdeel Shared History Planned en Organised.

Leadpartner	Nationaal Bevrijdingsmuseum 1940-1945 (Groesbeek)
Projectpartner	Radboud Universiteit (Nijmegen) Universiteit Düsseldorf RAF Museum (Weeze) Preußen Museum (Wesel) Kultur und Stadthistorisches Museum Duisburg Huis v.d. Nijmeegse geschiedenis (Nijmegen) Airbone Museum Hartenstein (Oosterbeek) Oorlogsmuseum Overloon Haus der Niederlande (Münster) Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge e.V./Duitse militaire begraafplaats Ysselsteyn (Kassel) NIOD (Amsterdam) LVR (Bonn) Aaltense Musaea (Aalten)

	Haus der Geschichte der Bundesrepublik Deutschland (Bonn)
Projectvolume	1.612.705,51€
Regionaal	✓
Bovenregionaal	✓
Standpuntbepaling Regionaal Programma-Management ERW	
Inhoudelijke toetsing	Het project past in het Coöperatieprogramma Deutschland-Nederland INTERREG VA 2014-2020 Prioriteit 2 – Versterking van de sociaal-culturele en territoriale cohesie.
Kostentoetsing	De toetsing van de plausibiliteit en redelijkheid van de kosten kon nog niet worden afgesloten.
Financieringstoetsing	Er wordt cofinanciering aangevraagd bij het Wirtschaftsministerium NRW en de provincie Gelderland.
Strategische Agenda 2020 Euregio Rijn-Waal	
Euregionale duurzame economische ontwikkeling	
Euregionale Soft Skills	✓
Euregionale Verankering	✓
<p><u>Besluitvoorstel:</u> Het project opnemen in de besluitvormingsprocedure en een standpunt voor de Euregioraad formuleren.</p>	

Projecttitel: Het verhaal van oorlog en vrijheid zonder grenzen - Die Geschichte von Krieg und Frieden ohne Grenzen

Volledige projectaanduiding: Shared History - Transformatie van nationale naar gezamenlijke grensgeschiedenis

Geplande begindatum: 01-06-2017

Geplande einddatum: 31-12-2020

Stand van zaken per: 18-4-2017

Lead partner

Naam organisatie: Stichting Nationaal Bevrijdingsmuseum 1944-1945

Adres, plaats: Postbus 144 6560AC, Groesbeek Nederland ()

Contactpersoon: Drs. Nina Krockow

Telefoonnummer: 0243974404

Overige projectpartners

Naam: Stichting Nationaal Bevrijdingsmuseum 1944-1945

Plaats: Groesbeek ()

Naam: NIOD

Plaats: Amsterdam (Groot-Amsterdam)

Naam: Radboud Universiteit Nijmegen

Plaats: Nijmegen ()

Naam: Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf

Plaats: Düsseldorf (Düsseldorf, Kreisfreie Stadt)

Naam: LVR-Institut für Landeskunde und Regionalgeschichte

Plaats: Bonn (Bonn, Kreisfreie Stadt)

Naam: Preussen Museum

Plaats: Wesel (Wesel)

Naam: Huis van de Nijmeegse Geschiedenis

Plaats: Nijmegen (Arnhem/Nijmegen)

Naam: Aaltense Musea

Plaats: Aalten (Achterhoek)

Naam: Royal Air Force Museum

Plaats: Weeze (Kleve)

Naam: Kultur- und Stadthistorisches Museum Duisburg

Plaats: Duisburg (Duisburg, Kreisfreie Stadt)

Naam: Haus der Niederlande

Plaats: Münster (Münster, Kreisfreie Stadt)

Naam: Airborne Museum 'Hartenstein'

Plaats: Oosterbeek (Arnhem/Nijmegen)

Naam: Oorlogsmuseum Overloon

Plaats: Overloon (Noordoost-Noord-Brabant)

Naam: Stiftung Haus der Geschichte der Bundesrepublik Deutschland

Plaats: Bonn (Bonn, Kreisfreie Stadt)

Naam: Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge e. V. (Duitse militaire begraafplaats Ysselsteyn)

Plaats: Kassel (Kassel, Kreisfreie Stadt)

Samenvatting project

Het Bevrijdingsmuseum wil in samenwerking met Nederlandse en Duitse projectpartners een geheel nieuw multiperspectief, bilateraal platform creëren waarin de gezamenlijke Duits-Nederlandse geschiedenis vanaf 1914 tot het heden opnieuw wordt gedefinieerd en gepresenteerd. Het project bestaat uit vier onderdelen:

1. In het Shared History Research Lab zullen gerenommeerde historici, museumdeskundigen en educatoren uit beide landen op zoek gaan naar onze (vaak verborgen) gezamenlijke geschiedenis en de presentatie ervan. Met name de onderwerpen oorlog, vrijheid, democratie en mensenrechten en het naoorlogse legaat van de Europese samenwerking staan centraal. Deze aanpak is binnen Europa uniek en moet leiden tot een grensoverschrijdend geschiedenis-narratief voor de huidige en toekomstige generaties. Via een website, een educatieve seminar, symposia en diverse werk- en klankbordgroepen zal de informatie van en over het Shared History Lab gedeeld en verspreid worden.
2. In Shared History on Tour zal het historische narratief dat in het Lab is ontwikkeld worden vormgegeven in een modulaire reizende expositie. Deze reizende tentoonstelling zal op minstens vier Duitse locaties en drie Nederlandse locaties aan het publiek worden gepresenteerd. Daarnaast zullen delen ervan in de permanente expositie van het Preußen Museum in Wesel worden opgenomen.
3. De resultaten van het Lab zullen in Shared History Presented op duurzame wijze gepresenteerd worden. In dit onderdeel zal de verhaallijn die in het Lab ontwikkeld is geïncorporeerd worden in de permanente expositie van het Bevrijdingsmuseum in Groesbeek. De duurzaamheid van dit project wordt verder gewaarborgd door de opname van een aantal delen van de reizende tentoonstelling in de permanente expositie van het Preußen Museum in Wesel.
4. De algehele projectplanning en-coördinatie evenals de financiële aansturing en project PR worden verzorgd in het projectonderdeel Shared History Planned en Organised.

Concrete maatregelen en activiteiten

Shared history planned

In Shared history planned wordt het gehele projectplan voorbereid alsmede de bouw van het Duits-Nederlands 'consortium' behartigd.

Shared history research lab

De geschiedenis vanaf 1914 tot het heden in het algemeen en die van de Eerste en Tweede Wereldoorlog in het bijzonder, is 70 jaar lang meestal vanuit het eigen nationale standpunt beschreven en getoond. Wat we vaststellen is een groeiende behoefte en noodzaak om over de vanzelfsprekendheid van de eigen grenzen heen te zien en verder te kijken dan onze eigen opvattingen over het moderne verleden. Het is tijd om de national narrative, de "nationale zandbakken" te verlaten en kennis te nemen van wat andere landen in Europa hebben meegemaakt en wat hun erfenis is van deze ingrijpende periode uit het verleden. De huidige en toekomstige generaties worden behalve in het eigen vader- of moederland in toenemende mate wakker in Europa en in een gemondialiseerde wereld. Het genereren en verdelen van kennis over wat zich in het verleden buiten de eigen landsgrenzen heeft voltrokken opent geweldige vergelijkende onderzoeksmogelijkheden voor de wetenschap, museale presentatie en educatieve overdracht

De geschiedenis vanaf 1914 tot het heden in het algemeen en die van de Eerste en Tweede Wereldoorlog in het bijzonder, is 70 jaar lang meestal vanuit het eigen nationale standpunt beschreven en getoond. Wat we vaststellen is een groeiende behoefte en noodzaak om over de vanzelfsprekendheid van de eigen grenzen heen te zien en verder te kijken dan onze eigen opvattingen over het moderne verleden. Het is tijd om de national narrative, de "nationale zandbakken" te verlaten en kennis te nemen van wat andere landen in Europa hebben meegemaakt en wat hun erfenis is van deze ingrijpende periode uit het verleden. De huidige en toekomstige generaties worden behalve in het eigen vader- of moederland in toenemende mate wakker in Europa en in een gemondialiseerde wereld. Het genereren en verdelen van kennis over wat zich in het verleden buiten de eigen landsgrenzen heeft voltrokken opent geweldige vergelijkende onderzoeksmogelijkheden voor de wetenschap, museale presentatie en educatieve overdracht.

In het Shared History Lab werken medewerkers van de Nederlandse en Duitse projectpartners aan een nieuwe verhaallijn over deze grensregio en de museale presentatie hiervan. Deze personen zijn afkomstig van universiteiten, musea, onderzoeks- en educatieve instellingen. Het gedeelde (gezamenlijke) verleden wordt onderzocht, afgestemd en besproken. Hierdoor komen alle partners tot een nieuw grensoverschrijdend historisch narratief. Dit onderzoek zal in een serie van werkgroepen, workshops, symposia, seminars en panels worden uitgevoerd. De uit deze research periode uitgewerkte storyline wordt in de vorm van een reizende tentoonstelling bij alle partners (musea) Aan woordenlijst toevoegen. Bovendien wordt de nieuwe storyline in een vast en duurzame expositie Aan woordenlijst toevoegen (Bevrijdingsmuseum & Preussen Museum).

In deze samenwerking zal er een gradueel verschil bestaan tussen de 14 projectpartners en de wijze van coöperatie.

De werkgroepen en bijeenkomsten richten zich op centrale thema's uit onze gezamenlijke geschiedenis zoals:

- Eerste Wereldoorlog
- economische crisis
- Tweede Wereldoorlog
- bevrijding
- wederopbouw
- koude oorlog, deling van Europa
- Europese samenwerking
- actualiteit van oorlog en vrijheid
- democratie en mensenrechten

De resultaten uit dit bilaterale onderzoek zullen door de deelnemers van het lab en een speciaal hiervoor ingerichte website worden verspreid en gedeeld. Het doel van deze website is draagvlak te creëren voor deze nieuwe benadering van het verleden. Ook zullen er educatieve publicaties worden uitgewerkt die als basis dienen voor de verspreiding van de nieuwe Shared History in beide buurlanden en aan alle partners beschikbaar gesteld zal worden. Daarnaast zal het onderzoek ook in een reizende tentoonstelling en twee permanente exposities aan een breed publiek gepresenteerd worden (zie Shared History on Tour en Shared History Presented), die gehuisvest zullen worden in de bestaande gebouwen van het Bevrijdingsmuseum en het Preussen Museum.

De resultaten van het onderzoek van het Shared History Lab zullen een grote spin-off hebben op educatief en museaal terrein. Daarnaast zullen ze ook een belangrijke bijdrage leveren aan de verdere toenadering tussen Nederland en Duitsland.

Shared history organised

In Shared History Organised zullen overkoepelende zaken, zoals projectmanagement, de algehele financiële aansturing van het project en het initiëren van internationale pers aandacht voor deze nieuwe benadering van de gezamenlijke geschiedenis van twee landen in de Europese context, centraal staan. Hieronder valt ook een persreis met persconferentie voor journalisten uit de algemene pers, de vakpers van geschiedenis, educatie en cultuur-toerisme.

Shared history on Tour

In Shared History on Tour zal het grensoverschrijdende historische narratief van het Shared History Lab in een modulaire reizende expositie worden vormgegeven. Deze reizende expositie zal modulair worden opgebouwd om tegemoet te komen aan de verschillende ruimtelijke eisen van de deelnemende partners en zal dus flexibel ingezet kunnen worden.

Daarnaast zal een deel van de modules opgenomen worden in de permanente expositie van het Preußen Museum in Wesel. Op deze wijze komt er aan beide kanten van de grens een permanente en duurzame presentatie van de resultaten van het Shared History Lab. De speciaal hiervoor ontwikkelde website zal hiervoor volop worden ingezet.

In totaal zal de presentatie minimaal in minstens vier musea / instituten uit NRW en drie Nederlandse musea / instituten worden geëxposeerd tijdens de projectlooptijd. De Shared History on Tour wordt vertoond in het gebied van de Liberation Route Europe. Hierdoor ontstaat er een wederzijdse synergie.

Shared history presented

In het werkpakket Shared History Presented zal de nieuwe historische en grensoverschrijdende verhaallijn vertaald en uitgewerkt worden in twee duurzame permanente nieuwe exposities. Hierbij behoort o.a. het definitieve expositiedesign en de vormgeving, de ontwikkeling, fabricage en inrichting van museumdisplays, het vervaardigen van teksten en beschrijvingen over de museumobjecten, nieuw filmmateriaal enzovoorts. Tevens moet nieuw educatief informatiemateriaal over de nieuwe exposities gezamenlijk ontwikkeld worden.

Tevens zullen op basis van de nieuwe verhaallijn waardevolle authentieke nieuwe collecties uit Duitse en Nederlandse privé- en museumbezittingen worden geselecteerd, samengesteld en aan beide zijden van de grens worden geëxposeerd in de twee bestaande musea Bevrijdingmuseum en Preussen Museum. Naast de presentatie van authentieke historische museumstukken zal ook origineel audiovisueel materiaal opnieuw vervaardigd worden dat in beide tentoonstellingen vertoond kan worden.

Deze twee tentoonstellingen en de nieuw te ontwikkelende audio-visuele expositieonderdelen worden duurzaam toegankelijk gemaakt aan het Duitse, Nederlandse en Europese publiek, doordat zij in de bestaande gebouwen van het Bevrijdingmuseum en het Preussen museum permanent geïnstalleerd worden.

Op deze wijze krijgen de Duits-Nederlandse onderzoeksresultaten respectievelijk in het Bevrijdingmuseum in Groesbeek en in het Preussen Museum in Wesel een vaste plek. Een van deze presentaties (Shared History on Tour) zal bovendien voor een aantal jaren langs verschillende locaties reizen.

De website wordt hiervoor volop ingezet.

Op welke doelgroepen is het project gericht? Hoe worden deze doelgroepen bereikt?

Dit grensoverschrijdende Duits-Nederlands project is gericht op een groot en breed publiek.

a. Scholieren en studenten

De resultaten van dit project richten zich op het primair en voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs, in Nederland, Duitsland en daarbuiten. Tevens worden de docenten in opleiding (multipliers op de lange termijn) van een aanbod voorzien.

b. Gezinnen

De vaste en reizende tentoonstellingen bieden een interessante daginvulling voor het hele gezin, doordat de verhaalvertelling inspeelt op de verschillende kennisniveaus.

c. Dagrecreanten

Dit zijn de bezoekers afkomstig uit Nederland en Duitsland die een aangename dan wel zinvolle dagbesteding zoeken en bediend worden op hun uiteenlopende kennisniveaus.

d. Buitenlandse toeristen

De tentoonstellingen richten zich op bezoekers uit m.n. Duitsland, Groot-Brittannië, Canada, de Verenigde Staten, Polen en België. De zeven betrokken musea /expo-locaties zijn bij uitstek geschikt voor bezoekers uit deze landen omdat zij direct of indirect gelieerd zijn aan het vrijheidsverhaal. De verbondenheid met deze en andere landen, zal in de toekomst worden versterkt door de samenwerking van het museum met de Liberation Route Europe die zowel in Nederland als in Duitsland actief is.

e. Special interest groups

Door de gelaagde vertelling, verschillende vertelniveaus, hidden facts en link naar de actualiteit, bieden beide exposities ook nieuwe en verrassende informatie voor de bezoeker met een gevorderd kennisniveau.

Waarom is het project noodzakelijk in het licht van de huidige situatie in het programmagebied?

Er bestaat in het programmagebied tot op heden geen institutionele instelling, die zich bezighoudt met onze gezamenlijke geschiedenis van de grensregio en beide landen. Derhalve zal door een intensieve Duits-Nederlandse samenwerking van relevante historische, maatschappelijke en educatieve instellingen en personen een gezamenlijke storyline worden ontwikkeld. Deze storyline toont meerdere perspectieven omtrent de historische achtergronden van de grensoverschrijdende gebeurtenissen uit de laatste eeuw. In het internationale museumlandschap is deze 2-landen aanpak absoluut uniek. Het innovatief karakter zit in de gezamenlijke grensoverschrijdende content, gerechercheerd en gerealiseerd door mensen uit verschillende landen, culturen en historische achtergronden.

Beschrijft u het innovatieve karakter van het project. Wat is nieuw/innovatief aan het project? Welke veranderingen brengt het project teweeg?

Opmerkelijk is de uniciteit van het project. Het is de eerste keer dat deze multiperspectieve grensoverschrijdende benadering van het verleden institutioneel wordt opgepakt en uitgedragen. "Het Verhaal van Oorlog en Vrijheid zonder Grenzen" zal ertoe leiden dat de geschiedenis van de Twintigste Eeuw in beide landen niet meer enkel en alleen beschreven en getoond wordt vanuit het nationale perspectief. De tijd van de "nationale zandbak" is voorbij. Dit leidt tot meer kennis bij het publiek van wat zich buiten de landsgrenzen heeft afgespeeld. De kennishorizon wordt verbreed, hetgeen tot een beter begrip leidt van de geschiedenis. De voorbeeldwerking die er van het project uit zal gaan naar volgende publiekspresentaties zal groot zijn. De nieuwe cross-border history zal als onmisbaar worden ervaren.

"Het Verhaal van Oorlog en Vrijheid zonder Grenzen" zal daarnaast ongetwijfeld zijn uitwerkingen hebben op het terrein van educatie en overige publieksactiviteiten. Ook hier zal een internationale heroriëntering plaatsvinden. Tot slot zal het nieuwe concept ook aanleiding zijn voor onderzoek naar samenwerking en afstemming met internationale partners die zich bezighouden met het beheer en behoud van oorlogserfgoed, de actuele vrijheidsboodschap, educatie en cultuurtoerisme.

Wat betreft het laatste zal het ook voor de grensregio een positieve impuls geven aan cultuur, toerisme en vrije tijd.

Ieder project moet onder één van de beide prioriteiten "Verhoging van de grensoverschrijdende innovatiekracht van het programmagebied" (prioriteit 1) "Sociaal-culturele en territoriale cohesie van het programmagebied" (prioriteit 2) uit het samenwerkingsprogramma vallen. Elke prioriteit omvat een centrale doelstelling van het operationeel Programma:

- Prioriteit 1: Meer product- en procesinnovaties
- Prioriteit 2: Vermindering van de barrièrewerking van de grens voor burgers en instituties

Hoe draagt uw project bij aan het bereiken van deze doelstelling? Waarom wordt het project grensoverschrijdend uitgevoerd (en niet nationaal)?

De belangstelling voor moderne geschiedenis en met name de Eerste en Tweede Wereldoorlog zijn in Nederland en Duitsland groeiende. Aan de Duitse zijde binnen de Euregio-Rijn-Waal is er op dit moment geen publieke presentatie van deze aard waar het gaat om deze historische en politieke thema's van de afgelopen eeuw.

De geschiedenis van deze twee landen is, zeker in de grensregio, sterk met elkaar verweven. Toch zien we dat deze gezamenlijke geschiedenis vrijwel uitsluitend vanuit het eigen nationale perspectief wordt benaderd in beide landen. Door in het Shared History Lab deze geschiedenis vanuit meerdere perspectieven te benaderen en de resultaten hiervan op een duurzame en toegankelijke wijze te presenteren, kunnen we tot een veel beter begrip van ons gedeelde verleden komen. Deze aanpak is inherent grensoverschrijdend en kan derhalve niet door één land worden uitgevoerd.

De vermindering van de barrièrewerking van de grens voor burgers en instituties wordt in dit project "Het Verhaal van Oorlog en Vrijheid zonder Grenzen" als volgt overwonnen:

a. Omslag van Memory naar History:

Dit project houdt zich bezig met de gedeelde Duits-Nederlandse geschiedenis van 1914 tot het heden. Momenteel zijn er geen ooggetuigen van de Eerste Wereldoorlog meer. Bovendien zullen er binnen afzienbare tijd geen personen meer zijn die de Tweede Wereldoorlog bewust hebben meegemaakt. Hiermee vindt de omslag plaats van Memory naar History en verdwijnen de klassieke 'eigenaren' van het oorlogserfgoed. Dit project zal o.a. het regionale erfgoed documenteren en in de komende decennia aan het grote internationale publiek tentoonstellen, laten (her)beleven en verder voortdragen.

b. De kennis over onze moderne geschiedenis neemt bij jonge generaties af ondanks hun toegenomen belangstelling hiervoor. "Het Verhaal van Oorlog en Vrijheid zonder Grenzen" moet de geschiedenis beider landen in de mondiale kaders van oorlog, vrijheid, democratie en mensenrechten weer dichterbij de toekomstige generaties brengen.

c. De veranderende bevolkingssamenstelling, waarbij vanwege immigratie een steeds groter deel van het publiek een andere of geen betrokkenheid heeft met het thema nodigt uit tot actie. "Het verhaal van Oorlog en Vrijheid zonder Grenzen" gaat niet enkel over de geschiedenis van de Wereldoorlogen maar plaatst vooral ook de regionale en Europese gebeurtenissen in de context van actuele maatschappelijke thema's wereldwijd. Hiermee leert men de waarde kennen van mensenrechten, democratie en de multiculturele samenleving in vrijheid.

d. Met dit project wordt de grensoverschrijdende aanpak centraal gesteld in de museale presentatie van de vier geografische categorieën: a) grensregio NL-D, b) Nationaal NL-D, c) Europees en d) mondiaal. Dit moet de toenemende noodzaak van internationale contextuele kennis over de periode van 1914 tot het heden met een tegelijkertijd groeiende belangstelling voor de lokale gebeurtenissen recht doen.

e. "Het Verhaal van Oorlog en Vrijheid zonder Grenzen" komt tevens tegemoet aan de stijgende behoefte aan authentieke locaties, objecten en lokale verhalen, geplaatst in de bredere context.

f. Dit project geeft gehoor aan de toegenomen verwachting van de grensoverschrijdende samenleving en politici dat

musea een positieve impuls geven aan cultuur, toerisme en vrije tijd. Het project beoogt d.m.v. een Nederlandse en Duitse kennisbundeling en productie van een multiperspectieve verhaallijn, exposities te verwezenlijken, die toekomstige Duitse, Nederlandse en internationale bezoekers door ervaring, authenticiteit, beleving en interactie tot nieuw historisch besef moeten brengen. Binnen dit project en de coöperatie tussen Duitse en Nederlandse wetenschappelijke, historische, museale en educatieve instanties zal kennis uitgewisseld worden met als doel twee kanten van één verhaal op een realistische authentieke wijze en met originele collectie items te gaan verbeelden. De mentale en fysieke grenswerking zal verdwijnen; niet alleen voor de samenwerkende partners en niet enkel door de inhoudelijke presentatie van onze gezamenlijke geschiedenis, maar ook door de educatieve uitwisseling van kennis aan de bewoners in de Duits-Nederlandse grensregio, hun kinderen en kleinkinderen.

g. De samenwerking tussen de historische, museale en educatieve instellingen zal ervoor zorgen dat de partners elkaar leren kennen en gaan samenwerken. Deze samenwerking zal ook na afloop van dit project zijn vruchten blijven afwerpen en het contact tussen de instellingen bevorderen.

Waarom wordt het project grensoverschrijdend uitgevoerd (en niet nationaal)?

Musea vertonen in het algemeen nationale geschiedenis. Deze grensoverschrijdende Duits-Nederlandse presentatie van een geheel nieuw museumverhaal over het thema 'Oorlog en Vrijheid' vanaf 1914 tot heden zal baanbrekend zijn. Zonder de medewerking van Nederlandse en Duitse historici en andere vakmensen kan de multiperspectieve aanpak niet worden gerealiseerd.

Hoe kunnen de projectactiviteiten en -resultaten en/of het ontstane grensoverschrijdende netwerk na de projectlooptijd verder worden benut? Hoe worden activiteiten voortgezet en gefinancierd? In hoeverre zijn de outputs en resultaten voor derden relevant en bruikbaar?

De nieuwe Duits-Nederlandse presentatie zal deels in het Bevrijdingsmuseum gevestigd worden en in een vaste opstelling voor het internationale publiek toegankelijk gemaakt worden. Daarnaast zal een groot deel van de modules van de reizende expositie een permanent onderkomen krijgen in het Preussen Museum. De modules van de reizende expositie die niet permanent in het Preussen Museum tentoongesteld zullen worden zullen daarnaast voor de aanstaande 5 jaren beschikbaar zijn om gepresenteerd te worden door belangstellende organisaties in Duitsland en Nederland. Tot slot zullen de partners die binnen dit project intensief hebben samengewerkt elkaar na de afloop ervan, ook eenvoudiger weten te vinden met het oog op een duurzame samenwerking.

Geplande kosten	
Geraamde subsidiabele projectkosten	
Personeelskosten	€ 239.455,51
Overige kosten	€ 1.373.250,00
(-) Inkomsten	
Totaal	€ 1.612.705,51

Voorgestelde financiering			
Financier	Privaat / Publiek	Totale financiering	%
Eigenbeitrag / Eigen bijdrage		€ 403.551,40	25,02 %
Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge e. V. (Duitse militaire begraafplaats Ysselsteyn)	Öffentlich / Publiek	€ 6.568,80	0,41 %
Stiftung Haus der Geschichte der Bundesrepublik Deutschland	Öffentlich / Publiek	€ 0,00	0,00 %
Oorlogsmuseum Overloon	Öffentlich / Publiek	€ 0,00	0,00 %
Airborne Museum 'Hartenstein'	Öffentlich / Publiek	€ 0,00	0,00 %
Haus der Niederlande	Öffentlich / Publiek	€ 2.700,60	0,17 %
Kultur- und Stadthistorisches Museum Duisburg	Öffentlich / Publiek	€ 2.700,60	0,17 %
Royal Air Force Museum	Öffentlich / Publiek	€ 2.700,60	0,17 %
Aaltense Musea	Öffentlich / Publiek	€ 2.700,60	0,17 %
Huis van de Nijmeegse Geschiedenis	Öffentlich / Publiek	€ 2.700,60	0,17 %
Preussen Museum	Öffentlich / Publiek	€ 28.152,00	1,75 %
LVR-Institut für Landeskunde und Regionalgeschichte	Öffentlich / Publiek	€ 6.568,80	0,41 %
Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf	Öffentlich / Publiek	€ 6.568,80	0,41 %
Radboud Universiteit Nijmegen	Öffentlich / Publiek	€ 6.568,80	0,41 %
NIOD	Öffentlich / Publiek	€ 6.568,80	0,41 %
Stichting Nationaal Bevrijdingsmuseum 1944-1945	Öffentlich / Publiek	€ 329.052,40	20,40 %
INTERREG-Finanzierung / INTERREG-financiering		€ 1.209.154,11	74,98 %
EFRE / EFRO	Öffentlich / Publiek	€ 806.352,75	50,00 %
MWEIMH NRW	Öffentlich / Publiek	€ 201.400,68	12,49 %
Provincie Gelderland	Öffentlich / Publiek	€ 201.400,68	12,49 %
Totaal		€ 1.612.705,51	100 %

INTERREG VA

Blick über die Grenze – Blick over de Grens

Het zijn dynamische en turbulente tijden als het gaat om internationale en Europese samenwerking. Tegelijkertijd – of misschien wel als reactie daarop- groeit aan de Nederlands-Duitse grens het bewustzijn dat we de relatie met de burens aan de andere kant van de grens willen verbeteren. Grensbewoners hebben zoveel gemeen en kunnen zoveel van elkaar leren, dat het goed zou zijn dit te benoemen en te benadrukken en te beleven. Onbegrip over elkaars taal en cultuur, maar ook verschillen in regelgeving en de manier waarop we georganiseerd zijn, helpen niet om samen dingen op te pakken. Betere contacten bieden kansen voor arbeidsmarkt, handel en economie, zorg en dienstverlening en (professionele) samenwerking op verschillende terreinen zoals onderwijs, sport, cultuur, verenigingsleven. Ook het gebruiken van elkaars voorzieningen zal in de grens/krimpregio's de leefbaarheid en de aantrekkingskracht vergroten. Met dit project wil men stappen zetten om deze belemmeringen te overbruggen.

Doel is ontmoeting tot stand brengen (écht contact, dichtbij en persoonlijk en inhoudelijk), de horizon/blik van deelnemers verbreden, structurele netwerken tot stand brengen bij de bewoners in de grensstreek, de leefbaarheid in het grensgebied daardoor voor de lange termijn verbeteren en hiermee Europa positief laden (Europa dat zijn jij en ik, bewustwording over wat Europa ons heeft gebracht en brengt).

De aanvragers willen meer ontmoetingen tot stand brengen tussen Duitse en Nederlandse mensen die in de grensregio's wonen door mensen gezamenlijke activiteiten te laten ontwikkelen en uitvoeren.

Daarbij hanteert men volgende uitgangspunten:

- Voorop staat de grensoverschrijdende samenwerking in de grensstreek en de verbetering van de leefbaarheid op de langere termijn
- bieden van een raamwerk waarin diverse activiteiten passen
- stimuleren van activiteiten 'bottum up'.
- gebruik maken van bestaande initiatieven en structuren
- het geheel is zoveel mogelijk reproduceerbaar elders.
- door de activiteiten laten voelen wat Europa ook is; gericht op dat wat in het dagelijks leven ervaren wordt.

Het project is gefaseerd met behulp van thema's die elkaar opvolgen. Het gaat om thema's die wel richting geven, en tegelijk breed genoeg zijn om binnen alle sectoren en doelgroepen aanknopingspunten te bieden. Met behulp van deze thema's wordt een raamwerk geboden voor diverse initiatieven vanuit de samenleving.

De thema's bieden inspiratie voor de doelgroepen om zelf activiteiten te ontwikkelen. Ook deze eigen activiteiten worden ingevuld aan de hand van de thema's. Er wordt in ieder geval ingezet op de activiteiten bij scholieren en de uitwisseling tussen scholen.

Ten slotte bieden de afwisselende thema's een handvat voor communicatie over het project. Dankzij deze telkens andere invalshoeken, de thema's, worden de positieve en verbindende aspecten van Europa iedere keer op een andere manier beleefd door de bewoners van de grensstreek.

Via dit spoor wordt er meer bekendheid gegeven aan de People-to-People regeling (kaderprojecten van de Euregio's) en wordt gestimuleerd om via dit middel de activiteiten

concreet vorm te geven.

De communicatieadviseurs stemmen hierover nauwkeurig af met (het secretariaat van) de Euregio zodat er een eenduidig beeld wordt weergegeven over de voorwaarden en mogelijkheden via de regeling.

Aan de hand van de input uit deze ronde ontstaat een dynamische kalender van activiteiten in het kader van het project: Hallo Europa, blik over de grens.

Leadpartner	Provincie Gelderland (Arnhem)
Projectpartners	NRW Staatskanzlei / Bezirksregierung, Provincie Limburg, Provincie Overijssel
Projectvolume	1.831.000 €
Regionaal	✓
Bovenregionaal	✓

Standpuntbepaling Regionaal Programma-Management ERW

Inhoudelijke toetsing	Het project past in het Coöperatieprogramma Deutschland-Nederland INTERREG VA 2014-2020 Prioriteit 2 – Versterking van de sociaal-culturele en territoriale cohesie.
Kostentoetsing	De toetsing van de plausibiliteit en redelijkheid van de kosten kon nog niet worden afgesloten.
Financieringstoetsing	Er wordt cofinanciering aangevraagd bij het Wirtschaftsministerium NRW, de provincie Gelderland, de provincie Limburg en de provincie Overijssel.

Strategische Agenda 2020 Euregio Rijn-Waal

Euregionale duurzame economische ontwikkeling	
Euregionale Soft Skills	✓
Euregionale Verankering	✓

Besluitvoorstel

Het project opnemen in de besluitvormingsprocedure en een standpunt voor de Euregioraad formuleren.

De INTERREG-bijdrage dient naar rato te worden verdeeld over de regionale INTERREG-budgetten van de Euregio Rijn-Waal, euregio rijn-maas-noord en EUREGIO.

“Hallo Europa, Blick über die Grenze; Blik over de Grens”

Beschrijving van het project op hoofdlijnen

Inhoudsopgave

1. Aanleiding
2. Doel
3. Aanpak
4. Projectafbakening
 - 4.1. Met wie doen we dit?
 - 4.2. Waar doen we dit?
 - 4.3. Hoe lang doen we dit?
5. Projectschets
 - 5.1. Lokale activering
 - 5.1.1. *Betrekken van lokale kernen*
 - 5.1.2. *De organisatie van een lokaal feestelijk evenement: de karavaan*
 - 5.1.3. *De terugkeer van de karavaan*
 - 5.1.4. *Per doelgroep een voorbeeldactiviteit.*
 - 5.1.5. *Indicatief budget lokale activering*
 - 5.2. Communicatie en PR
 - 5.2.1. *Indicatief budget communicatie en PR*
 - 5.3. Projectorganisatie
 - 5.3.1 *Indicatief budget projectorganisatie*

Nota bene

Bijlage: overzicht budgetindicatie

Uitwerking 1: bij 30 pleisterplaatsen over een periode van vier jaar

Uitwerking 2: bij 15 pleisterplaatsen over een periode van vier jaar

“Hallo Europa, Blick über die Grenze; Blick over de Grens”

Beschrijving van het project op hoofdlijnen

1. AANLEIDING

Het zijn dynamische en turbulente tijden als het gaat om internationale en Europese samenwerking: Brexit, vluchtelingen, etc. Tegelijkertijd – of misschien wel als reactie daarop – groeit aan de Nederlands-Duitse grens het bewustzijn dat we de relatie met de burens aan de andere kant van de grens willen verbeteren. We hebben zoveel gemeen en kunnen zoveel van elkaar leren, dat het goed zou zijn dit te benoemen en te benadrukken en te beleven.

Onbegrip over elkaars taal en cultuur, maar ook verschillen in regelgeving en de manier waarop we georganiseerd zijn, helpen niet om samen dingen op te pakken.

Betere contacten bieden kansen voor arbeidsmarkt, handel en economie, zorg en dienstverlening en (professionele) samenwerking op verschillende terreinen zoals onderwijs, sport, cultuur, verenigingsleven. Ook het gebruiken van elkaars voorzieningen zal in de grens/krimpregio's de leefbaarheid en de aantrekkingskracht vergroten.

De Euregio's zijn al jaren actief in de opbouw en het versterken van de structuren in de grensoverschrijdende samenwerking in het Nederlands-Duitse grensgebied

Met dit project willen we echter nog extra stappen zetten om de bewoners zelf te activeren deze belemmeringen te gaan overbruggen en ze zelf tot deze grensoverschrijdende samenwerking aan te zetten.

Het team voor dit project zal informeren, communiceren, gesprekken aangaan én inspireren om tot een grote brede stimulans om te komen tot deze samenwerking. Voor de concrete invulling en financiële ondersteuning voor deze nieuwe projecten, leiden we door naar de secretariaten van de Euregio's om dit middels de reeds bestaande kader- (of people-to-people)projecten te realiseren.

2. DOEL

Ontmoeting tot stand brengen (écht contact, dichtbij en persoonlijk en inhoudelijk), de horizon/blik van deelnemers verbreden, structurele netwerken tot stand brengen bij de bewoners in de grensstreek, de leefbaarheid in het grensgebied daardoor voor de lange termijn verbeteren en hiermee Europa positief laden (Europa dat zijn jij en ik, bewustwording over wat Europa ons heeft gebracht en brengt).

3. AANPAK

We willen meer ontmoetingen tot stand brengen tussen Duitse en Nederlandse mensen die in de grensregio's wonen door mensen gezamenlijke activiteiten te laten ontwikkelen en uitvoeren.

Daarbij hanteren we volgende uitgangspunten:

- Voorop staat de grensoverschrijdende samenwerking in de grensstreek en de verbetering van de leefbaarheid op de langere termijn
- We bieden een raamwerk waarin diverse activiteiten passen
- We stimuleren activiteiten 'bottum up'.
- We maken gebruik van bestaande initiatieven en structuren in het grensgebied
- We (bege-)leiden (door) voor de concrete invulling van opgekomen ideeën naar de reeds bestaande kader-(people-to-people)projecten van de Euregio's.
- Het geheel is zoveel mogelijk reproduceerbaar elders.

- Door de activiteiten laten we voelen wat Europa ook is; gericht op dat wat in het dagelijks leven ervaren wordt

We faseren het project met behulp van thema's die elkaar opvolgen. Het gaat om thema's die wel richting geven, en tegelijk breed genoeg zijn om binnen alle sectoren en doelgroepen aanknopingspunten te bieden. Met behulp van deze thema's bieden we een raamwerk voor diverse initiatieven vanuit de samenleving.

De thema's bieden inspiratie voor de doelgroepen om zelf activiteiten te ontwikkelen. Ook onze eigen activiteiten vullen we in aan de hand van de thema's. We zetten in ieder geval in op de activiteiten bij scholieren en de uitwisseling tussen scholen.

Ten slotte bieden de afwisselende thema's een handvat voor communicatie over het project. Dankzij deze telkens andere invalshoeken, de thema's, worden de positieve en verbindende aspecten van Europa iedere keer op een andere manier beleefd door de bewoners van de grensstreek.

4. PROJECTAFBAKENING

4.1. Met wie doen we dit?

Dit project is een samenwerking tussen drie Oost-Nederlandse oost- en Zuid-Nederlandse provincies (Overijssel, Limburg en Gelderland) en de deelstaat Noordrijn Westfalen (partner Bezirksregierung Keulen).

4.2. Waar doen we dit?

Het doelgebied omvat de provincies Overijssel, Limburg en Gelderland en de deelstaat Noordrijn Westfalen [nntb]. De focus ligt daarbij wel op de grensregio.

4.3. Hoe lang doen we dit?

Het project heeft een looptijd van 1 januari 2018 tot 31 december 2021.

4.4 Doelgroep

De bewoners van de grensstreek, generatiebreed: kinderen, jongeren, volwassenen, ouderen, vallen onder de scope van dit project. Deze doelgroep benaderen we via verschillende kanalen zoals:

- Basisscholen, middelbaar en hoger onderwijs, universiteiten
- Verenigingen, clubs, etc.
- Ondernemers/bedrijfsleven
- Buurthuizen en dergelijke

5. PROJECTSCHETS

Het doel om meer activiteiten en ontmoetingen met tussen Nederlandse en Duitse burens tot stand te brengen willen we bereiken door:

5.1. Lokale activering

Dit gaat om het stimuleren van lokale nieuwe 'bottom up' samenwerkingsactiviteiten en benutten van bestaande. Het streven is dat het spoor van lokale activering alle geleidingen van de doelgroep bedient en bijdraagt aan de doelstellingen: ontmoeting tot stand brengen, verbreden van de horizon/blik van deelnemers. Het effect hiervan is dat Europa positief wordt geladen.

Dit doen we op de volgende wijze:

5.1.1. betrekken van lokale kernen

We bepalen op voorhand een aantal locaties (circa 30 in totaal; circa 15 aan Nederlandse kant en circa 15 aan Duitse kant). Deze gemeenten of kernen bezoeken we en we voeren er gesprekken met de belanghebbenden ter plaatse. We kijken daarbij wat er al ter plaatse wordt georganiseerd en leeft aan activiteiten en inventariseren de wensen en behoeften. We informeren over het project en de mogelijkheden die het biedt in de ontwikkeling van duurzame samenwerkingsactiviteiten. Ook laten we ze zien welke projecten er al zijn ontwikkeld als inspiratiebron voor nieuwe initiatieven. We bieden ondersteuning door onder andere een communicatie-tool-kit met kant-en-klare middelen en formats. We bieden ondersteuning bij het organiseren van bijeenkomsten, zoals bijvoorbeeld tussen scholen/ buurt/sport/ muziekverenigingen en wie ook maar wil, zodat iedereen bijeen kan komen om de ideeën verder gezamenlijk vorm te gaan geven.

Via dit spoor geven we meer bekendheid aan de People-to-People regeling (kaderprojecten van de Euregio) en stimuleren we om via dit middel de activiteiten concreet vorm te geven. De communicatieadviseurs stemmen hierover nauwkeurig af met (het secretariaat van) het Interreg bureau zodat er een eenduidig beeld wordt weergegeven over de voorwaarden en mogelijkheden via de regeling.

Aan de hand van de input uit deze ronde maken we een dynamische kalender van activiteiten in het kader van ons project: Hallo Europa, blik over de grens.

We bieden aan om met een feestelijk, informatief, lokaal evenement het brede publiek te stimuleren en te enthousiasmeren.

5.1.2. de organisatie van een lokaal feestelijk evenement: de karavaan

We organiseren op elk van deze circa 30 (grens)locaties een feestelijk en informatief evenement. Een ‘karavaan’ die voor ongeveer een week neerstrijkt in deze dorpen/kernen. Waar mogelijk haken we aan bij een bestaand evenement of grote activiteit. We bouwen letterlijk een tijdelijke, fysieke ontmoetingsplek waar de doelgroepen elkaar onderling kunnen treffen. Daarnaast is er ruimte voor voorlichting en informatie vanuit het project.

We zetten hierop de juiste mensen in die kunnen verbinden, inspireren en op een creatieve wijze grensoverschrijdende initiatieven kunnen stimuleren.

Een van de eerste dagen/avonden is een publiekstrekker: bijvoorbeeld een laagdrempelige, interactieve en energieke show voor alle mensen (muzikaal, cabaretesk en culinair).

Met deze karavaan willen we:

- informatie over het project delen
- creëren van positieve sfeer en associaties
- zorgen dat burens leren elkaar kennen
- ideeën voor grensoverschrijdende samenwerking op laten borrelen
- activiteiten stimuleren die ook bijdragen aan een verhoging van de leefbaarheid
- vooral aangeven welke kans er nu ligt om eindelijk die samenwerking met de burens aan de andere kant van de grens gestalte te gaan geven

Na het evenement is er een inspiratie-borrel waarbij het publiek de gelegenheid krijgt om alvast eerste ideeën te toetsen bij ‘deskundigen’.

5.1.3. de terugkeer van de karavaan

In afstemming met het lokale netwerk en inspeland op de lokale wensen, keert de karavaan na een van tevoren afgesproken periode terug, om de lokaal ontwikkelde grensoverschrijdende initiatieven meer aandacht en publiciteit te geven.

Dit kan bijvoorbeeld op dezelfde locatie, in hetzelfde bouwwerk, maar nu kan de inhoud worden gemaakt door de mensen zelf.

Er ontrolt zich mogelijk een feestelijke presentatie waarin scholen, lokale verenigingen, clubs en grensbewoners laten zien wat ze aan samenwerking hebben gedaan; er zijn optredens, er worden lezingen gehouden, prijzen uitgereikt en regionale en lokale coryfeeën geven acte

de présence. We geven het podium aan alle initiatieven met beeld, verhalen, voorbeelden, maar laten ook 'oogsten' uit andere streken zien die opnieuw inspireren.

5.1.4. per doelgroep een voorbeeldactiviteit.

We ontwikkelen zelf voor ieder thema één activiteit die men naar believen in kan zetten. Als voorbeeld én inspiratie om zelf verder aan de slag te gaan. Via dit spoor geven we meer bekendheid aan de People-to-People regeling (kaderprojecten van de Euregio).

Dit project bieden we aan bij lokale gesprekken om zo een makkelijk opstap te bieden, als inspiratie en als voorbeeld.

In ieder geval ontwikkelen we een voorbeeldactiviteit die bij de scholen kan worden ingezet en gebruikt in een uitwisseling of als gezamenlijk grensoverschrijdend scholingsproject.

5.1.5. Indicatief budget lokale activering

Betrekken lokale kernen

Personeelskosten

0,5 medewerker NL / 0,5 medewerker Dld € 5.000,-/mnd

Tariefgroep 3

Reis-en verblijfskosten € 500,-/mnd

NB:deze kosten worden meegerekend bij projectorganisatie

Organiseren van bijeenkomsten van verenigingen/lokaal vervoer

Per pleisterplaats € 1000,-

Bouw karavaan

Ontwikkelingskosten (eenmalig) € 50.000

(oplegger, aankleding, incl. alle voorzieningen en techniek)

Kosten per pleisterplaats

Karavaan: op- en afbouw per locatie € 6.000

Inhoudelijk programma

Ontwikkelingskosten (eenmalig) € 26.000

(Hallo Show': schrijven, decor, repeteren)

Kosten per pleisterplaats

(uitvoering per locatie) € 5.000

5.2. Communicatie en PR

We ontwikkelen een overkoepelend beeldmerk/campagne/publiciteit die ruimte biedt aan alle participanten en die aandacht en bekendheid creëert. We beheren een content kalender met alle activiteiten in de grensregio.

Er komt een communicatietoolkit beschikbaar met kant-en-klare middelen voor deelnemende organisaties

We betrekken (Europese) ambassadeurs (BN-ers, BD-ers, politici) om het gedachtengoed uit te dragen.

Via sociale netwerken en traditionele media worden de verhalen gedeeld. We brengen verslag uit en kennis en ervaring worden uitgewisseld.

Het spoor Communicatie en PR bedient alle kanalen (bewoners, verenigingen, bedrijven en overheden) en draagt bij aan de doelstellingen: ontmoeting tot stand brengen, verbreden van de horizon/blik van deelnemers, positief laden Europa.

5.2.1. Indicatief budget Communicatie en PR

<i>Ontwikkelingskosten (eenmalig)</i> (afstemmen en overleg, schrijven plan, huisstijl, webcare tool, website, E-zine, citydressing, communicatie-toolkit)	€ 45.000
<i>Kosten per pleisterplaats</i> (Kant-en-klaar pakket communicatiemiddelen)	€ 2.500
<i>Kosten niet toe te kennen aan ontwikkeling of pleisterplaats</i> In de lucht houden website, webcare op dagelijkse basis, mediamanagement, verslaglegging. 0,5fte communicatie-adviseur, € 35.000 per jaar	€140.000

5.3. Projectorganisatie

Het project vindt z'n bestuurlijke verankering in een Stuurgroep die bestaat uit vertegenwoordigers van de besturen van alle partners. De Stuurgroep is opdrachtgever en wordt door middel van rapportage van het projectteam op de hoogte gehouden van de resultaten.

Een projectteam zorgt voor de uitvoering, sturing en operationele planning van het totale project ter realisering van de gestelde doelen, activiteiten en kosten in het kader van de projectuitvoering.

De uitvoering hiervan is per taak onderverdeeld in werkgroepen per discipline
Dat betekent onder meer:

- coördinatie en ontwikkeling van taken en activiteiten binnen het project, conform de uitvoering van de afzonderlijke werkpakketten en de bijbehorende resultaten,
- representatie van het project tijdens bijeenkomsten en activiteiten
- sturing van de uitwisseling van resultaten en ervaringen tussen kernen in de grensregio en tussen de partners
- sturing van de communicatie en PR
- afstemming met andere Interreg-projecten
- inwinnen van advies bij de verschillende disciplines
- financiële verantwoording
- administratieve verantwoording en afhandeling (maandelijkse rapportages)

Het projectteam bestaat uit een projectleider en een aantal door de partners 'gedetacheerde' projectteamleden die uit elke partnerorganisatie naar voren worden geschoven om hierin te participeren (elke partner is in ieder geval met één persoon vertegenwoordigd).

Hierbij wordt uitgegaan van het veronderstelling dat de teamleden de werkzaamheden vanuit hun reguliere functie kunnen uitoefenen.

Daarnaast worden door de leadpartner aan het kernteam experts toegevoegd: in ieder geval op het gebied van financiën en van communicatie.

Werkgroepen voeren de activiteiten uit zoals beschreven zal worden in de werkpakketten. In elke werkgroep is elke partner vertegenwoordigd.

De projectorganisatie kan een beroep doen op capaciteit en deskundigheid binnen elke van de partners.

5.3.1. Indicatief budget projectorganisatie

Personeelskosten
1 fte projectleider

Tariefgroep 2	€ 7.000,-/mnd
0,5 medewerker NL / 0,5 medewerker Dld	€ 5.000,-/mnd
Tariefgroep 3	
Reis-en verblijfskosten	€ 500,-/mnd

NOTA BENE

- Deze opzet is ontwikkeld zonder medewerking en input van partners. De mogelijke extra inspanningen om partners betrekken en de aanpassingen die daarvan het gevolg kunnen zijn niet meegenomen.
- Prijzen zijn excl. 21% btw voor wat betreft de Nederlandse situatie
- Vanwege ontbrekende kennis is geen rekening gehouden met voorwaarden in de Duitse wet- en regelgeving.

Bijlage: overzicht budgetindicatie**Uitwerking 1: bij 30 pleisterplaatsen over een periode van vier jaar**Eenmalig

Ontwikkelkosten communicatie	€ 45.000
Ontwikkelkosten Hallo Show	€ 26.000
Bouw karavaan	€ 50.000
Ontwikkelen voorbeeldactiviteiten (4x)	€ 100.000
Totaal eenmalig	€ 221.000

Uitvoeringskosten bij 30 pleisterplaatsen die 2 keer bezocht worden

Op-en afbouw karavaan (60 x € 6.000)	€ 360.000
Hallo show (60 x € 5.000)	€ 300.000
Ondersteuning bij activiteiten (ruimte/vervoer) (60x)	€ 60.000
Communicatie (60 x € 2.500)	€ 150.000
Totaal uitvoeringskosten 30 locaties	€ 870.000

Project organisatie en –management

Personeelskosten	
Projectleider 1 fte € 7.000,-(x12) x4	€ 336.000
2 x 0,5 fte tbv lokale activering € 5.000,-mnd (x12) x4	€ 240.000
Reis- en verblijfskosten € 500,- mnd (x 12) x 4	24.000
Totaal personeelskosten	€ 600.000

Beheerskosten Communicatie over vier jaar € 140.000

Totaal over vier jaar bij 30 x 2 pleisterplaatsen €1.831.000

Toegerekend per jaar is dat € 457.750 per jaar

Toegerekend per pleisterplaat € 61.033 per pleisterplaats

Uitwerking 2: bij 15 pleisterplaatsen over een periode van vier jaarEenmalig

Ontwikkelkosten communicatie	€ 45.000
Ontwikkelkosten Hallo Show	€ 26.000
Bouw karavaan	€ 50.000
Ontwikkelen voorbeeldactiviteiten (4x)	<u>€100.000</u>
Totaal eenmalig	<u>€221.000</u>

Uitvoeringskosten bij 15 pleisterplaatsen die 2 keer bezocht worden

Op-en afbouw karavaan (30 x € 6.000)	€180.000
Hallo show (30 x € 5.000)	€150.000
Ondersteuning bij activiteiten (ruimte/vervoer) 30x	€ 30.000
Communicatie (30 x € 2.500)	<u>€ 75.000</u>
Totaal uitvoeringskosten 15 locaties	<u>€435.000</u>

Project organisatie en –managementProject organisatie en –management

Personeelskosten	
Projectleider 1 fte € 7.000,-(x12) x4	€ 336.000
1 x 0,5 fte tbv lokale activering	
€ 5.000,-mnd (x12) x4	€ 120.000
Reis- en verblijfskosten € 250,- mnd (x 12) x 4	<u>12.000</u>
Totaal personeelskosten	<u>€ 468.000</u>

Beheerskosten Communicatie over vier jaar€140.000**Totaal over 4 jaar bij 15 x 2 pleisterplaatsen****€1.264.000**

Toegerekend per jaar is dat €316.000 per jaar
 Toegerekend per pleisterplaats is dat €84.266 per locatie

Projectvoorstel Demokratieschiff

De gemeente Wageningen heeft het initiatief genomen tot een grensoverschrijdend project rondom vrede, vrijheid en democratie. Het project met de titel Demokratieschiff is nog in de ontwikkelingsfase. De Stadt Duisburg is als eerste Duitse partner betrokken. Verder hebben de Stichting Vredeseducatie (Utrecht), De Maakfabriek (Nijmegen), Ler(n)ende Euregio (Nijmegen), Nationaal Bevrijdingsmuseum 1944-1945 (Berg en Dal) en Regio Food Valley (Ede) zich aangesloten. Aanvullend worden in het grensgebied meerdere partners (o.a. haven-gemeenten) gezocht. Op dit moment wordt uitgegaan van een budget van €3.183.212. Hiervoor wordt nog cofinanciering gezocht.

Het Demokratieschiff wil de saamhorigheid, over de Duits-Nederlandse grens heen vergroten. Dit doel wordt bereikt door, over de grens heen, kennis uit te wisselen en ervaringen te delen over hoe men zich, ieder vanuit eigen achtergrond en identiteit, inzet voor universele maatschappelijke waarden zoals vrede, vrijheid en democratie.

Hiervoor is een schip, de Fendel 147, ter beschikking gesteld door Stadt Duisburg. Het schip is de infrastructuur en fysieke drager van het concept en vaart op de rivieren in de Euregio. Het schip bezoekt, gedurende vier jaar, afwisselend Duitse en Nederlandse havens. Het schip blijft elke keer drie maanden in een haven liggen en wordt geadopteerd door de lokale gemeenschap. Per jaar worden 4 havens bezocht. In de gehele projectperiode worden zeven Duitse en zeven Nederlandse havens bezocht.

Het Demokratieschiff biedt een spreekwoordelijk podium voor maatschappelijke organisaties waartussen, door samen te werken, allianties worden gevormd en waar ook wordt samengewerkt met de plaatselijke cultuursector. Het Demokratieschiff biedt daarnaast alle jongeren tussen de 10 en 25 jaar de Vredeswerkplaats aan: een interactieve werkvorm die uitgaat van eigen houding en gedrag, van 'vrede' kunnen leren' en zelfreflectie en burgerschapszin bevordert onder het motto "What we do today matters most".

Het projectidee is besproken in het zgn. Technisch Overleg van de INTERREG-partners (provincies Gelderland, Noord-Brabant en Limburg, Ministerie EZ, Wirtschaftsministerium NRW, Bezirksregierung Düsseldorf, Euregio Rijn-Waal). De INTERREG Programmapartners, co-financiers en het programma-management achten het projectthema interessant, maar staan kritisch-negatief t.o.v. het projectvoorstel:

- Het project is te duur.
- Er zijn bijna geen daadwerkelijke grensoverschrijdende activiteiten te herkennen (hoofdzakelijk Nederlandse activiteiten voor Nederlanders, Duitse activiteiten voor Duitsers; geen grensoverschrijdende uitwisselingen of ontmoetingen).
- Er worden geen heldere uitspraken gedaan aangaande de duurzaamheid van enerzijds het schip en anderzijds van de activiteiten/samenwerking.
- De INTERREG-bijdrage en de beoogde nationale cofinancierings-bijdragen worden als te hoog gezien.

Ook bij een nadrukkelijke inhoudelijke aanpassing en bijvoorbeeld halvering van het budget, wordt de subsidievraag nog steeds als te hoog gezien.

Op 08-05-2017 vindt er een afstemmingsgesprek met de programmapartners, nationale co-financiers en de aanvragers plaats. Tijdens de commissievergadering zal een terugkoppeling van het gespreksresultaat plaatsvinden.

Besluitvoorstel:

Bespreking en ter kennisneming

Projecttitel: Demokratieschiff

Volledige projectaanduiding: Demokratieschiff

Geplande begindatum: 01-03-2017

Geplande einddatum: 28-02-2021

Stand van zaken per: 18-4-2017

Lead partner

Naam organisatie: Gemeente Wageningen

Adres, plaats: Postbus 1 6700AA, Wageningen Nederland ()

Contactpersoon: Mw. Liesbeth de Jong

Telefoonnummer:

Overige projectpartners

Naam: Gemeente Wageningen

Plaats: Wageningen ()

Naam: Stadt Duisburg

Plaats: Duisburg (Homberg) (Duisburg, Kreisfreie Stadt)

Naam: Stichting Vredeseducatie

Plaats: Utrecht ()

Naam: Du-partner Stichting Vredeseducatie

Plaats: Utrecht ()

Naam: Stichting De Maakfabriek

Plaats: Wageningen ()

Naam: Du-partner Stichting De Maakfabriek

Plaats: Wageningen ()

Naam: NI-adoptiehavens Demokratieschiff

Plaats: Wageningen ()

Naam: Du adoptiehavens Demokratieschiff

Plaats: Duisburg ()

Naam: Ler(n)ende regio

Plaats: Nijmegen ()

Naam: Stichting Nationaal Bevrijdingsmuseum 1944-1945

Plaats: Groesbeek ()

Naam: Inhoudelijke samenwerkingspartners Nederland

Plaats: Wageningen ()

Naam: Regio FoodValley

Plaats: Ede ()

Naam: Inhoudelijke samenwerkingspartners Duitsland

Plaats: Duisburg ()

Naam: Inhoudelijke partners per adoptiehaven

Plaats: Wageningen ()

Naam: Gemeente Wageningen als Uitvoeringspartner

Plaats: Wageningen ()

Samenvatting project

Het Demokratieschiff

Het Demokratieschiff vergroot de saamhorigheid, over de Duits-Nederlandse grens heen, door inclusieve groei, alliantievorming en samenwerking van, met en tussen alle stakeholders in universele maatschappelijke waarden.

Dit doel wordt bereikt door, over de grens heen, kennis uit te wisselen en ervaringen te delen over hoe men zich, ieder vanuit eigen achtergrond en identiteit, inzet voor universele maatschappelijke waarden zoals vrede, vrijheid en democratie.

Hiervoor is een schip, de Fendel 147, ter beschikking gesteld door Stadt Duisburg. Het schip is de infrastructuur en fysieke drager van het concept en vaart op de rivieren in de Euregio. De rivieren die onze samenlevingen van nature, en niet gehinderd door landsgrenzen, verbindt.

Het schip bezoekt, gedurende vier jaar, afwisselend Duitse en Nederlandse havens. Het schip blijft elke keer drie maanden in een haven liggen en wordt geadopteerd door de lokale gemeenschap. Per jaar worden 4 havens bezocht. In de gehele projectperiode worden zeven Duitse en zeven Nederlandse havens bezocht.

Het Demokratieschiff biedt een spreekwoordelijk podium voor maatschappelijke organisaties waartussen, door samen te werken, allianties worden gevormd en waar ook wordt samengewerkt met de plaatselijke cultuursector. Het Demokratieschiff biedt daarnaast alle jongeren tussen de 10 en 25 jaar de Vredeswerkplaats aan: een interactieve werkvorm die uitgaat van eigen houding en gedrag, van 'vrede' kunnen leren' en zelfreflectie en burgerschapszin bevordert onder het motto "What we do today matters most".

Concrete maatregelen en activiteiten

Projektvorbereitung / Projectvoorbereiding

De projectvoorbereiding van Demokratieschiff wordt uitgevoerd door mw. Liesbeth de Jong, medewerker van Regio FoodValley.

De voorbereiding is in 2015 gestart vanuit het project Bevrijdingstoerisme en Vredeseducatie en de kosten zijn tot 1 januari 2016 gefinancierd door het project Bevrijdingstoerisme en Vredeseducatie.

Het dossier Demokratieschiff is in InterDB op 1 maart 2016 aangemaakt.

Financiën:

Raming van het aantal voorbereidingsuren vanaf 1 januari 2016 tot 6 juni 2017 (finale besluitvorming in EU-verband) is 1.500 uur. Regio FoodValley factureert daarvoor 50.000 euro (exclusief btw) aan leadpartner van het project: de gemeente Wageningen.

De overige voorbereidingskosten worden gedragen door de drie Utrechtse en vijf Gelderse gemeenten van Regio FoodValley gezamenlijk (naar rato van inwoneraantal): Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Veenendaal en Wageningen. Zij ontvangen hiervoor een factuur van Regio FoodValley.

In de begroting is 50.000 euro (dit is 735 uur à 68 €) opgenomen. (De overige uren zijn niet opgenomen in de begroting)

Projektverwaltung / Projectbegeleiding

De projectbegeleiding van het Demokratieschiff omvat drie soorten kosten:

- * Overige kosten: corporate communicatie, monitoring & evaluatie en diverse kosten
- * Personeel
- * Accountant

OVERIGE KOSTEN

1. Corporate communicatie
 - 1.1. logo en huisstijl ontwikkelen
 - 1.2. opstellen communicatieplan
 - 1.3. uitvoeren communicatieplan
 - 1.4. productiekosten pr en promotiemateriaal
2. Monitoring en evaluatie
 - 2.1 monitoring en evaluatietool ontwikkelen
 - 2.2 monitoring uitvoeren
 - 2.3 evaluatie uitvoeren
3. Diversen kosten
 - 3.1 Advisering Umbau (circulair inkopen)
 - 3.2 Advisering aanbesteding Umbau

PERSONEELSKOSTEN:

- 4.1 Management algemeen
- 4.2 Programmamanagement
- 4.3 Managementondersteuning (met name ondersteuning financiën)

ACCOUNTANT:

- 5.1 Accountantskosten bedragen 1% van de totale projectomvang

Overzicht en afbakening inhoudelijke werkpakketten:

Er zijn vijf werkpakketten waarvan de uitvoering gezamenlijk leidt tot het bereiken van het specifieke doel van het Democratieschip en de beoogde maatschappelijke effecten: vier inhoudelijke werkpakketten (ook wel programmalijnen of resultaatgebieden genoemd) en een werkpakket voor de infrastructuur van het project: het schip.

De vijf werkpakketten zijn:

1. De Vredeswerkplaats
2. Het Alliantieplein
3. De Palaverhut
4. De Inspiratiebank
5. Het Schip

Afbakening:

Verbinden met de burens over de grens wordt niet vorm gegeven door elkaar over en weer te bezoeken of andersoortige fysieke uitwisselingen. Maw: culturele gezelschappen verplaatsen zich niet om ervaringen over de grens heen te delen. Het in voorgaande teksten gebruikte naam 'het Podium' voor de programmalijn die specifiek gericht is op 'verbinden over de grens heen' bleek deze (onjuiste) interpretatie op te roepen. Daarom is de naam vervangen door Het Alliantieplein. Het Alliantieplein biedt een podium (in figuurlijke zin) aan de maatschappelijke sector die zich inzet voor universele maatschappelijke waarden en die ervaringen over de grens heen deelt (op de wijze zoals in de programmalijn beschreven).

Werkpakket 1: De Vredeswerkplaats

1. De Vredeswerkplaats

Het schip is ingericht met diverse interactieve werkvormen voor jongeren tussen 10 en 20/25 jaar. De naam 'Vredeswerkplaats' is bewust gekozen om het karakter van de activiteiten te benadrukken: niet consumeren en geen toeschouwer of (museum)bezoeker zijn, en ook geen beleving van het verleden, maar actief bezig zijn met eigen houding en gedrag met betrekking tot universele maatschappelijke waarden.

De activiteiten sluiten perse aan bij de leer- en leefomgeving van de doelgroep; de actualiteit is vertrekpunt van De Vredeswerkplaats.

In de werkvormen staat ook de kracht van verschillen centraal. Verschillen zijn immers, mits de juiste vragen gesteld worden, de basis voor vernieuwing, verandering en ontwikkeling: waarom doet de ander anders? Wat zit er achter ander gedrag? Het benutten van de kracht van diversiteit is daarom een tweede vertrekpunt van de Vredeswerkplaats. Door ontmoeting (met andere culturen) wordt een brug geslagen en verbinding gelegd. Niet alleen de verschillen tussen Nederland en Duitsland worden benut maar alle culturele diversiteit is relevant. Door mondialisering in het algemeen en migratie in het bijzonder is de (lokale) culturele diversiteit ontzettend groot (geworden) en biedt een kans om te werken aan verbinding. Inclusieve groei is dan ook het direct resultaat van de Vredeswerkplaats.

De doelgroep van de Vredeswerkplaats wordt via het onderwijs benaderd. Doel is om in vier jaar tijd 120.000 leerlingen en studenten van basisonderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar en hoger beroepsonderwijs in de Vredeswerkplaats te ontvangen. Voor het mbo zijn afspraken gemaakt met het project Die Ler(n)ende Regio van de Euregio Rhein Waal en daarmee met ROC's en Berufscollèges. Voor het basis- en middelbaar onderwijs zijn afspraken met de ontvangende partners (gemeenten) gemaakt en voor het HBO met de Hogescholen. Doel van een bezoek aan de Vredeswerkplaats is het vergoten van het besef dat vrede niet vanzelfsprekend is en dat je vrede met elkaar maakt. Ieder individu heeft daarin een rol, vanuit de eigen leef- en belevingswereld. In deze context wordt de term 'glocalisering' wel gebruikt, om aan te geven dat lokale acties altijd betrekking hebben op de wereld om ons heen, ook op de wereld ver weg.

Inspirerende voorbeelden in Nederland zijn: De Democratiefabriek (en voorgangers als de Wereldexpress en de Vredesfabriek) en Fort van de Democratie.

Activiteiten die voor De Vredeswerkplaats uitgevoerd worden zijn:

- 1.1 Hoofdwerkvorm 'inclusieve groei' ontwikkelen en produceren
- 1.2 Overige werkvormen
- 1.3 Certificaat bezoekers ontwikkelen en produceren
- 1.4 Gastvrouwen begeleiden
- 1.5 Ontvangen bezoekers
- 1.6 Communicatie en pr

Werkpakket 2: Het Alliantieplein

2. Het Alliantieplein

Het schip biedt organisaties uit het lokale maatschappelijke middenveld in figuurlijke zin een podium om - op het schip of op de wal – samenhangend te manifesteren.

Een voorbeeld hiervoor is de Vredes Doe Dag die op de Internationale dag van de vrede (21 september) in 2016 in Wageningen plaatsvond. Zie hiervoor een videocompilatie op www.btproject.nl//vredes-doe-dag-2016.

Door vanuit eigen identiteit bij te dragen aan een gezamenlijk programma worden allianties tussen de organisaties gevormd en de binding binnen het (lokale) maatschappelijk middenveld versterkt. Het resultaat van dit samenbinden wordt vervolgens over de grens heen gedeeld; het resultaat gaat mee op reis, naar de volgende adoptiehavens over de grens. Een presentatie van het programma dat heeft plaatsgevonden wordt gepresenteerd in de volgende adoptiehavens (over de grens). De presentatie is onderdeel van de kick-off in de volgende haven.

Lokale maatschappelijke organisaties worden voor een kick-off op het schip uitgenodigd om gezamenlijk een programma te ontwikkelen dat gedurende de komende drie maanden aan boord of op de wal, plaats gaat vinden. Het programma wordt door de organisaties zelf ontwikkeld en uitgevoerd. Zij kunnen een beroep doen op ondersteuning door 'programma-structurende' activiteiten in het programma op te nemen. Voorbeelden van dergelijke activiteiten zijn: 'Van Wie is de Stad eigenlijk?', een workshop voor de jeugd (van Stichting De Maakfabriek) en de workshop "Effectief omgaan met polarisatie en radicalisering in onderwijs en samenleving" voor onderwijs en jeugd- en jongerenwerk (van de Stichting Vredeseducatie) of "Een tafel van V", een variant op het Integratiedinner.

De ondersteuning van het Democratieschip bestaat ook uit het begeleiden van het samenwerkingsproces vanaf de Kick off tot afronding inclusief de presentatie in de volgende haven.

Het programma wordt verankerd in een product voor het grote, Duitse en Nederlandse, publiek. Een voorbeeld van een dergelijk product is het "Doeboek Vrijheid 70 jaar" (zie: www.geldersebibliotheken.nl/nieuwsoverzicht/134-gratis-doeboek-vrede-en-vrijheid-voor-kinderen). Om begrotingstechnische reden is dat, bij vertrek uit de haven, alleen een digitaal product. Dit wordt opgenomen in de Inspiratiebank en is daarmee klaar voor gebruik door derden en geborgd voor de toekomst. Voor het fysieke product wordt de lokale sector ondersteuning geboden in het zoeken naar financiering voor drukwerk- en marketingkosten.

Voor de planning van het lokale programma wordt gebruik gemaakt van betekenisvolle lokale en (inter)nationale data zoals de Internationale dag van de Vrede (21 september), Dag van de Democratie, Internationale vrouwendag (8 maart) Mensenrechtendag, Volkstreurtag (Du), Bevrijdingsdag (NI) ed.

Activiteiten van

- 2.1 Kick-off
- 2.2 Procesbegeleiding programmering
- 2.3 Ondersteuning programmastructurering
- 2.4 Productie gezamenlijk product
- 2.5 Verankering alliantie
- 2.6 Communicatie en pr

Afbakening:

Verbinden met de burens over de grens wordt niet vorm gegeven door elkaar over en weer te bezoeken of andersoortige fysieke uitwisselingen. Met andere woorden: culturele gezelschappen verplaatsen zich niet om ervaringen over de grens heen te delen. De in voorgaande teksten gebruikte 'het Podium' voor deze programmalijn die specifiek gericht is op 'verbinden over de grens heen' bleek deze (onjuiste) interpretatie op

te roepen. Daarom is de naam vervangen door Het Alliantieplein. Het Alliantieplein biedt een podium in figuurlijke zin aan de maatschappelijke sector die zich inzet voor universele maatschappelijke waarden en die ervaringen over de grens heen deelt op de wijze zoals in bovenstaande beschreven.

Werkpakket 3: De Palaverhut

3. De Palaverhut

De Palaver hut bestaat fysiek uit de foyer bovendecks en een filmzaaltje benedendecks. De Palaverhut biedt letterlijk een podium voor de culturele sector. Activiteiten door lokale theaters, filmhuizen, kunstsector, bibliotheken, musea, maar ook professionele organisaties zoals de kennisinstellingen hebben een plek op het schip. Face2face communicatie, dialoog, gesprek, discussie, debat etc, staat hier altijd centraal. Activiteiten die op de wal door de culturele sector eerder hebben plaatsgevonden kunnen op het schip herhaald worden. Het gaat daarbij altijd om activiteiten die mensen verbinden en uitdagen tot het maken van vrede en democratie. Voorbeelden zijn activiteiten van Prodemos, Stichting Vredeseducatie, Lux-Nijmegen, Movies that Matters en vergelijkbare programma's van Duitse partners.

De inspiratiebank heeft een interactief forum. De infrastructuur hiervoor wordt omniert ingebracht door het project Bevrijdingstoerisme en Vredeseducatie van Regio FoodValley en wordt tweetalig gemaakt. Middels het forum kunnen discussies die live in gang gezet worden in de Palaver-hut online vervolgd worden en wordt geleidelijk een sterke levendige community gevormd.

De activiteiten voor de Palaverhut zijn:

- 3.1 Inrichting foyer
- 3.2 Communicatiemiddelen
- 3.3 Inrichting mini-bioscoop
- 3.4 Faciliteren uitvoering activiteiten
- 3.5 Communicatie en PR lokaal

Werkpakket 4: De Inspiratiebank

4. De Inspiratiebank

Van alle activiteiten op het schip en op de wal worden videoverslagen gemaakt. Deze worden gepubliceerd op het videokanaal van de Inspiratiebank. De Inspiratiebank krijgt een fysieke plek op het schip: een (half)ronde bank met 5-7 zitplaatsen plus een snelle internetverbinding: een plek waar bezoekers, door (samen) digitaal te zoeken, geïnspireerd worden tot actief inzetten voor universele maatschappelijke waarden. . De inspiratiebank bevat ook links naar activiteiten en organisaties elders en ook links naar relevante leermiddelenportalen

De inspiratiebank levert ook input voor het trekken van lessen uit het programma en van daaruit aanbevelingen te doen om het werken aan een wereld van vrede, vrijheid en democratie te versterken. Een kopie van de Inspiratiebank wordt ook geplaatst in het Preussen Museum in Wezel.

Activiteiten van het werkpakket de Inspiratiebank zijn:

- 4.1 Fysieke bank ontwikkelen
- 4.2 Digitale infrastructuur ontwikkelen
- 4.3 Videoproducties activiteiten Vredeswerkplaats, Alliantieplein en Palaverhut
- 4.4 Synthese en leren

Werkpakket 5: Het Schip

5. Het Schip

Het schip bezoekt gedurende vier jaar afwisselend Duitse en Nederlandse havens en blijft elke keer drie maanden in de haven liggen. Deze havens noemen we adoptiehavens. Beoogd wordt om 16 havens te bezoeken. Dit aantal lijkt op dit moment (28/2/2017) niet meer haalbaar vanwege de tijd die het publieksgereed en vaarklaar maken van de Fendel 147 neemt. De verwachting is per 1 januari 2018 de Fendel 147 in bedrijf te kunnen nemen als Demokratieschiff.

Gezien de maximale projectduur van 4 jaar is het aannemelijk dat er 14 (ipv 16) havens bezocht worden. De begroting is vooralsnog gebaseerd op 16 adoptiehavens.

Activiteiten van het werkpakket Het Schip zijn:

- 5.1 Verkrijgen schip
- 5.2 Voorbereiden Umbau
- 5.3 Uitvoeren Umbau
- 5.4 Verplaatsen en verzekering
- 5.5 Liggen/verblijven in adoptiehavens
- 5.6 Nutsvoorzieningen
- 5.7 Fahrtauglichkeit/ vaargeschiktheid
- 5.8 Onderhoud
- 5.9 Beheer/conciërge

Doelgroep

Elk van de vier programmalijnen heeft een specifieke (prioritaire) doelgroep die op specifieke wijze wordt bereikt.

1. de Vredeswerkplaats:

Doelgroep van de Vredeswerkplaats zijn leerlingen en studenten tussen de 10 en 25 jaar. De hoofdwerkvorm van de Vredeswerkplaats is zodanig opgezet dat de boodschap door de deelnemers verder wordt verspreid in eigen sociale omgeving, school en gezin.

De doelgroep wordt bereikt via de bo, vo, mbo en hbo onderwijsinstellingen. Voor het mbo zijn daarover afspraken gemaakt met Die Ler(n)ende regio. Onderwijsinstellingen worden bereikt in samenwerking met het lokale aanspreekpunt/contactpersoon en de liaisonmedewerkers van de adoptiehavens.

2. het Alliantieplein

Doelgroep van het Alliantieplein is de lokale gemeenschap.

Zij wordt bereikt via het eigen maatschappelijk middenveld: de maatschappelijke organisaties (vrijwilligersorganisaties) die zich inzetten voor universele maatschappelijke waarden. Deze organisaties worden bereikt in samenwerking met het lokale aanspreekpunt/contactpersoon en de liaisonmedewerkers van de adoptiehavens.

3. de Palaverhut

Doelgroep van de Palaverhut is de lokale gemeenschap.

Deze wordt bereikt via de cultuursector: bibliotheken, verenigingen, theater- en muziekverenigingen, semi-overheidsinstellingen. De sector brengt eigen programma's in en ondersteunt de maatschappelijke sector van het Alliantieplein. De organisaties in deze sector worden bereikt in samenwerking met het lokale aanspreekpunt/contactpersoon, de liaisonmedewerkers van de adoptiehavens en het netwerk van het Alliantieplein.

4. de Inspiratiebank

Doelgroep van de Inspiratiebank is het grote Duitse en Nederlandse publiek.

Bekendheid van de Inspiratiebank verloopt via de eerste drie programma's (de Vredeswerkplaats, het Alliantieplein en de Palaverhut) en door algemene PR over het Demokratieschiff en de Inspiratiebank.

.

Aanleiding en innovatief karakter (1)

Het project is noodzakelijk/ gewenst in het licht van de huidige situatie in het programmagebied?

Wereldwijd staan momenteel universele maatschappelijke waarden onder druk; er wordt (veel) meer waarde gehecht aan de eigen identiteit dan aan de identiteit van 'de ander'. Daardoor ligt polarisatie van de samenleving om de hoek, verliezen we vertrouwen in elkaar en worden we geleid door angst.

Vrede is niet zo vanzelfsprekend als dat het lijkt en dat geldt evenzeer voor vrijheid, democratie en alle concepten die daar aan verwant zijn. Gedrag, nodig is voor duurzame vrede en vrijheid wordt schaars: saamhorigheid, begrip, compassie, zorgzaamheid etc.

In het verleden heeft druk op universele maatschappelijke waarden geleid tot de Tweede Wereldoorlog. Momenteel vluchten tienduizenden mensen naar onze regio om een veilige omgeving te vinden om in vrijheid te kunnen leven. Mensen, gewone mensen, die op zoek zijn naar vrijheid en een menswaardig bestaan. Dit gaat gepaard met grote veranderingen voor onze samenlevingen. Inmiddels maken immers veel mensen met een andere achtergrond en levensovertuiging deel uit van onze samenlevingen. Dat levert spanningen op. Daarmee moeten we leren omgaan willen we in harmonie met elkaar kunnen leven, wonen, leren en werken.

In de bijlage is in drie talen de 'Initiatieftekst' opgenomen:

- Ein Schiff, das Frieden, Freundschaft und Verbundenheit bringt: 'Die Freiheit'
- Een schip dat vrede, vriendschap en verbondenheid brengt: "De Vrijheid"
- A ship that brings peace, friendship and solidarity': "The Freedom"

.

Beschrijft u het innovatieve karakter van het project. Wat is nieuw/innovatief aan het project? Welke veranderingen brengt het project teweeg?

Aanleiding en innovatief karakter (2)

Nieuw/innovatief aan het Demokratieschip is:

- * Het gebruik van een natuurlijke verbinding - de rivieren - als fysieke drager van het project;
- * Saamhorigheid vergroten tussen twee landen die (lang geleden) in oorlog waren en tot nu toe ieder afzonderlijk (op eigen wijze) vorm gegeven hebben aan 'nie wieder' (Duitsland) en herdenken en herinneren (in Nederland);
- * Houding en gedrag als uitgangspunt voor communicatie over normen en waarden
<En niet zoals te doen gebruikelijk (historische) kennis>;
- * Actuele gebeurtenissen als uitgangspunt voor communicatie over eigen houding en gedrag
<En niet zoals te doen gebruikelijk historische gebeurtenissen of gebeurtenissen elders in de wereld>
- * Culturele verschillen in de samenleving als kans beschouwen; als motor voor ontwikkeling en groei.
<En niet zoals te doen gebruikelijk als bedreiging>;
- * Vraag- én aanbodgericht met nadruk op vraaggestuurd door het grootste programma Alliantieplein. Het schip wordt door de lokale samenleving geadopteerd.
- * Verbinding met de burens over de grens heen wordt vorm gegeven door resultaten (inhoud) met elkaar te delen.
<En niet, zoals te doen gebruikelijk, door persoonlijk te reizen>

Veranderingen waaraan het project bijdraagt of teweegbrengt zijn:

- inclusieve groei van de Nederlandse en Duitse samenlevingen in het projectgebied. Meer waardering voor andere culturen;
- vergroten van de saamhorigheid over de grens heen in het projectgebied. Meer begrip, loyaliteit, solidariteit en vriendschap over de grens heen.
- structuurversterking van de (universele maatschappelijke waarden) sector
- uitbreiding van het onderwijsaanbod voor leerlingen en studenten van 10 tot 25 jaar;
- vergroot het besef over de waarde van vrede, vrijheid en democratie;
- het vergroten van individueel maatschappelijk besef en zelfreflectie (zelf kritisch vermogen)
- meer kennis en inzicht in aspecten die leiden tot ondermijning van maatschappelijke waarden.

Ieder project moet onder één van de beide prioriteiten “Verhoging van de grensoverschrijdende innovatiekracht van het programmagebied” (prioriteit 1) “Sociaal-culturele en territoriale cohesie van het programmagebied” (prioriteit 2) uit het samenwerkingsprogramma vallen. Elke prioriteit omvat een centrale doelstelling van het operationeel Programma:

- Prioriteit 1: Meer product- en procesinnovaties
- Prioriteit 2: Vermindering van de barrièrewerking van de grens voor burgers en instituties

Hoe draagt uw project bij aan het bereiken van deze doelstelling? Waarom wordt het project grensoverschrijdend uitgevoerd (en niet nationaal)?

Het project draagt als volgt bij aan de resultaat-indicator "perceptie van de Duits-Nederlandse grens als barrière":

Het vergroten van de saamhorigheid, over de Duits-Nederlandse grens heen, door inclusieve groei, alliantievorming en samenwerking van, met en tussen alle stakeholders in universele maatschappelijke waarden.

Toelichting:

> saamhorigheid: het gevoel bij elkaar te horen,

> Duits- Nederlandse grens: bedoeld wordt de grens in het Euregio Rhein Waal regio

> universele maatschappelijk waarden: voor de samenleving goede zaken. Als voorbeeld wordt vrede, vrijheid en democratie genoemd.

Het motto luidt: What we do today matters most!

Vier RESULTATEN worden bereikt die tezamen zorgen voor het bereiken van het projectdoel:

* De Vredeswerkplaats.

Bedoel voor leerlingen en studenten van 10 tot 25 jaar, bo, vo, mbo en hbo. Resultaat van de Vredeswerkplaats is inclusieve groei van de samenleving;

* Het Alliantieplein.

Door gezamenlijke programmaontwikkeling door het maatschappelijk middenveld allianties vormen. Dit wordt gedeeld over de grens heen.

* De Palaverhut.

De culturele sector draagt uit door bijdragen aan gezamenlijke programmering vanuit de samenleving;

* De Inspiratiebank

Een ervaringsbank die de bezoeker inspireert zich in te zetten voor universele maatschappelijke waarden.

UITGANGSPUNTEN:

Het Democratieschiff werkt vanuit een visie gebaseerd op zes uitgangspunten:

1. Vrede kun je leren
2. Aansluiten bij eigen houding en gedrag in het hier en nu
3. Actualiteit en eigen leefomgeving zijn inspiratiebronnen
4. Alliantievorming is basis voor saamhorigheid
5. Diversiteit is krachtbron voor een inclusieve samenleving
6. Vraag-gestuurd werken en maatwerk leveren

In de bijlage een toelichting op de doelstellingen en uitgangspunten opgenomen.

Bijlagen:

* Samenvatting visie, doel, resultaten

* Prof. dr. Bas de Gaay Fortman heeft een adhesiebetuiging geschreven voor het Democratieschiff

* Memo voorwaarden deelname als adoptiehaven

Waarom wordt het project grensoverschrijdend uitgevoerd (en niet nationaal)?

Grensoverschrijdend karakter (1)

Het project kán niet nationaal uitgevoerd worden omdat:

- * Verschillen in identiteit zijn uitgangspunt voor ontwikkeling en vooruitgang. Voor inclusieve groei en alliantievorming worden de verschillen in cultuur benut. Met andere woorden: in het project worden verschillen in identiteit verzilverd in inclusieve groei, emancipatie en saamhorigheid. De verschillen zijn voedingsbodem, motor, kracht etc. van het project en zijn juist niet (zoals vaak wordt gevonden) een obstakel, een probleem of een bedreiging.

- * Het Demokratieschiff beoogt succes in de Euregio Rhein Waal. Dat impliceert weerszijden van de grens in beide landen.

- * Een van de uitgangspunten van het project zijn actuele gebeurtenissen die te maken hebben met universele maatschappelijke waarden. Voorbeelden zijn vluchtelingenstroom, discriminatie en terrorisme. Dergelijke gebeurtenissen (zoals vluchtelingenstroom) kennen geen landsgrenzen.

.

Duurzaamheid

Alle projectresultaten worden na afloop van het project benut. Het grensoverschrijdende netwerk blijft actief. Een aantal activiteiten krijgen een vervolg en een aantal worden voortgezet. De outputs en resultaten zijn en blijven voor derden relevant en bruikbaar.

Voor het schip en per programma betekent dat het volgende bestaat duurzaamheid van activiteiten, resultaten, output en outcome uit:

Het schip:

* act. 5.1. De Umbau van de Fendel 147 tot Demokratieschiff en de inrichting van het Demokratieschiff komen circulair tot stand. Fysieke investeringen zoals bouwmaterialen, en inrichting van foyer, mini-bioscoop, werkruimten en utiliteitsruimten zijn vooraf herbestemd. Circulair inkopen is een aanbestedingscriterium (zie projectinformatie onder milieu en duurzaamheid).

* act.5.2. Het schip zelf is eigendom van het Binnenscheepvaartmuseum in Duisburg en wordt na afloop van het project teruggebracht naar de eigenaar.

m.b.t. de activiteiten en resultaten van de programma's Vredeswerkplaats, Alliantieplein, Palaverhut en Inspiratiebank:

De Vredeswerkplaats:

* act. 1.1 en 1.2: Alle werkvormen van De Vredeswerkplaats gaan terug naar ontwikkelaar, de Stichting Vredeseducatie in Utrecht. Afgesproken is dat de hoofdwervorm van de Vredeswerkplaats nog voor minimaal 6 jaar gebruikt wordt.

* Het resultaat van de Vredeswerkplaats aan inclusieve groei is verankerd in de deelnemers van de Vredeswerkplaats.

Van activiteiten in de Vredeswerkplaats worden videoverslagen (gemaakt door de deelnemers zelf) gepubliceerd in de Inspiratiebank (Zie werkpakket Inspiratiebank).

Het Alliantieplein

* act. 2.1 De verbinding (de alliantie) is verankerd in de organisaties zelf en dus duurzaam

* act. 2.2 Digitale (gezamenlijke) producten zijn gepubliceerd in de Inspiratiebank (zie programma Inspiratiebank) en toegankelijk.

* act. 2.3 Een fysiek gezamenlijk product staat voor 0 euro op de begroting met name vanwege de verankering van de resultaten van het Alliantieplein. Daarvoor wordt gedurende het project aanvullende financiering gezocht met met name de motivatie de exposure van de saamhorigheid te vergroten en verduurzamen.

* De bijdrage van het Alliantieplein aan inclusieve groei en alliantievorming is verankerd in de sector zelf met effect voor de verlaging van de barrière werking van de grens

* Van alle activiteiten van het Alliantieplein worden videoverslagen gemaakt die gepubliceerd worden in de Inspiratiebank (Zie werkpakket Inspiratiebank).

De Palaverhut

* act.3.1 Van de activiteiten die in de Palaverhut plaatsvinden worden (video)verslagen gemaakt. Deze worden opgenomen in de Inspiratiebank.

* De bijdrage van de Palaverhut aan inclusieve groei en alliantievorming is verankerd in de samenleving.

* Van activiteiten in de Palaverhut worden videoverslagen gepubliceerd in de Inspiratiebank (Zie werkpakket

Inspiratiebank).

De Inspiratiebank

- * act. 4.1 De fysieke Inspiratiebank wordt na afloop van het project in de gemeente Wageningen of Ede in een openbaar gebouw geplaatst.
- * act. 4.2 De digitale infrastructuur blijft online inclusief het interactieve forum. De website wordt na afloop van het project tot 2027 beheerd door de Stichting Vredeseducatie.
- * act. 4.3 Met de webhoste zijn afspraken gemaakt over het hosten en onderhoud tot 2027.

Geplande kosten	
Geraamde subsidiabele projectkosten	
Personeelskosten	€ 920.592,00
Overige kosten	€ 2.262.620,00
(-) Inkomsten	
Totaal	€ 3.183.212,00

Voorgestelde financiering			
Financier	Privaat / Publiek	Totale financiering	%
Eigenbeitrag / Eigen bijdrage		€ 1.137.409,00	35,73 %
Gemeente Wageningen als Uitvoeringspartner	Öffentlich / Publiek	€ 263.520,00	8,28 %
Inhoudelijke partners per adoptiehaven	Privat / Privaat	€ 0,00	0,00 %
Inhoudelijke samenwerkingspartners Duitsland	Privat / Privaat	€ 0,00	0,00 %
Regio FoodValley	Öffentlich / Publiek	€ 0,00	0,00 %
Inhoudelijke samenwerkingspartners Nederland	Privat / Privaat	€ 0,00	0,00 %
Stichting Nationaal Bevrijdingsmuseum 1944-1945	Öffentlich / Publiek	€ 0,00	0,00 %
Ler(n)ende regio	Öffentlich / Publiek	€ 0,00	0,00 %
Du adoptiehavens Demokratieschiff	Öffentlich / Publiek	€ 78.272,00	2,46 %
NI-adoptiehavens Demokratieschiff	Öffentlich / Publiek	€ 78.272,00	2,46 %
Du-partner Stichting De Maakfabriek	Privat / Privaat	€ 48.000,00	1,51 %
Stichting De Maakfabriek	Privat / Privaat	€ 48.000,00	1,51 %
Du-partner Stichting Vredeseducatie	Privat / Privaat	€ 145.200,00	4,56 %
Stichting Vredeseducatie	Privat / Privaat	€ 145.200,00	4,56 %
Stadt Duisburg	Öffentlich / Publiek	€ 2.750,00	0,09 %
Gemeente Wageningen	Öffentlich / Publiek	€ 0,00	0,00 %
Regionale cofinanciers aanvullend	Privat / Privaat	€ 328.195,00	10,31 %
INTERREG-Finanzierung / INTERREG-financiering		€ 2.045.803,00	64,27 %
EFRE / EFRO	Öffentlich / Publiek	€ 1.250.000,00	39,27 %
MWEIMH NRW	Öffentlich / Publiek	€ 397.901,50	12,50 %
Provincie Gelderland	Öffentlich / Publiek	€ 397.901,50	12,50 %
Totaal		€ 3.183.212,00	100 %

**Financiën
Controle jaarrekening 2016**

Het accountantskantoor Concunia GmbH uit Münster heeft de jaarrekening over het jaar 2016 gecontroleerd en hiervan een controlerapport opgemaakt.

Periode waarin de controle is uitgevoerd: 27 maart t/m 03 april 2017

Controleurs: de heer Trost en de heer Schlottbom en mevrouw Varisella

Het controlerapport van accountantskantoor Concunia GmbH uit Münster betreffende de controle van de jaarrekening 2016 bevat geen controlevaststellingen.

De jaarrekening 2016 vertoont een overschot ter hoogte van € 45,55.

Op 12 mei zal de financiële controlecommissie over de jaarrekening beraden en naar verwachting de Euregioraad voorstellen, het bestuur en de secretaris voor het jaar 2016 decharge te verlenen.

De taakomschrijving van de Euregio Rijn-Waal is als volgt:

Taakomschrijving	Benoeming	Uitgave/Kosten
Organisatiekosten Euregio Rijn-Waal	Organisatie	€ 626.580
Vergadercentrum Euregio-Forum	Vergadercentrum Euregio-Forum	€ 75.841
Interreg-Programmabegeleiding	Gemeenschappelijk Interreg Secretariaat	€ 554.629
Interreg-Projectenbegeleiding	Regionaal Programmamanagement Interreg Va	€ 531.174
Interreg-Financiële controle	First Level Control Interreg VA	€ 30.192
Interreg Europe Project KISS ME	KISS ME	€ 8.643
People to People	Kaderproject Prioriteit 2	€ 114.939
Gezondheidszorg en welzijn	Zorg verbindt	€ 181.776
Dienstverlening aan burgers	GrensInfoPunt ERW/EURES	€ 269.273

Totale uitgaven boekjaar

€2.393.047

De uitgaven staan volgende inkomsten tegenover:

Bron van inkomsten		Inkomst
Subsidies EU en regionale cofinanciering		€ 1.747.363
Overige inkomsten		€ 152.861
Ledenbijdrage en institutionele subsidies		€ 492.067

Totale inkomsten boekjaar

€2.392.291

Besluitvoorstel:

Ter kennisneming

JAHRESABSCHLUSS

zum 31. Dezember 2016

Euregio Rhein-Waal

Emmericher Straße 24

47533 Kleve

INHALT

Bilanz zum 31.12.2016	3
Ergebnisrechnung (01.01.-31.12.2016)	5
Ergebnisrechnung (Gesamt- & Teilergebnisrechnung)	6
Finanzrechnung (Gesamt- & Teilfinanzrechnung)	10
Anhang	14
<i>Anlagenspiegel zum 31.12.2016</i>	19
<i>Forderungsspiegel zum 31.12.2016</i>	20
<i>Verbindlichkeitspiegel zum 31.12.2016</i>	21

BILANZ

Euregio Rhein-Waal Kleve

zum

31. Dezember 2016

AKTIVA

PASSIVA

	EUR	Geschäftsjahr EUR	31.12.2015 EUR		EUR	Geschäftsjahr EUR	31.12.2015 EUR
Anlagevermögen				Eigenkapital			
Immaterielle Vermögensgegenstände		4.194,00	5.527,00	Allgemeine Rücklage	881.392,76		881.397,76
Sachanlagen				Ausgleichsrücklage	433.634,06		432.271,15
Bebaute Grundstücke und grundstücksgleiche Rechte				Jahresüberschuss	45,55	1.315.072,37	1.362,91
Sonstige Dienst-, Geschäfts- und Betriebsgebäude	591,00		622,00	Sonderposten			
Bauten auf fremdem Grund und Boden	896.209,00		941.826,00	für Zuwendungen		788.253,18	842.530,78
Betriebs- und Geschäftsausstattung	82.695,00	979.495,00	99.174,00	Rückstellungen			
				Instandhaltungsrückstellungen	74.500,00		74.500,00
				Sonstige Rückstellungen	350.423,28	424.923,28	106.009,71
Umlaufvermögen				Verbindlichkeiten			
Forderungen und sonstige Vermögensgegenstände				Verbindlichkeiten aus Krediten für Investitionen vom öffentlichen Bereich	132.426,87		149.066,01
Öffentlich-rechtliche Forderungen und Forderungen aus Transferleistungen		401.457,70	507.552,60	Verbindlichkeiten aus Lieferungen und Leistungen	63.066,90		211.079,16
				Sonstige Verbindlichkeiten	1.007.115,06	1.202.608,83	893.730,07
				Passive Rechnungsabgrenzung		8.600,00	114.860,15
Sonstige Vermögensgegenstände		1.467,41	70.851,59				
Liquide Mittel		2.308.127,05	2.033.286,80				
Übertrag		3.694.741,16	3.658.839,99	Übertrag		3.739.457,66	3.706.807,70

BILANZ

**Euregio Rhein-Waal
Kleve**

zum

31. Dezember 2016

AKTIVA

PASSIVA

	EUR	Geschäftsjahr EUR	31.12.2015 EUR		EUR	Geschäftsjahr EUR	31.12.2015 EUR
Übertrag		3.694.741,16	3.658.839,99	Übertrag		3.739.457,66	3.706.807,70
Aktive Rechnungsabgrenzung		44.716,50	47.967,71				
		<u>3.739.457,66</u>	<u>3.706.807,70</u>			<u>3.739.457,66</u>	<u>3.706.807,70</u>
		<u><u>3.739.457,66</u></u>	<u><u>3.706.807,70</u></u>			<u><u>3.739.457,66</u></u>	<u><u>3.706.807,70</u></u>

Ergebnisrechnung vom 01.01.2016 bis 31.12.2016

Euregio Rhein-Waal Kleve

	EUR	EUR	EUR
1. Zuwendungen und allgemeine Umlagen	2.205.138,47		2.574.860,46
2. Kostenerstattungen und Kostenumlagen	26.326,98		0,00
3. Sonstige ordentliche Erträge	19.193,10		56.888,60
4. Ordentliche Erträge		2.250.658,55	2.631.749,06
5. Personalaufwendungen	1.582.067,00		1.477.117,05
6. Versorgungsaufwendungen	724,04		0,00
7. Aufwendungen für Sach- und Dienstleistungen	286.168,23		831.751,43
8. Bilanzielle Abschreibungen	82.388,07		93.132,47
9. Transferaufwendungen	75.252,50		7.771,69
10. Sonstige ordentliche Aufwendungen	216.919,17		216.265,68
11. Ordentliche Aufwendungen		2.243.519,01	2.626.038,32
12. Ergebnis der laufenden Verwaltungstätigkeit		7.139,54	5.710,74
13. Finanzerträge	800,83		4.109,45
14. Zinsen und sonstige Finanzaufwendungen	7.894,82		8.457,28
15. Finanzergebnis		7.093,99-	4.347,83-
16. Ordentliches Ergebnis		45,55	1.362,91
17. Jahresergebnis		45,55	1.362,91

Produktber/Gesamt: P Bezeichnung: Euregio Rhein-Waal Verantwortlicher:		Monatliche Werte: 12/2016 Aufgelaufene Werte: 01/2016 - 12/2016 Ansicht: Spalten individuell		BAB-Version: 79 Auswertungswährung: EUR
Ertrags- und Aufwandsarten	Ergebnis des Vorjahres 1	Fortgeschriebener Ansatz des Haushaltsjahres 2	Ist-Ergebnis des Haushaltsjahres 3	
1 Steuern und ähnliche Abgaben				
2 + Zuwendungen und allgemeine Umlagen	2.574.860,46	2.688.339,00	2.205.138,47	
3 + Sonstige Transfererträge				
4 + Öffentlich-rechtliche Leistungsentgelte				
5 + Privatrechtliche Leistungsentgelte				
6 + Kostenerstattungen und Kostenumlagen			26.326,98	
7 + Sonstige ordentliche Erträge	56.888,60	55.100,00	5.064,42	
8 + Aktivierte Eigenleistungen				
9 +/- Bestandsveränderungen				
10 = Ordentliche Erträge	2.631.749,06	2.743.439,00	2.236.529,87	
11 - Personalaufwendungen	1.477.117,05	1.764.761,00	1.568.662,36	
12 - Versorgungsaufwendungen			0,00	
13 - Aufwendungen für Sach- und Dienstleistungen	831.751,43	560.893,00	286.168,23	
14 - Bilanzielle Abschreibungen	93.132,47	71.820,00	82.388,07	
15 - Transferaufwendungen	7.771,69	45.686,00	75.252,50	
16 - Sonstige ordentliche Aufwendungen	216.265,68	298.895,00	216.919,17	
17 = Ordentliche Aufwendungen	2.626.038,32	2.742.055,00	2.229.390,33	
18 = Ordentliches Ergebnis (= Zeilen 10 und 17)	5.710,74	1.384,00	7.139,54	
19 + Finanzerträge	4.109,45	10.000,00	800,83	
20 - Zinsen und sonstige Finanzaufwendungen	8.457,28	7.431,00	7.894,82	
21 = Finanzergebnis (= Zeilen 19 und 20)	-4.347,83	2.569,00	-7.093,99	
22 = Ergebnis der laufenden Verwaltungstätigkeit (= Zeilen 18 und 21)	1.362,91	3.953,00	45,55	
23 + Außerordentliche Erträge				
24 - Außerordentliche Aufwendungen				
25 = Außerordentliches Ergebnis (= Zeilen 23 und 24)				
26 = Jahresergebnis (= Zeilen 22 und 25)	1.362,91	3.953,00	45,55	
Nachrichtlich: Verrechnung von Erträgen und Aufwendungen mit der allgemeinen Rücklage				
27 = Verrechnete Erträge bei Vermögensgegenständen				
28 = Verrechnete Erträge bei Finanzanlagen				
29 = Verrechnete Aufwendungen bei Vermögensgegenständen	102,00		5,00	
30 = Verrechnete Aufwendungen bei Finanzanlagen				
31 = Verrechnungssaldo (= Zeilen 27 bis 30)	102,00		5,00	

TEILERGEBNISRECHNUNG

Anlage I 2.

Produktber/Gesamt: P01	Monatliche Werte: 12/2016		BAB-Version: 79
Bezeichnung: Innere Verwaltung	Aufgelaufene Werte: 01/2016 - 12/2016		Auswertungswährung: EUR
Verantwortlicher:	Ansicht: Spalten individuell		
Ertrags- und Aufwandsarten	Ergebnis des Vorjahres 1	Fortgeschriebener Ansatz des Haushaltsjahres 2	Ist-Ergebnis des Haushaltsjahres 3
1 Steuern und ähnliche Abgaben			
2 + Zuwendungen und allgemeine Umlagen	2.119.060,46	2.239.339,00	1.747.363,47
3 + Sonstige Transfererträge			
4 + Öffentlich-rechtliche Leistungsentgelte			
5 + Privatrechtliche Leistungsentgelte			
6 + Kostenerstattungen und Kostenumlagen			26.326,98
7 + Sonstige ordentliche Erträge	56.888,60	55.100,00	5.064,42
8 + Aktivierte Eigenleistungen			
9 +/- Bestandsveränderungen			
10 = Ordentliche Erträge	2.175.949,06	2.294.439,00	1.778.754,87
11 - Personalaufwendungen	1.477.117,05	1.764.761,00	1.568.662,36
12 - Versorgungsaufwendungen			
13 - Aufwendungen für Sach- und Dienstleistungen	831.751,43	560.893,00	286.168,23
14 - Bilanzielle Abschreibungen	93.132,47	71.820,00	82.388,07
15 - Transferaufwendungen	7.771,69	45.686,00	75.252,50
16 - Sonstige ordentliche Aufwendungen	216.265,68	298.895,00	216.919,17
17 = Ordentliche Aufwendungen	2.626.038,32	2.742.055,00	2.229.390,33
18 = Ordentliches Ergebnis	-450.089,26	-447.616,00	-450.635,46
(= Zeilen 10 und 17)			
19 + Finanzerträge	0,00	0,00	
20 - Zinsen und sonstige Finanzaufwendungen	1.145,96	850,00	1.313,96
21 = Finanzergebnis	-1.145,96	-850,00	-1.313,96
(= Zeilen 19 und 20)			
22 = Ergebnis der laufenden Verwaltungstätigkeit	-451.235,22	-448.466,00	-451.949,42
(= Zeilen 18 und 21)			
23 + Außerordentliche Erträge			
24 - Außerordentliche Aufwendungen			
25 = Außerordentliches Ergebnis			
(= Zeilen 23 und 24)			
26 = Jahresergebnis	-451.235,22	-448.466,00	-451.949,42
(= Zeilen 22 und 25)			
27 + Erträge aus internen Leistungsbeziehungen	91.428,33	10.000,00	155.761,37
28 - Aufwendungen aus internen Leistungsbeziehungen	91.428,33	0,00	155.761,37
Ergebnis aus internen Leistungsbeziehungen	0,00	10.000,00	0,00
29 = Ergebnis	-451.235,22	-438.466,00	-451.949,42
(= Zeilen 26, 27, 28)			

Produktber/Gesamt: P16	Monatliche Werte: 12/2016		BAB-Version: 79
Bezeichnung: Allgemeine Finanzwirtschaft	Aufgelaufene Werte: 01/2016 - 12/2016		Auswertungswährung: EUR
Verantwortlicher:	Ansicht: Spalten individuell		
Ertrags- und Aufwandsarten	Ergebnis des Vorjahres 1	Fortgeschriebener Ansatz des Haushaltsjahres 2	Ist-Ergebnis des Haushaltsjahres 3
1 Steuern und ähnliche Abgaben			
2 + Zuwendungen und allgemeine Umlagen	455.800,00	449.000,00	457.775,00
3 + Sonstige Transfererträge			
4 + Öffentlich-rechtliche Leistungsentgelte			
5 + Privatrechtliche Leistungsentgelte			
6 + Kostenerstattungen und Kostenumlagen			
7 + Sonstige ordentliche Erträge			
8 + Aktivierte Eigenleistungen			
9 +/- Bestandsveränderungen			
10 = Ordentliche Erträge	455.800,00	449.000,00	457.775,00
11 - Personalaufwendungen			
12 - Versorgungsaufwendungen			
13 - Aufwendungen für Sach- und Dienstleistungen			
14 - Bilanzielle Abschreibungen			
15 - Transferaufwendungen			
16 - Sonstige ordentliche Aufwendungen			
17 = Ordentliche Aufwendungen			
18 = Ordentliches Ergebnis (= Zeilen 10 und 17)	455.800,00	449.000,00	457.775,00
19 + Finanzerträge	4.109,45	10.000,00	800,83
20 - Zinsen und sonstige Finanzaufwendungen	7.311,32	6.581,00	6.580,86
21 = Finanzergebnis (= Zeilen 19 und 20)	-3.201,87	3.419,00	-5.780,03
22 = Ergebnis der laufenden Verwaltungstätigkeit (= Zeilen 18 und 21)	452.598,13	452.419,00	451.994,97
23 + Außerordentliche Erträge			
24 - Außerordentliche Aufwendungen			
25 = Außerordentliches Ergebnis (= Zeilen 23 und 24)			
26 = Jahresergebnis (= Zeilen 22 und 25)	452.598,13	452.419,00	451.994,97
27 + Erträge aus internen Leistungsbeziehungen			
28 - Aufwendungen aus internen Leistungsbeziehungen			
Ergebnis aus internen Leistungsbeziehungen			
29 = Ergebnis (= Zeilen 26, 27, 28)	452.598,13	452.419,00	451.994,97

Produktber/Gesamt: P90	Monatliche Werte: 12/2016		BAB-Version: 79
Bezeichnung: Fremdproj.Durchlauf	Aufgelaufene Werte: 01/2016 - 12/2016		Auswertungswährung: EUR
Verantwortlicher:	Ansicht: Spalten individuell		
Ertrags- und Aufwandsarten	Ergebnis des Vorjahres 1	Fortgeschriebener Ansatz des Haushaltsjahres 2	Ist-Ergebnis des Haushaltsjahres 3
1 Steuern und ähnliche Abgaben			
2 + Zuwendungen und allgemeine Umlagen			
3 + Sonstige Transfererträge			
4 + Öffentlich-rechtliche Leistungsentgelte			
5 + Privatrechtliche Leistungsentgelte			
6 + Kostenerstattungen und Kostenumlagen			
7 + Sonstige ordentliche Erträge			
8 + Aktivierte Eigenleistungen			
9 +/- Bestandsveränderungen			
10 = Ordentliche Erträge			
11 - Personalaufwendungen			
12 - Versorgungsaufwendungen			
13 - Aufwendungen für Sach- und Dienstleistungen			
14 - Bilanzielle Abschreibungen			
15 - Transferaufwendungen			
16 - Sonstige ordentliche Aufwendungen			
17 = Ordentliche Aufwendungen			
18 = Ordentliches Ergebnis (= Zeilen 10 und 17)			
19 + Finanzerträge			
20 - Zinsen und sonstige Finanzaufwendungen			
21 = Finanzergebnis (= Zeilen 19 und 20)			
22 = Ergebnis der laufenden Verwaltungstätigkeit (= Zeilen 18 und 21)			
23 + Außerordentliche Erträge			
24 - Außerordentliche Aufwendungen			
25 = Außerordentliches Ergebnis (= Zeilen 23 und 24)			
26 = Jahresergebnis (= Zeilen 22 und 25)			
27 + Erträge aus internen Leistungsbeziehungen			
28 - Aufwendungen aus internen Leistungsbeziehungen			
Ergebnis aus internen Leistungsbeziehungen			
29 = Ergebnis (= Zeilen 26, 27, 28)			

Produktber/Gesamt: P		Monatliche Werte: 12/2016		BAB-Version: 79
Bezeichnung: Euregio Rhein-Waal		Aufgelaufene Werte: 01/2016 - 12/2016		Auswertungswährung: EUR
Verantwortlicher:		Ansicht: Spalten individuell		
Ein- und Auszahlungsarten	Ergebnis des Vorjahres 1	Fortgeschriebener Ansatz des Haushaltsjahres 2	Ist-Ergebnis des Haushaltsjahres 3	
1 Steuern und ähnliche Abgaben				
2 + Zuwendungen und allgemeine Umlagen	2.757.231,80	2.636.339,00	2.430.106,83	
3 + Sonstige Transfereinzahlungen				
4 + Öffentlich-rechtliche Leistungsentgelte				
5 + Privatrechtliche Leistungsentgelte				
6 + Kostenerstattungen, Kostenumlagen				
7 + Sonstige Einzahlungen	-432.553,16	5.100,00	4.250,40	
8 + Zinsen und sonstige Finanzeinzahlungen	5.128,24	10.000,00	1.343,11	
9 = Einzahlungen aus laufender Verwaltungstätigkeit	2.329.806,88	2.651.439,00	2.435.700,34	
10 - Personalauszahlungen	1.485.033,70	1.754.761,00	1.527.303,16	
11 - Versorgungsauszahlungen				
12 - Auszahlungen für Sach- und Dienstleistungen	799.773,76	560.893,00	295.237,25	
13 - Zinsen und sonstige Finanzauszahlungen	8.386,01	7.431,00	4.628,35	
14 - Transferauszahlungen	7.771,69	45.686,00	662,45	
15 - Sonstige Auszahlungen	259.053,89	298.895,00	314.731,76	
16 = Auszahlungen aus laufender Verwaltungstätigkeit	2.560.019,05	2.667.666,00	2.142.562,97	
17 = Saldo aus laufender Verwaltungstätigkeit (= Zeilen 9 und 16)	-230.212,17	-16.227,00	293.137,37	
18 + Zuwendungen für Investitionsmaßnahmen				
19 + Einzahlungen aus der Veräußerung von Sachanlagen				
20 + Einzahlungen aus der Veräußerung von Finanzanlagen				
21 + Einzahlungen aus Beiträgen u.ä. Entgelten				
22 + Sonstige Investitionseinzahlungen				
23 = Einzahlungen aus Investitionstätigkeit				
24 - Auszahlungen f. d. Erwerb v. Grundstücken u. Gebäuden				
25 - Auszahlungen für Baumaßnahmen				
26 - Auszahlungen f. d. Erwerb v. bewegl. Anlagevermögen	-46.830,59		-10.070,92	
27 - Auszahlungen für den Erwerb von Finanzanlagen				
28 - Auszahlungen von aktivierbaren Zuwendungen				
29 - Sonstige Investitionsauszahlungen				
30 = Auszahlungen aus Investitionstätigkeit	-46.830,59		-10.070,92	
31 = Saldo aus Investitionstätigkeit (= Zeilen 23 und 30)	-46.830,59		-10.070,92	
32 = Finanzmittelüberschuss/-fehlbetrag (= Zeilen 17 und 31)	-277.042,76	-16.227,00	283.066,45	
33 + Aufnahme und Rückflüsse von Darlehen				
34 + Aufnahme von Krediten zur Liquiditätssicherung				
35 - Tilgung und Gewährung von Darlehen	15.908,68	16.640,00	8.226,20	
36 - Tilgung von Krediten zur Liquiditätssicherung				
37 = Saldo aus Finanzierungstätigkeit	-15.908,68	-16.640,00	-8.226,20	
38 = Änderung des Bestandes an eigenen Finanzmitteln (= Zeilen 32 und 37)	-292.951,44	-32.867,00	274.840,25	
39 + Anfangsbestand an Finanzmitteln	2.277.064,82	0,00	2.033.286,80	
40 + Veränderung des Bestandes an fremden Finanzmitteln	49.173,42			
41 = Liquide Mittel (= Zeilen 38, 39 und 40)	2.033.286,80	-32.867,00	2.308.127,05	

TEILFINANZRECHNUNG

Anlage I 3.

Produktber/Gesamt: P01	Monatliche Werte: 12/2016		BAB-Version: 79
Bezeichnung: Innere Verwaltung	Aufgelaufene Werte: 01/2016 - 12/2016		Auswertungswährung: EUR
Verantwortlicher:	Ansicht: Spalten individuell		
Ein- und Auszahlungsarten	Ergebnis des Vorjahres 1	Fortgeschriebener Ansatz des Haushaltsjahres 2	Ist-Ergebnis des Haushaltsjahres 3
Laufende Verwaltungstätigkeit			
1 Steuern und ähnliche Abgaben			
2 + Zuwendungen und allgemeine Umlagen	2.305.731,80	2.187.339,00	1.955.131,83
3 + Sonstige Transfereinzahlungen			
4 + Öffentlich-rechtliche Leistungsentgelte			
5 + Privatrechtliche Leistungsentgelte			
6 + Kostenerstattungen, Kostenumlagen			
7 + Sonstige Einzahlungen	179.426,48	5.100,00	4.250,40
8 + Zinsen und sonstige Finanzeinzahlungen	0,00		
9 = Einzahlungen aus laufender Verwaltungstätigkeit	2.485.158,28	2.192.439,00	1.959.382,23
10 - Personalauszahlungen	1.485.033,70	1.754.761,00	1.527.303,16
11 - Versorgungsauszahlungen			
12 - Auszahlungen für Sach- und Dienstleistungen	799.773,76	560.893,00	295.237,25
13 - Zinsen und sonstige Finanzauszahlungen	1.074,69	850,00	1.244,55
14 - Transferauszahlungen	7.771,69	45.686,00	662,45
15 - Sonstige Auszahlungen	259.053,89	298.895,00	254.162,24
16 = Auszahlungen aus laufender Verwaltungstätigkeit	2.552.707,73	2.661.085,00	2.078.609,65
17 = Saldo aus laufender Verwaltungstätigkeit (= Zeilen 9 und 16)	-67.549,45	-468.646,00	-119.227,42
Investitionstätigkeit			
Einzahlungen			
18 + aus Zuwendungen für Investitionsmaßnahmen			
19 + aus der Veräußerung von Sachanlagen			
20 + aus der Veräußerung von Finanzanlagen			
21 + aus Beiträgen u.ä. Entgelten			
22 + Sonstige Investitionseinzahlungen			
23 Summe: (invest. Einzahlungen)			
Auszahlungen			
24 - für den Erwerb von Grundstücken und Gebäuden			
25 - für Baumaßnahmen			
26 - für den Erwerb von beweglichem Anlagevermögen	-46.830,59		-10.070,92
27 - für den Erwerb von Finanzanlagen			
28 - von aktivierbaren Zuwendungen			
29 - Sonstige Investitionsauszahlungen			
30 Summe: (invest. Auszahlungen)	-46.830,59		-10.070,92
31 Saldo der Investitionstätigkeit (Einzahlungen ./ Auszahlungen)	-46.830,59		-10.070,92

Produktber/Gesamt: P16	Monatliche Werte: 12/2016		BAB-Version: 79
Bezeichnung: Allgemeine Finanzwirtschaft	Aufgelaufene Werte: 01/2016 - 12/2016		Auswertungswährung: EUR
Verantwortlicher:	Ansicht: Spalten individuell		
Ein- und Auszahlungsarten	Ergebnis des Vorjahres 1	Fortgeschriebener Ansatz des Haushaltsjahres 2	Ist-Ergebnis des Haushaltsjahres 3
Laufende Verwaltungstätigkeit			
1 Steuern und ähnliche Abgaben			
2 + Zuwendungen und allgemeine Umlagen	451.500,00	449.000,00	474.975,00
3 + Sonstige Transfereinzahlungen			
4 + Öffentlich-rechtliche Leistungsentgelte			
5 + Privatrechtliche Leistungsentgelte			
6 + Kostenerstattungen, Kostenumlagen			
7 + Sonstige Einzahlungen			
8 + Zinsen und sonstige Finanzeinzahlungen	5.128,24	10.000,00	1.343,11
9 = Einzahlungen aus laufender Verwaltungstätigkeit	456.628,24	459.000,00	476.318,11
10 - Personalauszahlungen			
11 - Versorgungsauszahlungen			
12 - Auszahlungen für Sach- und Dienstleistungen			
13 - Zinsen und sonstige Finanzauszahlungen	7.311,32	6.581,00	3.383,80
14 - Transferauszahlungen			
15 - Sonstige Auszahlungen			
16 = Auszahlungen aus laufender Verwaltungstätigkeit	7.311,32	6.581,00	3.383,80
17 = Saldo aus laufender Verwaltungstätigkeit (= Zeilen 9 und 16)	449.316,92	452.419,00	472.934,31
Investitionstätigkeit			
Einzahlungen			
18 + aus Zuwendungen für Investitionsmaßnahmen			
19 + aus der Veräußerung von Sachanlagen			
20 + aus der Veräußerung von Finanzanlagen			
21 + aus Beiträgen u.ä. Entgelten			
22 + Sonstige Investitionseinzahlungen			
23 Summe: (invest. Einzahlungen)			
Auszahlungen			
24 - für den Erwerb von Grundstücken und Gebäuden			
25 - für Baumaßnahmen			
26 - für den Erwerb von beweglichem Anlagevermögen			
27 - für den Erwerb von Finanzanlagen			
28 - von aktivierbaren Zuwendungen			
29 - Sonstige Investitionsauszahlungen			
30 Summe: (invest. Auszahlungen)			
31 Saldo der Investitionstätigkeit (Einzahlungen ./ Auszahlungen)			

Ein- und Auszahlungsarten	Ergebnis des Vorjahres 1	Fortgeschriebener Ansatz des Haushaltsjahres 2	Ist-Ergebnis des Haushaltsjahres 3
Produktber/Gesamt: P90	Monatliche Werte: 12/2016		BAB-Version: 79
Bezeichnung: Fremdproj.Durchlauf	Aufgelaufene Werte: 01/2016 - 12/2016		Auswertungswährung: EUR
Verantwortlicher:	Ansicht: Spalten individuell		
Laufende Verwaltungstätigkeit			
1 Steuern und ähnliche Abgaben			
2 + Zuwendungen und allgemeine Umlagen			
3 + Sonstige Transfereinzahlungen			
4 + Öffentlich-rechtliche Leistungsentgelte			
5 + Privatrechtliche Leistungsentgelte			
6 + Kostenerstattungen, Kostenumlagen			
7 + Sonstige Einzahlungen	-611.979,64		
8 + Zinsen und sonstige Finanzeinzahlungen			
9 = Einzahlungen aus laufender Verwaltungstätigkeit	-611.979,64		0,00
10 - Personalauszahlungen			
11 - Versorgungsauszahlungen			
12 - Auszahlungen für Sach- und Dienstleistungen			
13 - Zinsen und sonstige Finanzauszahlungen			
14 - Transferauszahlungen			
15 - Sonstige Auszahlungen			60.569,52
16 = Auszahlungen aus laufender Verwaltungstätigkeit			
17 = Saldo aus laufender Verwaltungstätigkeit (= Zeilen 9 und 16)	-611.979,64		-60.569,52
Investitionstätigkeit			
Einzahlungen			
18 + aus Zuwendungen für Investitionsmaßnahmen			
19 + aus der Veräußerung von Sachanlagen			
20 + aus der Veräußerung von Finanzanlagen			
21 + aus Beiträgen u.ä. Entgelten			
22 + Sonstige Investitionseinzahlungen			
23 Summe: (invest. Einzahlungen)			
Auszahlungen			
24 - für den Erwerb von Grundstücken und Gebäuden			
25 - für Baumaßnahmen			
26 - für den Erwerb von beweglichem Anlagevermögen			
27 - für den Erwerb von Finanzanlagen			
28 - von aktivierbaren Zuwendungen			
29 - Sonstige Investitionsauszahlungen			
30 Summe: (invest. Auszahlungen)			
31 Saldo der Investitionstätigkeit (Einzahlungen ./ Auszahlungen)			

A n h a n g zum Jahresabschluss 2016 der E u r e g i o Rhein-Waal in Kleve

I. Allgemeine Angaben

Die Euregio Rhein-Waal, nachfolgend Euregio genannt, ist als öffentlich-rechtlicher Zweckverband gem. § 8 des Gesetzes über kommunale Gemeinschaftsarbeit (GkG), zuletzt geändert durch GO-Reformgesetz vom 03.02.2015 (GV NRW S.204) an das kommunale Haushaltsrecht des Landes NRW gebunden. Im Hinblick auf die Einführung des reformierten Gemeindehaushaltsrechts zum 01.01.2005 mit einer Übergangsregelung bis zum 01.01.2009 ist sie bereits mit Beginn des Wirtschaftsjahres 2004 von der kameralen zur doppischen Buchführung umgestiegen.

Der vorliegende Jahresabschluss zum 31. Dezember 2016 wurde unter Berücksichtigung der einschlägigen Vorschriften der Gemeindeordnung NRW (GO NRW) in der Fassung vom 14.07.1994, zuletzt geändert am 25.06.2015, sowie des Gesetzes zur Einführung des Neuen Kommunalen Finanzmanagements für Gemeinden im Land NRW (Kommunales Finanzmanagementgesetz NRW – NKfEG NRW) vom 16.11.2004 zuletzt geändert durch GO-Reformgesetz vom 09.04.2013, und der Verordnung über das Haushaltswesen der Gemeinden im Land NRW (GemHVO NRW) vom 16.11.2004, zuletzt geändert durch Gesetz vom 17.12.2015, sowie das erste Gesetz zur Weiterentwicklung des Neuen kommunalen Finanzmanagements für Gemeinden und Gemeindeverbände im Land Nordrhein-Westfalen (1. NKF-Weiterentwicklungsgesetz-NKFWG) erstellt.

Die Form der Darstellung des Jahresabschlusses entspricht in Gliederung und Bezeichnung den Vorschriften der GemHVO NRW. Die folgenden Erläuterungen umfassen die Angaben, die zur Erhöhung des Verständnisses der Empfänger/Leser für Bilanz, Ergebnis- und Finanzrechnung beitragen sollen.

II. Bilanzierungs- und Bewertungsmethoden

Für die Erstellung des Jahresabschlusses waren die nachfolgenden Bilanzierungs- und Bewertungsmethoden maßgebend.

A k t i v a

Anlagevermögen

Vermögensgegenstände werden zu Anschaffungs- bzw. Herstellungskosten bilanziert und, soweit abnutzbar, planmäßig linear entsprechend der betriebsgewöhnlichen Nutzungsdauer (bgND) abgeschrieben. Gemäß § 33 Abs. 4 GemHVO NRW werden Güter, die Anschaffungskosten bis zu 410 € ohne Umsatzsteuer nicht überschreiten, im Jahr der Anschaffung sofort abgeschrieben. Ein entsprechender Anlagenabgang wird unterstellt.

Für die Bemessung und Ausgestaltung der Nutzungsdauer der Vermögensgegenstände haben wir die NKF – Rahmentabelle der Gesamtnutzungsdauer für kommunale Vermögensgegenstände gem. § 35 Abs. 3 GemHVO NRW zugrunde gelegt. Innerhalb des dort vorgegebenen Rahmens erfolgt die Bestimmung der betriebsgewöhnlichen Nutzungsdauer unter Berücksichtigung der Stetigkeit für gleichartige Vermögensgegenstände.

Die Entwicklung des Anlagevermögens wird in dem als Anlage beigefügten Anlagespiegel gem. § 45 GemHVO NRW dargestellt.

Umlaufvermögen

Forderungen und sonstige Vermögensgegenstände

Forderungen und sonstige Vermögensgegenstände sind grundsätzlich zum Nennwert bewertet. Soweit notwendig, wird risikobehafteten Posten durch Bildung angemessener Einzelwertberichtigung bzw. Abschreibung auf einen niedrigeren Wert Rechnung getragen.

Bei den ausgewiesenen Forderungen handelt es sich überwiegend um beantragte Zuschüsse aus Mittelabrufen für diverse Projekte gegenüber öffentlich-rechtlichen Zuschussgebern.

Die Darstellung erfolgt in dem als Anlage beigefügten Forderungsspiegel gem. § 46 GemHVO NRW.

Am 18. September 2012 wurde das Erste Gesetz zur Weiterentwicklung des neuen kommunalen Finanzmanagements für Gemeinden und Gemeindeverbände im Land Nordrhein-Westfalen (1.NKF-Weiterentwicklungsgesetz-NKFWG) beschlossen.

Gemäß Artikel 8 § 3 wurden Jahresüberschüsse der Vorjahre des Haushaltsjahres 2012, die der allgemeinen Rücklage zugeführt wurden, im Jahresabschluss des Haushaltsjahres 2012 der Ausgleichsrücklage zugeführt, soweit ihr Bestand nicht den Höchstbetrag von einem Drittel des Eigenkapitals erreicht. Der Jahresüberschuss 2015 wurde der Ausgleichsrücklage im Haushaltsjahr 2016 zugeführt. Diese beträgt zum 31.12.2016 433.634,06 €

Passiva

Eigenkapital

	<u>Allgemeine Rücklage</u>	<u>Ausgleichsrücklage</u>
01.01.2015	881.499,76 €	425.917,68 €
31.12.2015	881.397,76 €	432.271,15 €
31.12.2016	881.392,76 €	433.634,06 €

Jahresüberschuss 2016

45,55 €

Abgang und Veräußerung von Vermögensgegenständen

Gemäß § 43 Abs. 3 GemHVO NRW sind Erträge und Aufwendungen aus dem Abgang und der Veräußerung von Vermögensgegenständen nach § 90 Abs. 3 Satz 1 GO NRW sowie aus Wertveränderungen von Finanzanlagen unmittelbar mit der allgemeinen Rücklage zu verrechnen. Unter Berücksichtigung aller Abgänge aus Vermögensgegenständen wurden für das Jahr 2016 5,00 € mit der allgemeinen Rücklage verrechnet.

Hierbei handelt es sich um folgende Abgänge:

Inventar Nr.	Gegenstand	Buchverlust
639	Fujitsu ESPRIMO P400 Microtower	1,00 €
650	FUJITSU Esprimo P400 Microtower (YLCM281825)	1,00 €
632	Fujitsu Esprimo P400 Microtower	1,00 €
617	FTS Esprimo i5 P9900	1,00 €
629	Fujitsu Esprimo P400 Microtower	1,00 €

Sonderposten für Zuwendungen

Die Bildung gem. § 43 Abs. 5 GemHVO NRW erfolgte erstmals zum 31.12.2005.

Die Fortschreibung auf den 31.12.2016 erfolgt durch Zuführung in Höhe der Zuschüsse für Investitionszuwendungen und Auflösung entsprechend der Abnutzung der bezuschussten abnutzbaren Vermögensgegenstände. Aufwandszuwendungen werden periodisch ertragswirksam erfasst.

Rückstellungen

Der Ansatz beinhaltet Rückstellungen gem. § 36 Abs. 3, 4 und 5 GemHVO NRW gemäß nachstehender Aufgliederung:

Verpflichtungsgrund	31.12.2015	Inanspruchnahme	Auflösung	Zuführung	31.12.2016	Restlaufzeit
Instandhaltung	74.500,00 €				74.500,00 €	Bis 1 Jahr
Urlaubsverpflichtung	78.646,41 €	78.646,41 €		97.590,08 €	97.590,08 €	Bis 1 Jahr
Geleistete Überstunden	17.363,30 €	17.363,30 €		13.100,22 €	13.100,22 €	Bis 1 Jahr
Jahresabschlussprüfung	10.000,00 €	10.000,00 €		10.000,00 €	10.000,00 €	Bis 1 Jahr
Verrechnung pauschale Personalkosten				144.348,61 €	144.348,61 €	1-5 Jahre
Verrechnungsdefizit Rahmenprojekte				65.787,82 €	65.787,82 €	1-5 Jahre
Prüfkosten First Level Control				19.596,55 €	19.596,55 €	Bis 1 Jahr
Gesamt:	180.509,71€	106.009,71€		350.423,28€	424.923,28€	

Die Instandhaltungsrückstellungen gliedern sich wie folgt:

Instandhaltungsrückstellungen: 74.500,00 €

Instandsetzung Treppen 12.000,00 €

Instandsetzung Dielenboden obere Etage 5.000,00 €

Instandhaltung Gartensaal 4.000,00 €

Sanierung Sprossenfenster 53.500,00 €

Die Fördergrundsätze bezüglich der Personalkosten und Gemeinkosten wurden für das INTERREG V A Programm dahingehend geändert, dass die Bemessung und Erstattung sämtlicher Lohn- und Gehaltskosten pauschal pro Stunde gemäß des Stundensatzes, der vorab für den jeweiligen Mitarbeiter festgelegten Leistungsgruppe erfolgt. Dadurch kann für die Euregio Rhein-Waal im Bereich der INTERREG V A Projekte eine Finanzierungslücke bei den Projekten entstehen.

Die momentane Überzahlung der Personalkosten wird als Personalkostenrückstellung gebildet und entsprechend dem Bedarf in zukünftigen Jahren aufgelöst.

Die Projekte „Rahmenprojekt Priorität II“ (People to People) und Rahmenprojekt „Zorg Verbindt“ sind finanztechnisch so geplant, dass die Unterprojekte die Finanzierung der beim Lead-Partner anfallenden Koordinationskosten mit decken. Werden die Unterprojekte, aus finanztechnischer Sicht, nicht entsprechend der Planung ausgeführt, besteht keine Kostendeckung bei den Koordinationskosten. Für das Jahr 2016 wurde zur Sicherheit in Höhe der nicht gedeckten Kosten gem. § 36 Abs. 5 Gemeindehaushaltsverordnung eine Rückstellung für das evtl. Verrechnungsdefizit gebildet.

Für die Umsetzung der FLC (First Level Control) ist die Verwaltungsbehörde verantwortlich. Mit den Programmpartnern wurde jedoch vereinbart, dass die anfallenden FLC-Aufgaben von den vier öffentlich-rechtlichen Zweckverbänden entlang der deutsch-niederländischen Grenze mit jeweils unabhängigen FLC-Einheiten und einer Koordinierungsstelle beim Gemeinsamen INTERREG-Sekretariat umgesetzt werden sollen. Die im Rahmen der First Level Control anfallenden Kosten sind durch die Projekte selbst zu tragen. Für die Euregio Rhein-Waal entstanden im Jahr 2016 bereits Prüfkosten in Höhe von 19.596,55 €, die jedoch noch nicht in Rechnung gestellt wurden. Hierfür wurden ebenfalls Rückstellungen in entsprechender Höhe gebildet.

Verbindlichkeiten

Die Verbindlichkeiten beinhalten den Rückzahlungsbetrag des Darlehens an den Kreis Kleve sowie die Verbindlichkeiten aus Lieferungen und Leistungen und die sonstigen Verbindlichkeiten.

Die bisher unter der passiven Rechnungsabgrenzung aufgeführten Zinsmittel aus dem INTERREG III A Programm wurden im Geschäftsjahr den sonstigen Verbindlichkeiten zugewiesen.

Die Darstellung erfolgt in dem als Anlage beigefügten Verbindlichkeiten Spiegel gem. § 47 GemHVO NRW.

Sonstige Angaben

Die Euregio Rhein-Waal verwaltet im Auftrag des Ministeriums für Wirtschaft, Energie, Industrie, Mittelstand und Handwerk des Landes NRW die Finanzmittel für das INTERREG IV C Programm "Brain Flow" und das INTERREG IV B Projekt „Demarrage“. Hierbei handelt es sich um fremde Finanzmittel im Sinne des § 16 GemHVO NRW. Diese Mittel sind gem. § 39 GemHVO NRW in der Finanzrechnung gesondert von den gesamten liquiden Mitteln auszuweisen.

Die Verpflichtungen aus Leasingverträgen betragen 3.432,36 €.

Der Mietvertrag mit dem Kreis Kleve über das Gebäude Haus Schmithausen läuft ab dem 01.05.2013 für die Dauer von 23 Jahren, wonach die Euregio Rhein-Waal sich verpflichtet, einen monatlichen Mietzins in Höhe von 833,33 € zu zahlen.

Mit dem Mietvertrag verpflichtet sich die Euregio Rhein-Waal ebenfalls Teile der anfallenden Instandhaltungskosten sowie die Kosten für laufende Schönheitsreparaturen zu zahlen.

Geschäftsführer
Stellv. Geschäftsführer
Mitarbeiterzahl
Organe

Herr Sjaak Kamps
Herr Andreas Kochs
28 Angestellte
Euregiorat, bestehend aus 147
Vertretern der Mitgliedsgemeinden

Vorstand, bestehend aus sieben
Mitgliedern:
- Vorsitzender und Stellvertreter
- 3 Ausschussvorsitzende des
Euregiorates
- 2 weitere Abgeordnete des
Euregiorats

Anlagen

Anlagespiegel
Forderungsspiegel
Verbindlichkeitspiegel

47533 Kleve, den 22. März 2017

Sjaak Kamps
Geschäftsführer

Anlagenspiegel zum 31.12.2016

	Anschaffungs- und Herstellungskosten				Abschreibungen			Buchwert	
	Stand am 31.12. des Vorjahres	Zugänge im Haushaltsjahr	Abgänge im Haushaltsjahr	Umbuchungen im Haushaltsj.	Abschreibungen im Haushaltsj.	Zuschreibungen im Haushaltsj.	Kumulierte Abschreibungen	am 31.12. des Haushaltsjahres	am 31.12. des Vorjahres
1. Immaterielle Vermögensgegenstände	20.649,67	572,99	0,00	0,00	1.905,99	0,00	17.028,66	4.194,00	5.527,00
2. Sachanlagen	1.925.221,82	9.497,93	4.422,39	0,00	71.619,93	0,00	950.802,36	979.495,00	1.041.622,00
2.1 Unbebaute Grundstücke und grundstücksgleiche Rechte	963,00	0,00	0,00	0,00	31,00	0,00	372,00	591,00	622,00
2.1.1 Grünflächen									
2.1.2 Ackerland									
2.1.3 Wald, Forsten									
2.1.4 Sonstige unbebaute Grundstücke	963,00	0,00	0,00	0,00	31,00	0,00	372,00	591,00	622,00
2.2 Bebaute Grundstücke und grundstücksgleiche Rechte									
2.2.1 Kindertageseinrichtungen									
2.2.2 Schulen									
2.2.3 Wohnbauten									
2.2.4 Sonstige Dienst-, Geschäfts- und Betriebsgebäude									
2.3 Infrastrukturvermögen									
2.3.1 Grund und Boden des Infrastrukturvermögens									
2.3.2 Brücken und Tunnel									
2.3.3 Gleisanlagen mit Streckenaustrüstung und Sicherheitsanlagen									
2.3.4 Entwässerungs- und Abwasserbeseitigungsanlagen									
2.3.5 Straßennetz mit Wegen, Plätzen und Verkehrslenkungsanlagen									
2.3.6 Sonstige Bauten des Infrastrukturvermögens									
2.4 Bauten auf fremdem Grund und Boden	1.398.003,12	0,00	0,00	0,00	45.617,00	0,00	501.794,12	896.209,00	941.826,00
2.5 Kunstgegenstände, Kulturdenkmäler									
2.6 Maschinen und technische Anlagen									
2.7 Betriebs- und Geschäftsausstattung	526.255,70	9.497,93	4.422,39	0,00	25.971,93	0,00	448.636,24	82.695,00	99.174,00
2.8 Geleistete Anzahlungen, Anlagen im Bau									
3. Finanzanlagen									
3.1 Anteile an verbundenen Unternehmen									
3.2 Beteiligungen									
3.3 Sondervermögen									
3.4 Wertpapiere des Anlagevermögens									
3.5 Ausleihungen									
3.5.1 an verbundene Unternehmen									
3.5.2 an Beteiligungen									
3.5.3 an Sondervermögen									
3.5.4 Sonstige Ausleihungen									
Summen	1.945.871,49	10.070,92	4.422,39	0,00	73.525,92	0,00	967.831,02	983.689,00	1.047.149,00

Forderungsspiegel
31.12.2016

Art der Forderungen	Gesamtbetrag des Haushaltsjahres	mit einer Restlaufzeit von			Gesamtbetrag des Vorjahres
		bis zu 1 Jahr	1 bis 5 Jahre	mehr als 5 Jahre	
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
1. Öffentlich-rechtliche Forderungen und Forderungen aus Transferleistungen	401.457,70	401.457,70	0,00	0,00	507.552,60
1.1 Gebühren					
1.2 Beiträge					
1.3 Steuern					
1.4 Forderungen aus Transferleistungen					
1.5. Sonstige öffentlich-rechtliche Forderung	401.457,70	401.457,70	0,00	0,00	507.552,60
2. Privatrechtliche Forderungen					
2.1 gegenüber dem privaten Bereich					
2.2 gegenüber dem öffentlichen Bereich					
2.3 gegen verbundene Unternehmen					
2.4 gegen Beteiligungen					
2.5 gegen Sondervermögen					
Summe aller Forderungen	401.457,70	401.457,70	0,00	0,00	507.552,60

Verbindlichkeitspiegel
31.12.2016

Euregio Rhein-Waal
47533 Kleve

Anlage I 4.c

Art der Verbindlichkeiten	Gesamt- betragdes Haushalts- jahres	mit einer Restlaufzeit von			Gesamt- betrag des Vorjahres
		bis zu 1 Jahr	1 bis 5 Jahre	mehr als 5 Jahre	
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
	1	2	3	4	5
1. Anleihen					
2. Verbindlichkeiten aus Krediten für Investitionen	132.426,87	17.403,13	77.978,61	37.045,13	149.066,01
2.1 von verbundenen Unternehmen					
2.2 von Beteiligungen					
2.3 von Sondervermögen					
2.4 vom öffentlichen Bereich					
2.4.1 vom Bund					
2.4.2 vom Land					
2.4.3 von Gemeinden (GV)					
2.4.4 von Zweckverbänden					
2.4.5 vom sonstigen öffentlichen Bereich	132.426,87	17.403,13	77.978,61	37.045,13	149.066,01
2.4.6 von sonstigen öffentlichen Sonderrechnungen					
2.5 vom privaten Kreditmarkt					
2.5.1 von Banken und Kreditinstituten					
2.5.2 von übrigen Kreditgebern					
3. Verbindlichkeiten aus Krediten zur Liquiditätssicherung					
3.1 vom öffentlichen Bereich					
3.2 vom privaten Kreditmarkt					
4. Verbindlichkeiten aus Vorgängen, die Kreditaufnahmen wirtschaftlich gleichkommen					
5. Verbindlichkeiten aus Lieferungen und Leistungen	63.066,90	63.066,90	0,00	0,00	211.079,16
6. Verbindlichkeiten aus Transferleistungen					
7. Sonstige Verbindlichkeiten	1.007.115,06	1.007.115,06			893.730,07
8. Summe aller Verbindlichkeiten	1.202.608,83	1.087.585,09	77.978,61	37.045,13	1.253.875,24
Nachrichtlich anzugeben:					
<i>Es bestehen keine Haftungsverhältnisse aus der Bestellung von Sicherheiten.</i>					

E. Wiedergabe des Bestätigungsvermerks und Schlussbemerkung

Nach dem abschließenden Ergebnis unserer auftragsgemäßen Prüfung haben wir den Jahresabschluss zum 31. Dezember 2016 nebst Anhang und den Lagebericht des Zweckverbandes Euregio Rhein-Waal, Kleve, mit dem folgenden uneingeschränkten Bestätigungsvermerk versehen:

Bestätigungsvermerk des Wirtschaftsprüfers

An den Zweckverband Euregio Rhein-Waal, Kleve:

Wir haben den Jahresabschluss – bestehend aus Bilanz, Ergebnisrechnung, Finanzrechnung, Teilergebnisrechnungen, Teilfinanzrechnungen sowie Anhang – unter Einbeziehung der Buchführung, die Inventur, das Inventar, die Übersicht über örtlich festgelegte Nutzungsdauern der Vermögensgegenstände und den Lagebericht des Zweckverbandes Euregio Rhein-Waal, Kleve, für das Haushaltsjahr vom 1. Januar bis 31. Dezember 2016 geprüft. Die Buchführung und die Aufstellung dieser Unterlagen nach den gemeinderechtlichen Vorschriften von Nordrhein-Westfalen liegen in der Verantwortung des gesetzlichen Vertreters des Zweckverbandes. Unsere Aufgabe ist es, auf der Grundlage der von uns durchgeführten Prüfung eine Beurteilung über den Jahresabschluss unter Einbeziehung der Buchführung, der Inventur, des Inventars und der Übersicht über örtlich festgelegte Nutzungsdauern der Vermögensgegenstände sowie über den Lagebericht abzugeben.

Wir haben unsere Jahresabschlussprüfung nach § 18 Abs. 1 GkG NRW, § 101 Abs. 1 GO NRW und entsprechend § 317 HGB unter Beachtung der vom Institut der Wirtschaftsprüfer (IDW) festgestellten deutschen Grundsätze ordnungsmäßiger Abschlussprüfung vorgenommen. Danach ist die Prüfung so zu planen und durchzuführen, dass Unrichtigkeiten und Verstöße, die sich auf die Darstellung des durch den Jahresabschluss unter Beachtung der Grundsätze ordnungsmäßiger Buchführung und durch den Lagebericht vermittelten Bildes der Vermögens-, Schulden-, Ertrags- und Finanzlage wesentlich auswirken, mit hinreichender Sicherheit erkannt werden. Bei der Festlegung der Prüfungshandlungen werden die Kenntnisse über die Tätigkeit und über das wirtschaftliche und rechtliche Umfeld des Zweckverbandes sowie die Erwartungen über mögliche Fehler berücksichtigt. Im Rahmen der Prüfung werden die Wirksamkeit des rechnungslegungsbezogenen internen Kontrollsystems sowie Nachweise für die Angaben in Buchführung, Inventar, Übersicht über örtlich festgelegte Nutzungsdauern der Vermögensgegenstände, Jahresabschluss und Lagebericht überwiegend auf der Basis von Stichproben beurteilt. Die Prüfung umfasst die

Beurteilung der angewandten Bilanzierungsgrundsätze und der wesentlichen Einschätzungen des gesetzlichen Vertreters des Zweckverbandes sowie die Würdigung der Gesamtdarstellung des Jahresabschlusses und des Lageberichts. Wir sind der Auffassung, dass unsere Prüfung eine hinreichend sichere Grundlage für unsere Beurteilung bildet.

Unsere Prüfung hat zu keinen Einwendungen geführt.

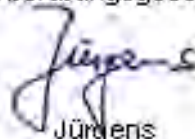
Nach unserer Beurteilung auf Grund der bei der Prüfung gewonnenen Erkenntnisse entspricht der Jahresabschluss den gesetzlichen Vorschriften und vermittelt unter Beachtung der Grundsätze ordnungsmäßiger Buchführung ein den tatsächlichen Verhältnissen entsprechendes Bild der Vermögens-, Schulden-, Ertrags- und Finanzlage des Zweckverbandes. Der Lagebericht steht in Einklang mit dem Jahresabschluss, entspricht den gesetzlichen Vorschriften, vermittelt insgesamt ein zutreffendes Bild von der Lage des Zweckverbandes und stellt die Chancen und Risiken der zukünftigen Entwicklung zutreffend dar."

Schlussbemerkung

Den vorstehenden Prüfungsbericht einschließlich des im Prüfungsbericht wiedergegebenen Bestätigungsvermerks erstatten wir in Übereinstimmung mit den gesetzlichen Vorschriften und dem Prüfungsstandard zu den Grundsätzen ordnungsmäßiger Berichterstattung bei Abschlussprüfungen (IDW PS 450). Eine Verwendung des oben wiedergegebenen Bestätigungsvermerks außerhalb dieses Prüfungsberichts bedarf unserer vorherigen Zustimmung.

Münster, am 22. März 2017

Concunia GmbH
Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
Steuerberatungsgesellschaft

Jürgens
Wirtschaftsprüfer

Verklaring zonder beperking

Wij hebben de jaarrekening - bestaande uit balans, resultatenrekening, financiële rekening, gedeeltelijke resultatenrekeningen, gedeeltelijke financiële rekeningen alsmede de bijlage - rekening houdend met de boekhouding, de inventarisatie, de inventaris, het overzicht van plaatselijk vastgelegde resterende gebruiksduur van de eigendommen en het situatieverlag van het openbaar lichaam Euregio Rijn-Waal, Kleve, voor het begrotingsjaar van 1 januari tot 31 december 2016 gecontroleerd.

De boekhouding en het opstellen van deze documenten volgens de gemeenterechtelijke voorschriften van Noordrijn-Westfalen liggen onder de verantwoordelijkheid van het Dagelijks Bestuur van het openbaar lichaam. Het is onze taak om op basis van de door ons uitgevoerde controle een beoordeling over de jaarrekening af te geven, rekening houdend met de boekhouding, de inventarisatie, de inventaris en het overzicht van de plaatselijk vastgelegde resterende gebruiksduur van de eigendommen alsmede het situatierapport.

Wij hebben onze controle van de jaarrekening uitgevoerd volgens de § 18 alinea 1 GKG (Gesetz über kommunale Gemeinschaftsarbeit NRW) en § 101 alinea I GO NRW en volgens § 317 HGB, met inachtneming van de door het Institut der Wirtschaftsprüfer (IDW) (Duitse Instituut voor Accountants) vastgestelde Duitse voorschriften ten aanzien van een correcte balanscontrole. De controle moet zodanig worden gepland en uitgevoerd, dat onjuistheden en overtredingen, die een wezenlijk effect hebben op de weergave van het door de jaarrekening, met inachtneming van de voorschriften ten aanzien van een correcte boekhouding, en het situatieverlag geschetste beeld van het vermogen, de financiële positie en de resultaten met voldoende zekerheid worden herkend. Bij de vastlegging van de controlehandelingen wordt rekening gehouden met de kennis van de werkzaamheden en van de economische en juridische omgeving van het openbaar lichaam alsmede de verwachtingen van mogelijke fouten.

In het kader van de controle worden rechtsgeldigheid van het interne controlesysteem met betrekking tot de rekening en verantwoording alsmede bewijzen voor de gegevens in de boekhouding, inventaris, overzicht over plaatselijk vastgelegde gebruiksduren van de eigendommen, jaarrekening en situatieverlag overwegend op basis van steekproeven beoordeeld.

De controle omvat de beoordeling van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de belangrijke schattingen van het Dagelijks Bestuur van het openbaar lichaam, alsmede de beoordeling van het globale overzicht van de jaarrekening en het situatieverlag. Wij zijn van mening, dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor onze beoordeling.

Onze controle heeft niet tot bedenkingen geleid.

Op basis van de bij de controle verworven inzichten voldoet de jaarafsluiting aan de wettelijke voorschriften en verschaft met inachtneming van de principes van boekhouden volgens goed koopmanschap een beeld van de vermogenspositie,

schuldenpositie, rentabiliteit en financiële positie van het openbaar lichaam dat in overeenstemming is met de daadwerkelijke situatie. Het situatiewerslag is in overeenstemming met de jaarafsluiting, verschaft in zijn totaliteit een juist beeld van de vermogenspositie, schuldenpositie, rentabiliteit en financiële positie van het openbaar lichaam en geeft de mogelijkheden en risico's voor de toekomstige ontwikkeling op de juiste wijze weer.

Münster, op 22 maart 2017

Concunia GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft

Jürgens Accountant

a) Stand van zaken windmolens Reichswald

De afgelopen twee jaar is het onderwerp windmolens in het Reichswald meerdere keren gethematiseerd tijdens de commissie-vergaderingen.

Afgelopen november is gemeld, dat de firma ABO Wind de vergunningsaanvraag voor de plaatsing van 12 windmolens in het Reichswald bij de Kreis Kleve heeft ingediend. Begin april heeft de Kreis Kleve bekend gemaakt, dat zij de vergunningsaanvraag van ABO Wind voor de plaatsing van windmolens in het Reichswald hebben afgewezen.

Op <https://www.kreis-kleve.de/de/bekanntmachungen/ablehnungsbescheid-von-windkraftanlagen-antrag-der-firma-abo-wind-ag-wiesbaden/> vindt u de toelichting op dit besluit van de Kreis Kleve. Eveneens is hier een korte Nederlandse verklaring gepubliceerd.

Dit betekent niet dat de windmolens er definitief niet komen. Tegen deze beslissing kunnen belanghebbenden binnen een maand in beroep gaan. Daarnaast wordt het Reichswald in het nieuwe Regionalplan nog steeds genoemd als regio voor windenergie.

Besluitvoorstel:

Ter kennisneming

b) Grensoverschrijdend openbaar vervoer (treinverbinding Arnhem-Emmerich-Düsseldorf)

Sinds 6 april is er weer een directe treinverbinding tussen Arnhem, Zevenaar, Emmerich en Düsseldorf. De trein rijdt 1 x per uur tussen Arnhem en Düsseldorf. Deze verbinding vormt een waardevolle aanvulling op het grensoverschrijdende openbaar vervoer in de Euregio Rijn-Waal.

Voor het Nederlandse traject (Arnhem – Zevenaar v.v.) kan gebruik gemaakt worden van de OV-chipknip. Voor het traject Arnhem/Zevenaar – Duitsland gelden de Duitse vervoersbewijzen van de VRR. Hiervoor zijn in Arnhem en Zevenaar Duitse kaartautomaten geplaatst.

Er vindt op dit moment nog overleg plaats over een verdere erkenning van de wederzijdse vervoersbewijzen. Zo zou het VRR-ticket mogelijkserwijs ook kunnen gaan gelden in het stadsvervoer in Arnhem en worden de mogelijkheden onderzocht om een OV-chipkaartpaal in Emmerich te plaatsen, zodat forenzen uit Elten, Emmerich en 's-Heerenberg hun Nederlandse vervoersbewijs kunnen gebruiken. De verwachting is dat deze wederzijdse erkenning nog enige tijd op zich zal laten wachten. Na de zomer vindt hierover een tweede gesprek plaats met de betrokken partijen.

Besluitvoorstel:

Ter kennisneming

c) Euregio-Wegwijzer

Tijdens de Euregioraadsvergadering op 24 november jl. is op initiatief van het Euregio-Platform voor raadsleden besloten om het programma Euregio-Wegwijzer vanaf 2017 opnieuw aan te bieden.

Euregio-Wegwijzer bereidt de deelnemers voor op het samenwerken over grenzen heen. Gemeenten vormen een belangrijke schakel in de stimulering van grensoverschrijdende samenwerking, zowel op bestuurlijk niveau als ook tussen ondernemers en werkgevers en werknemers.

Kennis over bestuurlijke, politieke, organisatorische, economische, arbeidsmarkts- en culturele structuren vormt de basis voor een succesvolle grensoverschrijdende samenwerking. Aangevuld met informatie over verantwoordelijkheden, beslissers, besluitvormingsprocedures wordt de deelnemers een breed pakket aan instrumenten geboden, dat zij kunnen inzetten in de samenwerking met het buurland. Naast het opdoen van kennis neemt ook het netwerken een centrale rol in.

Het programma bestaat uit vier onderdelen:

- Cursusprogramma
- Excursieprogramma
- Taalcursus Nederlands resp. Duits
- uitwisselingsprogramma

Alle (plv.) Euregioraads- en commissieleden, contactpersonen en Euregio-ambassadeurs hebben in maart een uitnodiging ontvangen.

Inmiddels hebben zich ca. 50 personen voor Euregio-Wegwijzer aangemeld. Het cursusprogramma is voor dit jaar volgeboekt. Ook zijn er al diverse aanmeldingen voor 2018. Ook voor de taalcursus en het excursieprogramma is veel belangstelling, maar hier zijn nog enkele plekken vrij. Ook voor het uitwisselingsprogramma zijn al een twintigtal aanmeldingen.

Besluitvoorstel:

Ter kennisneming

d) Uitslag Tweede Kamer verkiezingen Nederland

Op 15 maart vonden in de Nederland de verkiezingen voor de Tweede Kamer plaats. In totaal hebben 13 partijen één of meerdere zetels in het parlement verkregen. De zetels zijn als volgt verdeeld:

▪ VVD	33 zetels (- 8)
▪ PVV	20 zetels (+ 5)
▪ CDA	19 zetels (+ 6)
▪ D66	19 zetels (+ 7)
▪ GroenLinks	14 zetels (+ 10)
▪ SP	14 zetels (- 1)
▪ PvdA	9 zetels (- 29)
▪ ChristenUnie	5 zetels (+ 0)
▪ Partij voor de Dieren	5 zetels (+ 3)
▪ 50PLUS	4 zetels (+ 2)
▪ SGP	3 zetels (+ 0)
▪ DENK	3 zetels (+3)
▪ Forum voor Democratie	2 zetels (+2)

Uit de Euregio Rijn-Waal zijn de volgende personen in de Tweede Kamer gekozen:

▪ René Peters, Oss	CDA
▪ Erik Ronnes, Boxmeer	CDA
▪ Evert Jan Slootweg, Bennekom	CDA
▪ Alexander Pechtold, Wageningen (Fraktionsvorsitzender)	D66
▪ Maarten Groothuizen, Nijmegen	D66
▪ Rob Jetten, Nijmegen	D66
▪ Lisa Westerveld, Nijmegen	GroenLinks
▪ Jeroen Dijsselbloem, Wageningen	PvdA
▪ Alexander Kops, Nijmegen	PVV
▪ Emile Roemer, Sambeek (Fraktionsvorsitzender)	SP
▪ Lillian Marijnissen, Oss	SP

Voor een meerderheid zijn minimaal 4 partijen nodig. Op dit moment bekijken de partijen VVD, CDA, D66 en GroenLinks of zij een coalitie kunnen vormen. De coalitieonderhandelingen worden als moeilijk gezien, maar men hoopt, dat er voor de zomer een nieuw kabinet is gevormd.

Op 14 mei vinden in Nordrhein-Westfalen de Landtagsverkiezingen plaats en op 24 november vinden de Duitse bondsdagverkiezingen plaats. Hierover zal t.z.t. worden bericht.

Besluitvoorstel:

Ter kennisneming

e) Kandidatuur Euregionale 2022 - NiederRheinLande

De regering van de deelstaat Nordrhein-Westfalen heeft op 14 maart 2017 de beslissing voor de REGIONALEN 2022/2025 genomen. Helaas hoort NiederRheinlande niet bij de geselecteerde regio's die een Regionale mogen organiseren.

Hoewel de uitslag voor de REGIONALEN 2022/2025 anders was dan verwacht, kon toch een wezenlijk doel van de kandidatuur worden bereikt: De NiederRheinLande hebben zich als één regio met een gezamenlijke strategie gepresenteerd. De deelstaatregering benadrukt hierbij ook het unieke kenmerk van de grensoverschrijdende samenwerking met de Nederlandse partners. De persmededeling van het kabinet is als bijlage bijgevoegd.

Het proces van de kandidatuur heeft aangetoond, dat deze regio zich tot een grensoverschrijdende regio ontwikkelt, die het potentieel heeft, een voorbeeld voor de Europese integratie te worden.

Zowel de gedeputeerden van de Provincie Gelderland, Bea Schouten en Michiel Scheffer alsook vertegenwoordigers van enkele lidorganisaties van de Euregio Rijn-Waal zoals de gemeente Nijmegen en de IHK Duisburg hebben aangegeven, dat aan de gekozen strategie zou moeten worden vastgehouden. De wil tot samenwerking in de regio, tot verdere verdieping van de regionale en grensoverschrijdende samenwerking, dient verder te worden opgepakt en geïntensiveerd.

In de vergadering van het Dagelijks Bestuur van de Euregio Rijn-Waal d.d. 7 april 2017 werd eveneens over de verdere aanpak gesproken. De RegionalAgentur Niederrhein zal proactief het Ministerium für Bauen, Wohnen, Stadtentwicklung und Verkehr benaderen, om in het kader van de volgende stuurgroepvergadering nog eens de opmerkingen en aanmerkingen betreffende de kandidatuur met alle betrokkenen te bespreken.

Er is afgesproken, dat men zeker op de uitnodiging van het Ministerie, om eventueel delen van de beschreven regionale samenwerking te ondersteunen in zal gaan. Een gesprek zal pas na de deelstaatverkiezingen van NRW in mei gepland worden.

Besluitvoorstel:

Bespreking en kennisname

f) Grensoverschrijdende inzet ambulances

In de commissievergadering van 24 oktober 2016 is bericht over het gesprek dat op 25 augustus 2016 tussen MGEPA NRW (Ministerie voor Volksgezondheid van Nordrhein-Westfalen) en het Ministerie van Veiligheid en Justitie heeft plaatsgevonden over de grensoverschrijdende inzet van ambulances. Er is in dat overleg besloten om de reeds bestaande inventarisering te actualiseren. Deze inventarisatie is inmiddels afgesloten. Om het vervolg te bepalen wordt getracht dit voorjaar een tweede gesprek te organiseren.

De gemeente Rijnwaarden kampt met name in Spijk met te lange aanrijdtijden van de ambulances. Een ambulance vanuit Emmerich zou hier in noodgevallen uitkomst kunnen bieden. Om de mogelijkheden hiervoor te spreken heeft de Gemeente Rijnwaarden contact gezocht met de Euregio Rijn-Waal. In een gesprek waarbij ook de Kreis Kleve aanwezig was, heeft de Kreis Kleve aangeboden, dat in noodgevallen ook de ambulance en noodarts vanuit Emmerich opgeroepen kan worden. Deze hulp vindt plaats in de vorm van een burendienst. Inmiddels is de Veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland-Midden hierover geïnformeerd en hebben de meldkamers van de Veiligheidsregio en de Kreis Kleve hierover werkafspraken gemaakt.

Besluitvoorstel:

Ter kennisneming

Presseinformation – 214/3/2017

14.03.2017
Seite 1 von 3

Entscheidung des Kabinetts zu REGIONALEN 2022 und 2025: Gleich drei Regionen erhalten den Zuschlag und bekommen millionenschwere Förderung des Landes NRW

Staatskanzlei
Pressestelle
40190 Düsseldorf
Telefon 0211 837-1134 oder 1405
Telefax 0211 837-1144

presse@stk.nrw.de
www.land.nrw

Das Ministerium für Bauen, Wohnen, Stadtentwicklung und Verkehr teilt mit:

REGIONALEN verbessern die interkommunale Zusammenarbeit von Städten und Gemeinden und stärken dadurch die Regionen, deren Wirtschaft, den Tourismus und die Mobilität der Menschen vor Ort. Aus insgesamt sieben Bewerbern hat das Landeskabinett nun drei Regionen ausgewählt, die sich für die Durchführung der REGIONALEN 2022 und 2025 beworben haben. Die konkrete zeitliche Abfolge wird noch festgelegt werden. Die Kooperationen von Kreisen, Städten und Gemeinden werden mit Fördermitteln des Landes NRW in dreistelliger Millionenhöhe unterstützt. Folgende Regionen haben den Zuschlag erhalten:

- Bergisches Rheinland mit dem Oberbergischen Kreis, Teilen des Rhein-Sieg-Kreises und dem Rheinisch-Bergischen Kreis
- Südwestfalen mit den Kreisen Soest, Olpe, Siegen-Wittgenstein, dem Märkischen Kreis und dem Hochsauerlandkreis
- Ostwestfalen-Lippe mit den Kreisen Gütersloh, Herford, Höxter, Lippe, Minden-Lübbecke und Paderborn sowie der kreisfreien Stadt Bielefeld

Stadtentwicklungsminister Michael Groschek sagte nach der Kabinettsentscheidung: „Die REGIONALEN in NRW haben sich zu echten Rennern entwickelt und sind bundesweit einzigartig. Sie eröffnen der jeweiligen Region vielfältige Möglichkeiten, das Lebensumfeld der Menschen attraktiver zu gestalten. Mit Hilfe der REGIONALEN verbessert sich fast automatisch die Schlagkraft der Regionen. Das große Interesse und die bemerkenswerte Qualität der Bewerbungen zeigen einmal mehr, wie wichtig dieses Format für die Entwicklung der Regionen des Landes ist.“

Das Landeskabinett hat sich mit dieser Entscheidung der einstimmigen Empfehlung der Fachjury angeschlossen. Bei allen drei Wettbewerbsbeiträgen handelt es sich um strukturell und konzeptionell angelegte Bewerbungen, die Themen von Stadt-Land-Beziehungen in überzeugender Weise und mit erfolgsversprechenden regionalen Strategien angehen.

Die Kommunen im Bergischen Rheinland wollen stärker kooperieren, um gegen die großen Städte der Rheinschiene bestehen zu können. So soll in dem ländlichen Raum mit verschiedenen Maßnahmen unter anderem die Wirtschaft gestärkt werden, damit die Region nicht nur als Pendlerregion wahrgenommen wird.

Ostwestfalen-Lippe ist mit seinen Stadtzentren und dem ländlichen Raum sehr vielfältig aufgestellt. Die Attraktivität der Region soll durch eine gleichmäßigere Entwicklung sichergestellt werden, beispielsweise durch eine verbesserte Daseinsvorsorge.

Südwestfalen schließlich möchte verhindern, dass insbesondere junge Menschen die Region verlassen und setzt hierfür ganz auf die Digitalisierung. Beispielsweise sollen mit digitalen Plattformen Mobilität der Menschen vor Ort erhöht oder die gesundheitliche Versorgung verbessert werden.

Auch die Bewerbungen der anderen vier Regionen konnten mit guten Ideen punkten. Daher wird die Landesregierung mit den Empfehlungen der Jury auf die einzelnen Regionen noch gesondert zugehen:

- Bergisches Städtedreieck mit dem Kreis Mettmann:
Die Landesregierung wird nach geeigneten Finanzierungsmöglichkeiten suchen, um das für die Region typische sehr stark ausgeprägte bürgerschaftliche Engagement zu unterstützen.
- Stadt Hagen zusammen mit dem Ennepe-Ruhr-Kreis, den Städten Fröndenberg und Schwerte sowie den Städten Dortmund und Bochum und dem Regionalverband Ruhr als Partner:
Für die besonderen Problemlagen entlang der B7 sind zukunftsweisende Lösungen zu finden, beispielsweise durch städtebauliche und Natur-

schutz-Maßnahmen. Die Landesregierung wird prüfen, wie sie diesen Prozess unterstützen kann.

- Innovationsregion Rheinisches Revier mit den Kreisen Düren, Euskirchen, Heinsberg, Rhein-Erft-Kreis und Rhein-Kreis Neuss sowie der Städteregion Aachen:

Die Landesregierung wird nach Möglichkeiten suchen, die Konzepte für einen Strukturwandel in dem ehemaligen Braunkohlerevier vor allem mit Planungsprozessen besonders zu unterstützen. Dafür werden Wissenschaftsministerin Svenja Schulze, Wirtschaftsminister Garrelt Duin und Stadtentwicklungsminister Michael Groschek auf die Region zugehen, um konkrete Umsetzungsschritte zu vereinbaren.

- NiederRheinLande – die Städte Düsseldorf, Duisburg, Krefeld und Mönchengladbach, die Kreise Kleve, Viersen und Wesel, der Rhein-Kreis Neuss sowie Teile der Provinz Gelderland, Limburg und Nordbrabant:

Die Kooperation mit den Niederlanden ist ein Alleinstellungsmerkmal der Region und als dieses besonders zu würdigen. Dazu zählt beispielsweise die Schaffung von grenzüberschreitenden Radwegen. Daher wird das Land prüfen, innerhalb bestehender Strukturen und Förderangebote diese Form regionaler Kooperation zu unterstützen.

Mit den REGIONALEN macht die Landesregierung ein bundesweit einmaliges Angebot für interkommunale Kooperation. Im Rahmen der REGIONALE 2016 hat das Land NRW alleine dem Westlichen Münsterland bislang 114 Millionen Euro zur Verfügung gestellt. Das Investitionsvolumen ist um ein Vielfaches höher. Die konkreten Durchführungszeiträume werden mit den drei ausgewählten Regionen auf Grundlage ihrer Projektabläufe verabredet.

Pressekontakt: maik.grimmeck@mbwsv.nrw.de, Tel. 0211/3843-1019

Dieser Presstext ist auch über das Internet verfügbar unter der Internet-Adresse der Landesregierung <http://www.land.nrw>